

Årsrapport 2016

Kapittel 01

Dette er Norsk Gjenvinning	04
Konsernsjefen har ordet: Godt grunnlag for lønnsom vekst	06
Om Norsk Gjenvinning	08
Konsernledelsen	10
Styret	11

Kapittel 02

Virksomhetsbeskrivelse	12
Våre virksomhetsområder	14
Vår verdikjede	17
Industrialisering	18
Innovasjon	21
Menneskene	22

Kapittel 03

Bærekraft	26
Bærekraft i Norsk Gjenvinning	28
Compliance	30
Sirkulærøkonomi	32
Eget fotavtrykk	34
Sosialt ansvar	36
Nøkkeltall	37

Kapittel 04

Konsernets årsberetning 2015	38
Styrket posisjon på bærekraft og sirkeløkonomi	40

Kapittel 05

Regnskap med noter og revisjonsberetning	56
Del 1 Konsernregnskap Norsk Gjenvinning-konsernet	58
Del 1 Noter	65
Del 2 Norsk Gjenvinning Norge AS	102
Del 2 Noter	109
Revisors beretning	118

KAPITTEL

Dette er Norsk
Gjenvinning

”

VÅRT MÅL ER Å SKAPE DET
FØRSTE REELT INDUSTRIALISERTE
GJENVINNINGSSKAPET
I NORDEN.

TEL 01

Godt grunnlag for lønnsom vekst

2016 ble et krevende år for Norsk Gjenvinning-konsernet. Mot slutten av året så vi imidlertid klare tegn til at våre resultater var i ferd med å snu, som følge av vårt systematiske og langsiktige arbeid for å industrialisere Norsk Gjenvinning. Høyere effektivitet, lavere kostnader og en forbedret bruttomargin var viktige bidragsyttere til resultatforbedringen mot slutten av året.

Konsernets samlede driftsinntekter endte på 4.020 millioner kroner, en liten reduksjon fra 2015. Driftsresultatet falt fra 140,5 millioner kroner i 2015 til 96,9 millioner kroner i 2016, mens vårt årsresultat endte på 11,0 millioner kroner, mot 31,6 millioner kroner året før. Hovedårsaken til dårligere resultater var for høyt kostnadsnivå i en situasjon med lavere aktivitet i den norske fastlandsøkonomien og negativ utvikling i de internasjonale råvaremarkedene, som vi ikke klarte å utligne raskt nok i oppstrømsmarkedet.

Som svar på disse utfordringene har vi tatt store grep for å forbedre styringen av våre marginer og fortsetter vårt systematiske arbeid med å bygge den mest kostnadseffektive verdikjeden. Vi har redusert driftskostnadene kraftig gjennom det fullførte NG 200-programmet. Fremover vil vi fortsette arbeidet med å øke produktiviteten langs hele verdikjeden for å redusere våre driftskostnader og vår kapitalbinding.

Medarbeiderne våre spiller den aller viktigste rollen for å virkeliggjøre

”

Lavere kostnader som følge av NG 200-programmet og økt produktivitet i hele verdikjeden, sammen med vår aktive bruttomarginstyring, var viktige bidragsyttere til resultatforbedringen mot slutten av året.

Erik Osmundsen
Konsernsjef

visjonen vår, og deres innsats har vært avgjørende for at resultatene er i ferd med å snu. Jeg er stolt av jobben alle har gjort i 2016, og fortsetter å gjøre hver eneste dag, for å sette oss i en ledende posisjon og sikre verdiskaping for våre kunder, samfunnet og selskapet.

Vårt lederskap og vår kultur er bærebjelken for kontinuerlig forbedring i basiskvalitet, historisk høy kundetilfredshet og en styrket posisjon i samfunnet, folkelig gjort gjennom slagordet: «Det finnes ikke søppel mer.»

Vi står nå godt rustet til å styrke lønnsomheten i 2017 gjennom kostnadseffektivisering, marginstyring og kontinuerlig forbedring.

Erik Osmundsen
Konsernsjef

Om Norsk Gjenvinning

Norsk Gjenvinning er Norges største leverandør av gjenvinnings- og miljøtjenester. Vår visjon er at avfall blir løsningen på fremtidens ressursproblem. Derfor har vi som konsern en ambisjon om å være bransjens mest kostnadseffektive og verdiskapende selskap.

Virksomhet og lokalisering

Driften er organisert i en oppstrømsdivisjon, en nedstrømsdivisjon og fem fokuserte selskaper, som samlet tilbyr effektive og bærekraftige avfalls-løsninger og resirkulerte råvarer.

Tjenestetilbudet omfatter avfallshåndtering, metallgjenvinning, industriservice, farlig avfall, husholdningsrenovasjon, riving, miljøsanering, håndtering av masser og sikkerhetsmakulering.

Vi har størst geografisk dekning i bransjen, med 48 anlegg i hele Norge. Hovedkontoret er på Lysaker utenfor Oslo, og selskapet har også virksomheter i Sverige, Danmark og Storbritannia

Strategisk plattform

Norsk Gjenvinnings visjon er at avfall blir løsningen på fremtidens ressursproblem. Vi lanserte derfor slagordet «*Det finnes ikke søppel mer*» i 2016. Ressursene vi bruker er avgjørende for vår velferd, men jordas ressurser er begrensede. Gjenvinningsbransjen kan være nøkkelen til å løse denne utfordringen, ved at alt avfall omgjøres til ressurser på vei fra en bruker til en annen. Vi skal være ledende innen fremtidens sirkulærøkonomi.

Konsernets misjon er å arbeide hvileløst for å være den mest kundeorienterte, effektive og lønnsomme aktøren i bransjen.

Verdibasert virksomhet

Fundamentet for arbeidet er de fire grunnverdiene våre: *lagånd, ansvarlighet, proaktivitet* og *kremmerskap*.

- **Kremmerskap** fordi gjenvinningsøkonomien er et marked i utvikling, hvor det kreves entreprenørskap og en offensiv holdning. Fordi vi vet at vi må fremme alle ansattes konkurranselyst og kundeorientering, slik at alle tar vare på virksomheten som om den var deres egen.
- **Proaktivitet** fordi vi vet at vi må være nytenkende, fremoverlente og søke kontinuerlig forbedring.
- **Ansvarlighet** fordi vi vet at vi må tenke på hva som er langsiktig best, både for oss, våre kunder og for samfunnet. Vi tar aldri snarveier. Fordi vi må utnytte vår erfaring, innsikt og kompetanse til å ta kloke valg i tråd med hvem vi vil være som organisasjon.
- **Lagånd** fordi vi vet at når vi spiller hverandre gode og tenker helhetlig er det ingen som slår oss.

Eierforhold

Norsk Gjenvinning Norge AS er morselskap i det som utgjør Norsk Gjenvinning-konsernet. Morselskapet eies av VV Holding AS som kontrolleres av investeringsfondet Altor Fund III GP Ltd.

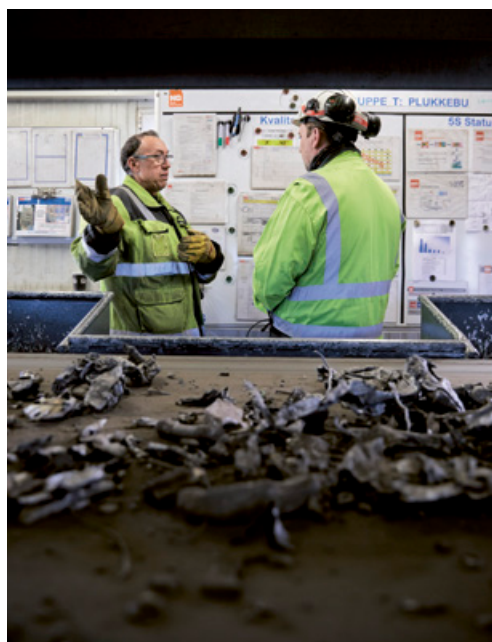
Størrelse

På årsbasis håndterer vi 1,8 millioner tonn avfall for 44.000 kunder. I 2016 bidro dette til samlede driftsinntekter på 4,02 milliarder kroner og et driftsresultat på 75,9 millioner kroner. Med over 1.230 ansatte er selskapet den ledende arbeidsgiveren innen gjenvinning og miljøtjenester i det norske markedet.

Historikk

Virksomheten startet som en liten skraphandel i 1926. I 2016 feiret Norsk Gjenvinning 90 år i bransjen. Konsernet har hatt tre hovedeiere:

- 1926–1999: Familien Jahr
- 1999–2011: Veolia Environmental Services, internasjonalt gjenvinningskonsern
- 2011–d.d: Altor Fund III, nordisk Privat Equity-selskap

En konsernstruktur i utvikling

De siste årene er det gjennomført en del endringer i Norsk Gjenvinnings konsernstruktur. Vi har fått flere rendyrkede forretningsområder, såkalte konsernspisser eller fokuserte selskap. Det har også blitt satt fokus på hovedkontorets rolle, i form av tettere kontroll og oppfølging, og at operative oppgaver løpende overføres til drift.

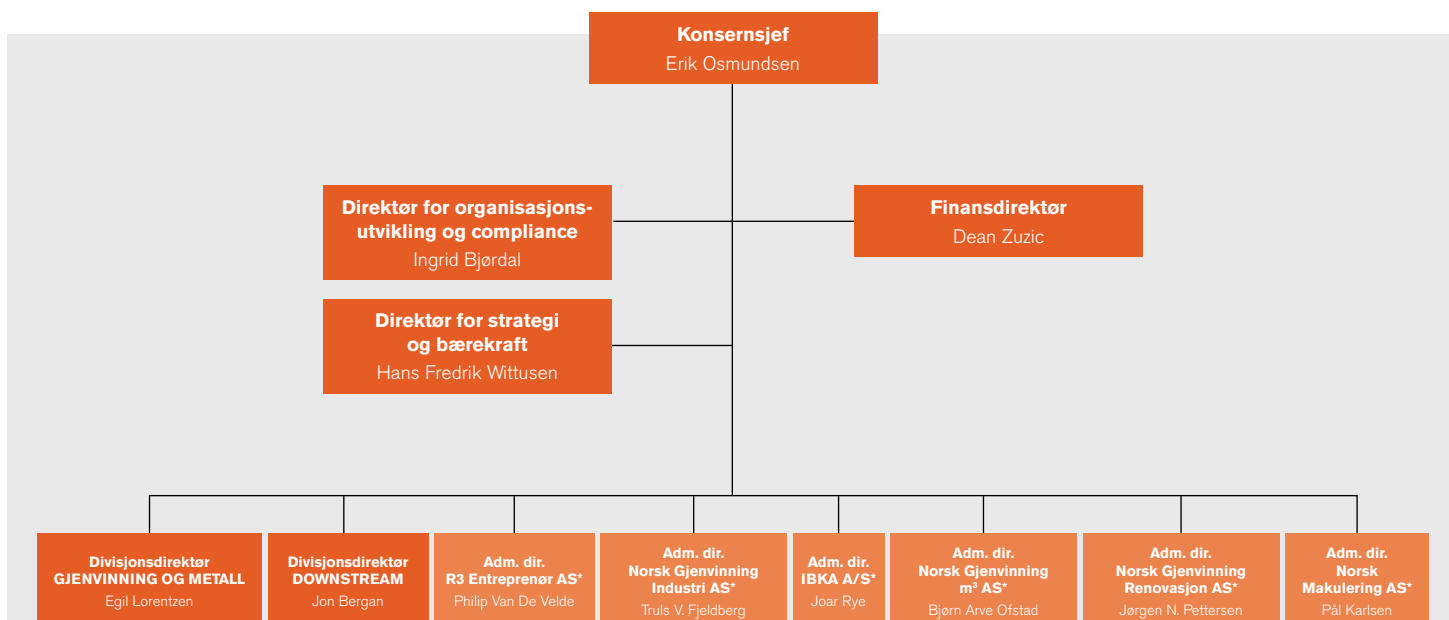
I tillegg har vi sett behovet for at leder-teamene i divisjonene Gjenvinning og Metall jobber tettere sammen fremover, og lagt til rette for at funksjoner kan brukes mer effektivt på tvers. Leder-teamene ble løpende slått sammen

under samme leder i 2016 og er i 2017 en samlet divisjon.

I oktober ble virksomheten i Divisjon Industri & Offshore skilt ut som to fokuserte selskaper, Norsk Gjenvinning Industri AS og IBKA A/S, mens stykk-gods farlig avfall ble overført til Divisjon Gjenvinning.

Regnskapene og resultatoppfølgingen i 2016 har fulgt divisjonsstrukturen fra 1. januar 2016. Endringene i konsernstrukturen har medført endringer i konsernledelsen.

Konsernstruktur og -ledelse i 2017

Konsernledelsen i 2016: Konsernsjef Erik Osmundsen, direktør for juridisk, COO Runa Opdal Kerr (sluttet april 2016), finansdirektør Dean Zuzic, direktør for strategi og bærekraft Hans Fredrik Wittusen, divisjonsdirektør Gjenvinning Jon Ola Stokke (sluttet mars 2016), divisjonsdirektør Metall Egil Lorentzen, divisjonsdirektør Industri & Offshore Ivar Hagemoen (ny stilling som sjef i sentralsalg Norsk Gjenvinning AS fra oktober 2016) og divisjonsdirektør Downstream Jon Bergan. Ingrid Bjørdal tiltrådte som direktør for organisasjonsutvikling og compliance i april 2016, og Egil Lorentzen tok over ansvaret for Divisjon Gjenvinning i mars 2016.

*) Rapporterer gjennom selskapenes styre til finansdirektør Dean Zuzic.

Konsernledelsen

Erik Osmundsen
Konsernsjef

Dean Zuzic
Finansdirektør/CFO

Egil Lorentzen
Direktør for Divisjon Metall
og Gjenvinning

Jon Bergan
Direktør Divisjon Downstream

Hans Fredrik Wittusen
Direktør Strategi og bærekraft

Ingrid Bjørdal
Direktør for organisasjons-
utvikling og compliance

Styret

Ole Enger

Styreformann

Per-Anders Hjort

Styrets nestleder

Pål Stampe

Styremedlem – Altor Equity Partners

Hugo Lund Maurstad

Styremedlem – Altor Equity Partners

Maria Tallaksen

Styremedlem – Altor Equity Partners

Yngve Longva Moland

Ansattes representant

Lasse Stenskrog

Ansattes representant

Cecilie Skauge

Ansattes representant

I 2016 har vi fått ansattes valgte representanter inn i styret. Styret består nå av styrets leder og seks styremedlemmer, hvorav tre er representanter valgt av de ansatte.

Med virkning fra 1. januar 2017 har Ole Enger overtatt for Per-Anders Hjort som styreformann i Norsk Gjenvinning-konsernet. Enger tar en aktiv rolle i organisasjonen, med løpende lederstøtte i konsernets pågående industrialiseringsprosess. Hjort er nestleder i styret. Med sin lange erfaring fra gjenvinningsindustrien, bidrar Hjort i ulike faglige vurderinger og prosjekter.

KAPITTEL

Virksomhetsbeskrivelse

”

SATSINGEN PÅ INDUSTRIALISERING
OG BÆREKRAFT ER INTEGRERT I VÅR
STRATEGI OG DANNER GRUNNLAG
FOR ØKT LØNNSOMHET OG VEKST.

TEL 02

Våre virksomhetsområder

AVFALLSHÅNDTERING

Skreddersydde løsninger for kildesortering, innsamling og håndtering av alle typer avfall.

Driftsselskaper:

- Norsk Gjenvinning AS
- Tomwil Miljø AS
- Humlekjær & Ødegaard AS
- Løvås Transportfirma AS
- iSEKK AS
- Ødegaard Gjenvinning AS
- Østfold Gjenvinning AS
- Wilhelmsen Containerservice AS

GJENVINNING AV METALLER

Innsamling, mottak og behandling av stål, metaller, EE-avfall, kabler og aske.

Driftsselskaper:

- Norsk Gjenvinning Metall AS
- Nordisk Återvinning Trading AB

INDUSTRISERVICE

Bredt spekter av tjenester innenfor industrirenngjøring.

Driftsselskaper:

- Norsk Gjenvinning Industri AS
- IBKA A/S
- IBKA UK Ltd
- IBKA AB
- Eivind Koch Rørinspeksjon AS
- Nordisk Genanvendelse APS

SALG AV RÅVARER

Meglere og tradere av råvarer.

Driftsselskaper:

- Norsk Gjenvinning Downstream AS

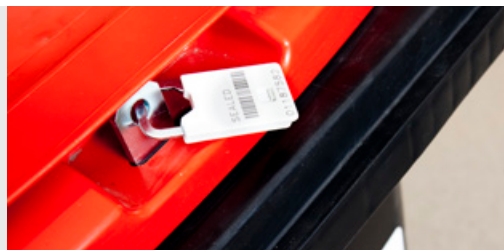

RENOVASJON

Renovasjonstjenester for kommuner.

Driftselskaper:

- Nordisk Återvinning Service AB
- Norsk Gjenvinning Renovasjon AS
- Norsk Gjenvinning Renovasjon Service AS
- Norsk Gjenvinning Renovasjon Stab AS
- Norsk Gjenvinning Renovasjon Ressurs AS

SIKKERHETSMAKULERING

Makulering og destruksjon av sensitivt materiale på papirdokumenter og elektroniske lagringsmedier.

Driftselskaper:

- Norsk Makulering AS

DEPONERING AV MASSER

Drift av deponier og massemtak med gjenbruk av innleverte masser til nyttige formål.

Driftselskaper:

- Asak Massemtak AS
- Borge Massemtak AS
- Kopstad Massemtak AS
- Løvenskiold Massemtak AS
- Skjørten Massemtak AS
- Solli Massemtak AS
- Norsk Gjenvinning m³ AS

RIVING OG MILJØSANERING

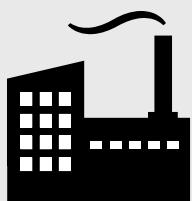
Riving, betongsaging, sanering av helseskadelige materialer og miljøkartlegging.

Driftselskaper:

- R3 Entreprenør AS

Vår verdikjede

PRODUKSJON

- 48 anlegg for omlasting, sortering og prosessering
- Produksjon av avfallsbaserte råvarer gjennom industrielle prosesser
- Mekanisk sortering, kverning, fragmentering, pressing, pakking etc.
- Materialgjenvinning: metaller, returpapir, plast, glass etc.
- Energigjenvinning: avfallsbasert brensel og returtre

- Deponi – aske 3 %
- Deponi – øvrige deponivarer 10 %
- Forbrenning uten energigjenvinning <1 %
- Annet 3 %

TRANSPORT OPPSTRØM

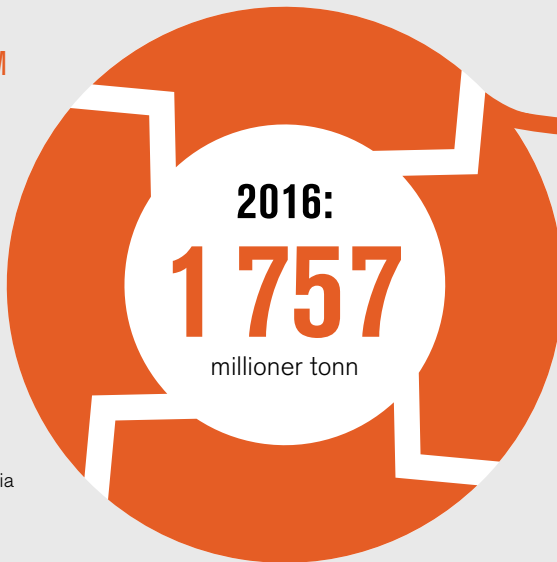

OPPSTRØMSKUNDER

- 44 000 kunder i alle bransjer – både næringsliv, offentligsektor og private husstander
- I Norge, Sverige, Danmark og Storbritannia
- Rådgivning, kurs, opplæring, informasjon
- Kildesorteringssystemer med utstyr og merkeprogram
- Tilpassede transportløsninger

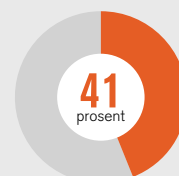

44 000
kunder i alle bransjer

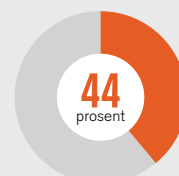

TRANSPORT NEDSTRØM

- Energigjenvinning 44 %
- Materialgjenvinning 41 %

MATERIAL-
GJENVINNING

ENERGI-
GJENVINNING

NEDSTRØMSKUNDER

- Sluttbruker som papirbruk, stålverk, energiverk og annen prosessindustri
- I Norge, Europa og Asia
- Produksjon av nye produkter

Industrialisering

NG-konsernet arbeider systematisk for å øke effektiviteten i alle ledd av verdikjeden. «NG Flyt» er vår betegnelse på industrialiseringen av virksomheten, og vårt mål er å skape det første reelt industrialiserte gjenvinningsselskapet i Norden.

Gjennom NG Flyt ser vi hele virksomheten som en sammenhengende kjede av aktiviteter og driftsprosesser, der vi kontinuerlig skal forbedre oss og tilføre verdi – for våre kunder, for våre ansatte, for våre eiere og for samfunnet.

Vi har de siste årene tatt store steg i å redusere driftskostnadene gjennom NG200-programmet. Vi har innført LEAN-prinsipper i hele virksomheten, og vil fremover fortsette arbeidet med å øke

produktiviteten og verdiskapingen i våre driftsprosesser.

Industrialiseringen gjennom NG Flyt tar utgangspunkt i et tydelig kundefokus – på oppstrømskundens behov for effektive og bærekraftige avfalls-løsninger, og nedstrømskundens etter-spørsel etter resirkulerte råvarer til rett kvalitet. I mellom disse kundegruppene drifter vi en verdikjede basert på følgende bærebjelker:

- Effektive og tilpassede transport-løsninger
- Effektiv anleggsdrift med standardiserte driftsprosesser og kontinuerlig forbedring
- Aktiv optimering og risikostyring i hele verdikjeden

NG Flyt – innsamlingslogistikk i NG

Norsk Gjenvinning styrer ca. 440 innsamlingsbiler, hvorav ca. 320 samler inn næringsavfall og ca. 120 kjører husholdningsavfall på kommunale kontrakter. For å sikre effektiv logistikk med god punktlighet og service har vi digitalisert og automatisert ruteplanleggingen og innarbeidet standardiserte prosesser for styring og oppfølging av biler og sjåfører. Våre kjørekontorer og sjåfører jobber etter LEAN-prinsipper som sikrer fokus på kontinuerlig forbedring gjennom regelmessig måling og oppfølging av drifts-KPIer.

NG Flyt – anleggsdrift i NG

Norsk Gjenvinning har 48 behandlingsanlegg i Norge, og operatørene og skiftlederne bruker LEAN-metodikk for å sikre effektive, verdiskapende og trygge produksjonsprosesser. Anleggsdriften er navet i vår verdikjede, som skal sikre at vi kan tilby gode produkter med rett kvalitet til våre kunder. Vi legger stor vekt på stabilitet, kvalitet og kontinuerlig forbedring i den daglige driften.

NG Flyt – eksempel: Verdikjeden for skrapjern

Vår verdikjede for skrapjern er et godt eksempel på industrialiseringen av vår virksomhet. Vi håndterer årlig rundt 200.000 tonn skrapjern, inkludert cirka 35.000 tonn kasserte biler, som kjøres gjennom en fabrikk («shredder») som kverner og sorterer materialene så de kan selges i det globale råvaremarkedet for jern og metaller.

Tidligere hadde NG-konsernet tre shreddere rundt i landet, men vi har de senere årene lagt ned disse anleggene og bygget et nytt og moderne anlegg på Øra i Fredrikstad som håndterer alle våre skrapjernvolumer. I tillegg har vi effektivisert lokal innsamling og omlasting av skrapjern og startet innsamling av skrapjern fra Sverige. Basert på denne konsolideringen har vi industrialisert hele verdikjeden, med fokus på følgende parametere:

- Skalerbarhet i produksjonen har skapt godt grunnlag for bransjens laveste kostnad per tonn.
- Høy gjennomstrømning og redusert varelager har skapt grunnlag for å minimere risikoeksponeringen for svingninger i metallprisene.
- Effektive logistikk løsninger oppstrøms har skapt grunnlag for geografisk ekspansjon.
- Effektive logistikk løsninger nedstrøms, basert på sjøfrakt og større lastebærere, har åpnet opp nye markeder for resirkulerte råvarer.
- Sporbarhet og kontroll langs verdikjeden og høy materialgjenvinningsgrad har gjort oss til en attraktiv partner for kunder både oppstrøms og nedstrøms.

”

Vårt mål er å skape det første reelt industrialiserte gjenvinningsselskapet i Norden.

Innovasjon

Vi har som målsetting å være ledende i vårt marked. Derfor jobber vi aktivt for å utvikle våre verdikjeder for avfallshåndtering og råvareproduksjon, for eksempel gjennom nye innsamlingsløsninger og økt bruk av prosesssteknologi.

I 2016 deltok Norsk Gjenvinning med egeninnsats og finansiering av flere omfattende innovasjonsprosjekter, herunder:

- Økt materialgjenvinning fra fragmenteringsverk
- Gjenvinning av våtorganisk avfall til biogjødsel og biogass
- Materialgjenvinning av gips
- Testing av løsninger for materialgjenvinning av fyllmateriale i kunstgress

Satser på elbiler til husholdningsrenovasjon

I desember 2016 signerte Norsk Gjenvinning Renovasjon AS en ny kontrakt med Sarpsborg kommune om innsamling av husholdningsavfall.

I anbudet stilte kommunen krav om Euro6 dieselmotorer, men utfordret samtidig leverandørene om mer bærekraftige alternativer gjennom å vektlegge miljø høyt. Norsk Gjenvinning vant frem med en innsamlingsløsning basert på to elektriske biler, samt biogassdrift på øvrige biler som tømmer beholdere. Dette blir de to første store fullelektriske renovasjonsbilene i Norge.

Med disse bilene vil vi bidra til å redusere utslippene i Sarpsborg sentrum. I tillegg er erfaringen at støy fra renovasjonsbiler er det største problemet i sentrumsnære strøk. Med elektriske biler vil støynivået reduseres betraktelig.

”

I 2016 har vi etablert oss som en attraktiv samarbeidspartner og bidragsyter innen sirkulærøkonomien.

Menneskene

Menneskene som arbeider i Norsk Gjenvinning-konsernet er vår viktigste ressurs. Vi hadde totalt 1.237 ansatte ved utgangen av 2016, og er opptatt av å bygge en solid internkultur der våre verdier kremmerskap, proaktivitet, ansvarlighet og lagånd står i sentrum.

”
Medarbeiderne i Norsk Gjenvinning er engasjerte og stolte over jobben sin.

Antallet ansatte er redusert i løpet av 2016. Dette er et resultat av kostnadsprogrammet NG200 og andre effektiviseringstiltak. Norsk Gjenvinning legger stor vekt på at virksomheten skal drives i tråd med gjeldende lover og regler, så vel som allment aksepterte normer og prinsipper for forretningsdrift.

Medarbeidertilfredshet

Hvert år gjennomfører vi medarbeiderundersøkelse blant alle våre faste ansatte, og i 2016 hadde vi en høy responsgrad på 78 prosent. Medarbeiderne i Norsk Gjenvinning er engasjerte og stolte over jobben sin, og spesielt innen området arbeidsmiljø er resultatet positivt. Rundt 7 av 10 medarbeidere kjenner til konsernets verdier, og det er en positiv utvikling fra 2015.

Kompetanseutvikling

Norsk Gjenvinning arbeider kontinuerlig med kompetanseheving. NG-skolen skal være vår kanal for å tilby opplæring og kurs til alle ansatte, og i 2016 har vi økt bredden av kurs, bedret synliggjøring av

de opplæringstiltakene som faktisk gjennomføres, og satset på opplæring innen HMS og ledelse.

Gjennom vårt gode samarbeid med Folkeuniversitetet har vi på nytt mottatt BKA-midler fra Kunnskapsdepartementet, som skal benyttes til heving av basisferdigheter innen lesing, regning, skriving og data, og kommer i tillegg til egne øremerkede midler til norskopplæring av fremmedspråklige. Flere avdelinger har gjennomført norskkurs i 2016.

Vi har videreutviklet et nytt kurs som heter «Trygg i Rollen», med formenn og driftsledere som målgruppe. «Trygg i Rollen» skal utvikle lederne som gode rollemodeller basert på verdiene våre, utvikle ferdigheter i kommunikasjon, og gi kompetanse i fagområder som økonomi, arbeidsrett og salg/kundeservice. Satsing på lederutvikling og gjennomføring av fagbrevkurs for ansatte på Østlandet og i Bergensområdet har stått i fokus i 2016.

Flere av selskapene i konsernet er godkjent av fylkeskommunale opplæringskontor som lærebedrifter innen fagbrev i gjenvinningsfaget, logistikkfaget, yrkes-sjåførfaget og IKT-servicefaget. Konsernet investerer mye tid og penger på kurs og opplæring av ansatte. Vi vil fortsette arbeidet med å avdekke kompetanse- og opplæringsbehov og dekke disse.

I 2016 har vi gjennomført to interne kurs som tilfredsstiller kravene til den lovpålagte grunnopplæringen i HMS for verneombud/AMU (40-timerskurset).

Arbeidstakerrettigheter

Vi jobber aktivt med å ivareta arbeidstakerrettigheter i hele verdikjeden vår, og gjennomfører derfor interne og eksterne revisjoner for å vurdere samsvar mellom lover/regler og praksis. I 2016 har vi blant annet revidert flere av våre nedstrømskunder i Asia.

Vi legger til rette for at ansatte kan varsle om kritikkverdige forhold, også anonymt.

”
**Norsk Gjenvinning-
konsernet skal være
et godt sted å jobbe
for alle våre med-
arbeidere. Vi er
opptatt av at arbeids-
livet skal være
inkluderende.**

I 2014 fikk vi konsesjon fra Datatilsynet til å utvide varslingsfunksjonen med en ekstern varslingskanal som nå er tilgjengelig på konsernets hjemmeside. I 2017 vil vi videreutvikle vår allerede eksisterende varslingskanal- og veileder.

Norsk Gjenvinning har ikke mottatt klager angående brudd på arbeidspraksis i 2016.

Medbestemmelse

De ansatte og ledelsen i konsernet har et tett og konstruktivt samarbeid, og våre ansatte er sikret medbestemmelse på flere nivåer.

På konsernnivå har vi etablert konsern-utvalg, der hovedtillitsvalgte fra de ulike divisjonene og selskapene møter konsernsjefen og øvrig ledelse for utveksling av informasjon og drøfting av saker som angår flere av virksomhetene. I 2016 ble det avholdt to slike møter. Fra og med andre halvår 2016 har vi i tillegg tre faste ansattrepresentanter og tre varamedlemmer i styret til Norsk Gjenvinning Norge AS.

95–100 prosent av arbeidsstyrken i konsernet er representert av verne-

ombud og/eller AMU på sin arbeidsplass. Verneombud involveres i risikovurderinger, revisjoner og tilsyn, vernerunder og lignende.

Divisjonene har også jevnlig møter med lokale tillitsvalgte/ansattrepresentanter, og det gjennomføres drøftinger og samtaler om resultater, planlagte organisasjonsendringer og andre større tiltak.

Inkluderende arbeidsliv, likestilling og diskriminering

Norsk Gjenvinning arbeider aktivt og målrettet for å fremme likestilling i konsernet. Aktivitetene omfatter blant annet rekruttering, lønns- og arbeidsvilkår, forfremmelse, utviklingsmuligheter og beskyttelse mot trakassering.

Ved årsskiftet besto konsernets 1.237 ansatte av 18 prosent kvinner og 82 prosent menn. En kvinne er representert i konsernets ledergruppe, og 25 kvinner har ledende stillinger. Det er to kvinnelige medlemmer i konsernet styre. Miljø- og gjenvinningsbransjen har tradisjonelt vært mannsdominert, og konsernet arbeider aktivt med å rekruttere flere kvinner.

Norsk Gjenvinning er en multikulturell arbeidsplass. Ved utgangen av 2016 hadde konsernet medarbeidere fra ca. 30 ulike nasjoner. Vi jobber aktivt med integrering gjennom involvering, norsk-opplæring og tilrettelegging. Fremmedspråklige medarbeidere får tilbud om norskopplæring og tilrettelegging ut fra språkkunnskaper.

Vi har som mål å være en arbeidsplass hvor det ikke forekommer diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne.

Sykefravær og personskader

Konsernets virksomhet medfører arbeid som kan være fysisk belastende for medarbeidere i visse funksjoner. Det kan også medføre risiko for arbeidsulykker og skader.

Norsk Gjenvinning har derfor sterkt fokus på helse og sikkerhet, og vi legger stor vekt på risikovurdering av de enkelte arbeidsoppgaver for å kartlegge alle faremomenter ved arbeidet. Vi legger også opp til at den enkelte medarbeider skal ha fokus på helse og sikkerhet i sitt daglige arbeid, og analysene blir gjennomgått i selskapene.

Totalt hadde konsernet i alt 53 personskader i 2016, som resulterte i 667 fraværskdager. Tilsvarende tall for 2015 var 90 personskader og 235 fraværskdager. Dette tilsvarer en H-verdi på 7,3. Det er en den samme H-verdien som for 2015.

Totalt sykefravær for Norsk Gjenvinning-konsernet var på 6,0 prosent i 2016. Korttidsfravær var på 1,92 prosent, og langtidsfraværet var på 4,09 prosent. Det er flere store variasjoner i sykefraværet mellom divisjonene og regionene. Til sammenligning var sykefraværet i 2015 totalt på 5,9 prosent.

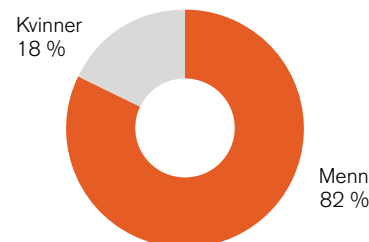
Tiltak som er iverksatt for å redusere sykefraværet er bl.a. tett lokal oppfølging og samtaler med sykemeldte, tilrettelegging av arbeid og arbeidstid og større fokus på HMS-rapportering i ledermøter i divisjonene og selskapene.

Antall ANSATTE:

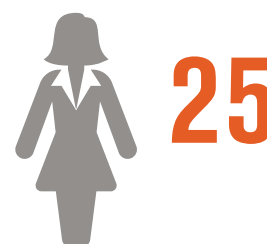

1 237

Fordeling KVINNER/MENN:

Antall KVINNELIGE ledere:

Antall NASJONALITETER:

KAPITTEL

Bærekraft

”

VÅR VISJON ER AT AVFALL SKAL
BLI LØSNINGEN PÅ FREMTIDENS
RESSURSPROBLEM.

TEL 03

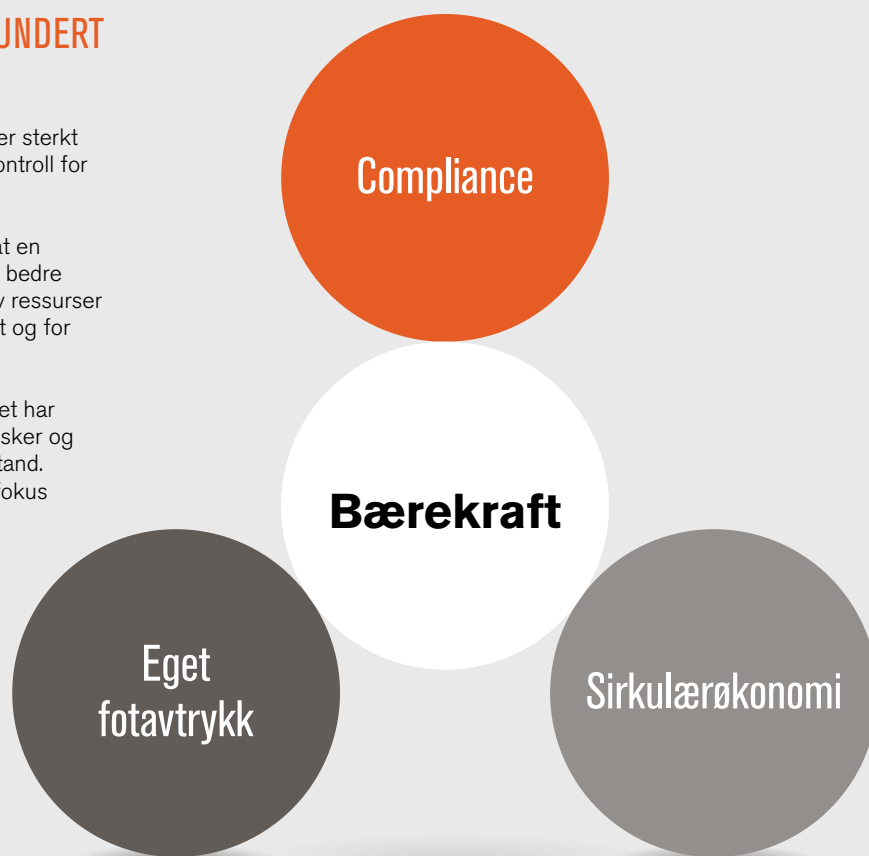

Bærekraft i Norsk Gjenvinning

Norsk Gjenvinning er både en avfallsbedrift og en råvareleverandør. Vi mener at bærekraftige løsninger for gjenbruk og gjenvinning er fremtidens løsning på verdens ressursproblem. Fokuset på sirkulærøkonomi, compliance og eget fotavtrykk er derfor integrert i vår strategi og danner grunnlaget for økt lønnsomhet og vekst.

FOR OSS ER BÆREKRAFT FUNDERT PÅ TRE GRUNNPILARER:

- **Compliance:** Fordi vår bransje krever sterkt fokus på etterlevelse, sporbarhet og kontroll for å sikre langsiktig robusthet.
- **Sirkulærøkonomi:** Fordi vi tror på at en kontinuerlig jobbing for å skape stadig bedre løsninger for ombruk og gjenvinning av ressurser skaper verdi for våre kunder, for miljøet og for vår egen bunnlinje.
- **Eget fotavtrykk:** Fordi vår virksomhet har et betydelig fotavtrykk på miljø, mennesker og samfunn i både positiv og negativ forstand. Vi kan gjøre en stor forskjell ved å ha fokus på å styrke de positive effektene og minimere de negative.

SIGNERTE PÅ BÆREKRAFTIG LEDERLØFTE

Konsernsjef Erik Osmundsen var i 2016 en av de første 100 lederne i verden som signerte på et lederløfte om å jobbe for bærekraftig utvikling basert på FNs bærekraftsmål. Lederløftet ble lansert ved den internasjonale konferansen Business for Peace som arrangeres i Oslo hvert år.

BÆREKRAFT- RAPPORTERING

Vi ønsker å skape tillit til vår virksomhet gjennom åpen og god kommunikasjon. Derfor utarbeider vi en årlig rapport om vårt bærekraftarbeid, med utgangspunkt i en vesentlighetsanalyse. I tillegg rapporterer våre avdelinger årlig til miljømyndighetene, med utgangspunkt i krav i tillatelser.

Informasjonen i Norsk Gjenvinnings bærekraftsrapport er basert på innspill fra mange avdelinger og datakilder. Det er lagt stor vekt på å sikre at informasjonen er korrekt.

Vårt overordnede bærekraftarbeid rapporteres årlig til styret. I tillegg rapporteres deler av bærekraftområdet fortløpende til konsernledelsen.

Bærekraftsrapporten finnes i sin helhet tilgjengelig på www.nggroup.no/baerekraft

Vår visjon er at avfall blir løsningen
på fremtidens ressursproblem.

Compliance

Vår ambisjon er å være den ledende aktøren på etterlevelse av lover og regler i gjenvinningsbransjen. Det forplikter. Vi har gjennom flere år arbeidet hardt for å utvikle og implementere et omfattende compliance-program og løpende investert i tiltak som skal sikre tilfredsstillende standarder, rutiner, systemer og opplæring i alle ledd – slik at våre kunder kan føle seg trygge på at deres avfall håndteres på en lovlig og profesjonell måte.

Konsernsjefen har utpekt direktør for organisasjonsutvikling og compliance som Chief Compliance Officer (CCO). CCO-funksjonen er ansvarlig for konsernets compliance-program og rapportering av resultater fra dette. Oppfølging av programmet skjer i samarbeid mellom CCO, ledergruppen og datterselskapene i konsernet.

Kjøreregler for ansatte (Code of Conduct)

Våre kjøreregler er konsernets retningslinjer for god forretningsskikk, og gjenspeiler gjeldende lovgivning. Kjørereglene setter grenser for hvilken adferd som vil bli akseptert når man er ansatt i Norsk Gjenvinning-konsernet. Alle ansatte skal undertegne på at kjørereglene er lest og forstått.

I tillegg til å etterleve egne kjøreregler, har Norsk Gjenvinning-konsernet signert

BESTE PRAKSIS

I 2016 ba vi BDO om en uavhengig vurdering av vårt compliance-program. De gjennomgikk policyer og prosedyrer, varslingskanaler, risikovurderinger, interne revisjoner, bakgrunnssjekker av tredjeparter og opplæringstiltak, samt kommunikasjon og rapportering. De intervjuet også flere personer i ledelsen. BDO konkluderte med at Norsk Gjenvinningss compliance-plattform er i samsvar med beste praksis, uavhengig av bransje. Vi vil fortsette med vårt sterke fokus på compliance, som en naturlig del av vår kultur og som et viktig grunnlag for å skape verdi for våre kunder.

Code of Conduct for Norsk Industris Utvalg for Gjenvinning. Vi forplikter oss til å etterleve de bestemmelser som følger av denne.

Nulltoleranse for korrupsjon, heleri, tyveri og illojalitet

Korrupsjon er alvorlig og rammer også gjenvinningsbransjen. Norsk Gjenvinning tar sterk avstand fra slike handlinger. Som medlem i Transparency International Norge forplikter vi oss til å praktisere nulltoleranse for alle former for korrupsjon, og å arbeide for å implementere verdier, Code of Conduct og antikorrupsjonsprogrammer som dekker hele virksomheten.

Vi har implementert et antikorrupsjonsprogram som omfatter de viktigste elementene i vårt arbeid for å forebygge og bekjempe korrupsjon. Vi gjennomfører risikokartlegging av hvilke stillinger som kan bli utsatt for korrupsjonshandlinger. Ansatte i disse stillingene gjennomgår obligatorisk opplæring og dilemma-trening.

Vi tilpasser våre kontraktsmaler, og foretar fortløpende kontroller av risiko-utsatte underleverandører/agenter.

For å sikre sporbarhet og kontroll på vareflyten, stiller vi krav om at samtlige kjøretøy skal veies inn og ut av våre avfallsanlegg. Vektene i konsernet er integrert med ERP-systemene som benyttes for å redusere risiko for til-siktede og utilsiktede feil. Vi har implementert streng tilgangskontroll og

tydelige fullmaktsmatriser. For å redusere risikoen for omsetting av stjålet gods, har Norsk Gjenvinning forbud mot kontant-kjøp av metaller.

Nulltoleranse for konkurranse-skadelig adferd

Vi arbeider systematisk med å sikre at virksomheten ikke er eller blir involvert i konkurranseskadelig adferd, og har implementert et program for dette. Her kartlegges risiko for konkurranseskadelig adferd, og ansatte som er i risikogruppen gjennomgår obligatorisk opplæring i regelverket og dilemmatrening. Alle ansatte i risikogruppen skal med jevne mellomrom fylle ut et egenerklærings-skjema for å belyse eventuelle interessekonflikter.

Styringssystemet

Konsernets kvalitetsstyringssystem NG-Pro er et Total Quality Management-system (TQM), som blant annet inneholder moduler for dokumentstyring, avvikshåndtering og risikostyring. Styringssystemet bidrar til sikker, pålitelig og effektiv drift, og setter oss i stand til å etterleve eksterne og interne krav og retningslinjer. Det setter strategi og mål inn i et rammeverk av metoder og beste praksis, og det gir våre ansatte en strukturert kilde til informasjon, prosedyrer og veiledninger. Styringssystemet i Norsk Gjenvinning beskriver hvordan ting skal gjøres hos oss. Etter at NG-Pro ble etablert i konsernet i 2015, er systemet i 2016 videreutviklet og tatt i aktivt bruk i konsernet.

Sirkulærøkonomi

For oss handler sirkulærøkonomi om å sikre mindre avfall, mer gjenbruk og økt bruk av avfallsbaserte råvarer i produksjonen av nye varer. Det handler om å fylle innhold i vår visjon om at avfall blir løsningen på fremtidens ressursproblem, gjennom stadig forbedrede forretningsmodeller som sikrer at råvarene holdes i omløp. Og det handler om å fungere som en megler som tilpasser produksjonen av avfallsbaserte råvarer, slik at de kan utnyttes best mulig til nye produkter.

Norsk Gjenvinning samler inn avfall lokalt, foredler det i industrielle prosesser, for så å selge det som råvarer til det globale markedet. Gjennom våre gjenvinningsaktiviteter bidrar vi til å spare ressurser og redusere mengden klimagassutslipp.

Konsernet oppnådde i 2016 en samlet gjenvinningsgrad på 83 prosent, samme nivå som i 2015. Av 1,757 millioner tonn avfall gikk 41 prosent av råvarestrømmen til materialgjenvinning, 44 prosent til energigjenvinning og 13 prosent til deponi. Deponerte volumer er blant annet aske og interte tungmasser.

Gjenvinning innebærer at råstoffet eller energien i produktene brukes på nytt. Ved materialgjenvinning kan avfall brukes som råvarer i ny produksjon. Energiforbruket ved slik fremstilling er som regel lavere enn ved bruk av nye råvarer. Dermed reduseres utslippene av blant annet CO₂, og på den måten bidrar gjenvinning til å redusere utslipp av klimagasser.

Biogass og biogjødsel fra matavfall
I Norge kaster vi for mye mat. Mat-

produsentene og dagligvarekjedene kaster 355.000 tonn per år, noe som tilsvarer 80 prosent av matsvinnet. Norsk Gjenvinning og selskapet Multivector har utviklet en industriell tørkeprosess for matavfall, som kan bidra til å minke svinnet. Den første tørkemaskinen vil være i drift i april 2017.

Matavfall er rikt på flere kritiske og begrensede ressurser, blant annet fosfor, kalsium, nitrogen og kalium. I dag går nesten halvparten av alt matavfallet i Norge til forbrenning, det vil si som brensel til fjernvarmeproduksjon. Dette gjelder spesielt på Vestlandet, hvor forutsetningene for å etablere biogassanlegg er dårlig. Norsk Gjenvinning har derfor som mål å bli den første aktøren som kan garantere kundene våre på Vestlandet en matavfallsløsning som ivaretar de verdifulle råstoffene.

Når man brenner matavfall, brenner man ca. 80 prosent vann. I samarbeid med Vestfold-selskapet Multivector, har Norsk Gjenvinning utviklet en industriell tørkeprosess for matavfall. Prosessen skal settes opp på vårt anlegg på Knarrevik utenfor Bergen. Denne har kapasitet

SIRKULÆRE FORRETNINGSMODELLER

I 2016 har vi i samarbeid med selskapet Multivector utviklet en industriell tørkeprosess for matavfall, som kan bidra til å minke svinn, og sammen med isolasjonsprodusenten GLAVA® skapt en ny verdikjede for resirkulering, der glass fra bilruter, vinduer og husholdning knuses og gjenvinnes til glassull for isolasjon. Les mer om disse og andre prosjekter på www.nggroup.no/baerekraft

på to tonn avfall per time, og omdanner fuktig matavfall til et nær luktfritt tørrstoff som både kan lagres og transporteres.

I prosessen reduseres volum og vekt med ca. 80 prosent, og vi sitter igjen med et tørrstoff som innehar alle næringsstoffene og er ideelt for produksjon av biogass og biogjødsel. I og med at tørrstoffet er luktfritt og råtneprosessen har stoppet opp, er dette enkelt å transportere. Vi vil utnytte ledig returtransport tilbake til Østlandet, hvor det finnes egnede biogassanlegg som har avsetning av biogjødsel til lokalt jordbruk.

Underveis i prosjektet engasjerte Norsk Gjenvinning forskningsinstituttet Østfoldforskning til å utarbeide et uavhengig klimaregnskap, gjennom en helt konkret sammenligning av dagens forbrenningsløsning for matavfall i Hordaland med den nye løsningen, inklusive transport av tørrstoff til Østlandet.

Østfoldforskning fant at dagens løsning belaster klimaet med 179 kg CO₂ per tonn, mens den nye løsningen, inklusive transport, faktisk gir en klimabesparelse på 336 kg CO₂ per tonn. Det vil si at i et klimaperspektiv er den nye løsningen

515 kg CO₂ bedre per tonn. Prosjektet vil gi en årlig CO₂-besparelse på cirka 630 tonn CO₂.

Glassgjenvinning

Samarbeidet vårt med isolasjonsprodusenten GLAVA® er et eksempel på en konkret sirkulær forretningsmodell som allerede fungerer i praksis. Sammen har vi skapt en viktig verdikjede for resirkulering, der glass fra bilruter, vinduer og husholdning knuses og gjenvinnes til glassull for isolasjon.

Glass er den viktigste råvaren i GLAVAs produksjon av isolasjonsmateriale i glassull, og tidligere ble dette importert fra Europa. I dag produserer Norsk Gjenvinning glassråvare fra ulike typer glassavfall ved vårt glassgjenvinningsanlegg på Øra Miljøpark i Fredrikstad. Før eksporterte vi glasset til forbrenning i Finland. Nå er det i stedet en råvare som leveres til GLAVA og blir til isolasjonsmateriale.

Eksempelet viser at vi ved hjelp av innovasjon og samarbeid klarer å finne gode og miljøvennlige løsninger som bidrar til materialgjenvinning, uten hjelp fra det offentlige.

Eget fotavtrykk

Norsk Gjenvinnings virksomhet er bærekraftig av natur, men den normale driften påvirker det ytre miljø, og det arbeides kontinuerlig med tiltak for å redusere de negative effektene av vårt fotavtrykk. Med dette mener vi det økologiske fotavtrykket driften vår gir – i form av forbruk av fornybare naturressurser, utslipp av klimagasser, og annen påvirkning på miljø, naboer og biologisk mangfold.

KLIMAREGNSKAP

Norsk Gjenvinning publiserer sitt eget klimaregnskap i juni. Dette kan finnes på www.nggroun.no/baerekraft

Alle våre mottaks- og behandlingsanlegg har nødvendige tillatelser fra offentlige myndigheter. Her stilles det krav til blant annet trafikkbelastning, driftstider, visuelt inntrykk, støv og støynivåer samt utslipp til luft, vann og grunn. Alt dette rapporterer vi årlig til myndighetene. I 2016 har det ikke vært akutte utslipp eller andre alvorlige hendelser knyttet til ytre miljø, og vi har ikke mottatt bøter eller andre typer sanksjoner for brudd på miljølovgivningen.

Avvik og tillatelser

Det er registrert 21 avvik fra driftstillatelser etter tilsyn ved anlegg i Norsk Gjenvinning-konsernet. Alle disse avvikene er lukket. Det er også registrert 26 naboklager i 2016. Ved anlegg som ligger tett opp mot boligområder, arbeider anleggsledelsen aktivt med å tilrettelegge for god nabokommunikasjon. Dette gjør vi gjennom jevnlige møter og med aktiv bruk av digitale kommunikasjonskanaler.

Følgende anlegg i Norsk Gjenvinning AS har fått nye tillatelser i 2016: Kristiansand fikk ny tillatelse i forbindelse med intern omorganisering i konsernet. Stavanger, Haugesund, Sandnes og Ryfylke fikk nye i forbindelse med endrede krav til finansiell sikkerhet. Det er også gitt revidert tillatelse for avfallsanlegg og gjenvinningsstasjon i Larvik. I 2016 ble det gitt 20 tillatelser til avfallsimport og 74 tillatelser til avfallseksport.

Utslipp til vann

Utslipp til vann fra anleggene våre kan skje i form av påslipp til kommunalt nett, utslipp til sjø og fjord eller utslipp til elv og bekk. Mange av Norsk Gjenvinning-konsernet sine anlegg har utslipps-tillatelse fra Miljødirektoratet eller Fylkesmannen.

Vi rapporterer årlig alle utslipp til miljømyndighetene. For de enkelte anleggene er det utarbeidet måleprogrammer som beskriver rutiner for hvordan utslippene skal overvåkes. To av våre anlegg har også krav til å gjennomføre overvåkingsprogrammer for resipient. Alle analyser av utslippsvann utføres av akkrediterte laboratorier.

I 2016 startet vi prosessen med å erstatte et gammelt renseanlegg med nyere teknologi i Kristiansund. Planlagt oppstart for anlegget er våren 2017.

Brannforebyggende tiltak

I 2015 utarbeidet COWI AS en rapport som ga Norsk Gjenvinning bedre oversikt over brannsikringstiltak og status for de ulike anleggene. Dette ga gode innspill til hvordan det videre arbeidet med brannsikkerhet ved de ulike anleggene skal prioriteres. Det er på bakgrunn av dette gjennomført flere tiltak knyttet til brannsikkerheten, og i 2016 har det ikke vært alvorlige branner.

Effektiv innsamlingslogistikk

Norsk Gjenvinning styrer ca. 440 innsamlingsbiler, hvorav ca. 320 samler inn næringsavfall og ca. 120 kjører husholdningsavfall på kommunale kontrakter. Denne transportvirksomheten forurensar, og derfor arbeider vi kontinuerlig med å gjøre våre transport- og logistikk-løsninger så effektive som mulig, med lavest mulig utslipp.

Vi arbeider tett med næringskundene våre for å redusere transportbehovet gjennom mer utstrakt bruk av komprimatorutstyr, rutetilpasninger og samkjøring. På senhøsten 2016 startet vi et stort forbedringsprosjekt for optimalisering og forenkling av vår innsamlingslogistikk fra næringskundene. Dette arbeidet inkluderer implementering av Norsk Gjenvinnings egenutviklede løsning for elektronisk kjørekonto, som ved utgangen av 2016 var installert i rundt 285 innsamlingsbiler. Her får sjåførene kjøreordrene presentert på en data-skjerm i bilen, og kan korrigere og

avslutte ordrene fra bilen etter at oppdraget er utført. Antall kjørte kilometer og drivstofforbruket reduseres, samtidig som etterarbeidet med ordrene minskes og arbeidspresset på sjåførene blir mindre.

I flere kommuner benytter vi gassdrevne biler til innsamling av husholdningsavfall. Erfaringene er positive med hensyn til driftssikkerhet, og vi opplever at de nye motorene med ny Euro 6-teknologi gir ytterligere bedret drift. 25 av de totalt 120 tunge kjøretøyene som daglig samler inn husholdningsavfall i vår regi, kjører på biogass. I 2017 tar vi også i bruk de to første store fullelektriske renovasjonsbilene i Norge.

Miljøvennlig nedstrømstransport

Det ligger en stor gevinst, både miljømessig og økonomisk, i å øke gjennomsnittsvektene på biler som transporterer råvarer ut fra våre anlegg og dermed redusere denne transporten. I 2015–2016 gjennomførte vi en intern kampanje

«Vektracing Grand Prix» for å optimalisere lastevektene, og vi fortsetter med videreutvikling og deling av beste praksis på alle anlegg som laster ut ferdige råvarer.

I august 2016 tok Norsk Gjenvinning i bruk jernbane for transport av flis fra returtre til energiprodusenten Tekniska Verken i Katrineholm. Ett til to tog i uken leverer 3.000–6.000 tonn med flis, og med dette reduseres utslippene av CO₂ med ca. 70.000 kilo.

Biologisk mangfold

Norsk Gjenvinning er opptatt av å ivareta det biologiske mangfoldet rundt våre mottaks- og behandlingsanlegg. Noen av anleggene ligger i nærheten av verneområder og områder med stort biologisk mangfold, og dette må vi ta hensyn til i vår virksomhet. Vi har derfor utarbeidet en større intern rapport, der vi har sett på hvordan anleggene våre påvirker det biologiske mangfoldet.

Sosialt ansvar

Vi tar sosialt ansvar gjennom en rekke tiltak hvor vi hjelper utsatte grupper tilbake i arbeid, motiverer unge til å søke seg til bransjen samt fremmer kunnskap om kildesortering og avfallets verdi.

Norsk Gjenvinning er opptatt av at arbeidslivet skal være inkluderende. I samarbeid med NAV og attføringsbedrifter gir vi arbeidstrening til mennesker som av ulike årsaker har falt utenfor arbeidslivet. Dette fungerer også som en utmerket rekrutteringskanal.

NHO-prosjektet «Ringer i vannet» er et godt eksempel på samarbeid som fungerer utmerket som rekrutteringskanal. Prosjektet er et samarbeid med utvalgte attføringsbedrifter, der virksomhetens behov koples mot kandidatenes kompetanse og interesse. Flere av dem som har deltatt i utviklings- og arbeidstreningssprogrammet har fått tilbud om videre ansettelse hos Norsk Gjenvinning.

I tett samarbeid med NAV gir vi også arbeidstrening til asylsøkere, og i tillegg tilbyr vi i samarbeid med Røde Kors tre måneders arbeidspraksis til tidligere straffedømte gjennom tiltaket «Nettverk etter Soning». Hensikten er å hjelpe de som vil tilbake til et normalt liv i samfunnet etter løslatelse. Dersom Norsk Gjenvinning har ledig stilling, er det mulighet for ansettelse for deltakere som viser god innsats og gode holdninger i løpet av arbeidspraksisen.

Nøkkeltall

Bærekraft

	2016	2015	2014	2013
Sykefravær, %	6,0	5,9	5,0	6,3
H1-verdi	7,3	7,3	11,4	6,4
Energiforbruk, med opprinnelsesgaranti, kWh	23 466 928	25 689 529	27 557 342	28 573 035
Energiforbruk, kWh per tonn	13,6	14,1	15,3	15,9
Total tonnasje, million tonn	1,757	1,826	1,804	1,797
Gjenvinning, totalt, %	85	83	82	*85
▪ Materialgjenvinning, %	41	39	39	45
▪ Energigjenvinning, %	44	44	43	40
Deponi, %	13	14	17	13
Forbrenning uten energigjenvinning, %	<1	<1	1	<1
Annet **, %	2	2	<1	2
Forbruk av diesel, tunge kjøretøy over 20 tonn, liter	4 700 000	5 132 804	5 573 030	5 200 000
Forbruk av diesel, anleggsmaskiner, liter	2 600 000	1 616 480	2 293 333	2 100 000
Forbruk av diesel og bensin, firmabiler, liter	199 000	170 625	158 038	-
Flyreiser, km	1 342 237	1 331 701	1 135 467	-
Klimagassutslipp, tonn CO ₂	20 237	18 689	21 546	19 500
Klimanytte, tonn CO ₂	774 076	749 003	646 316	600 300
BILPARKEN, ANTALL:				
▪ Større kjøretøy	290	290	270	330
▪ Varebiler	140	100	100	100
▪ Firmabiler	70	75	65	65
FORDELING AV BILPARKEN, %:				
▪ Euro 6:	27	12	8	-
▪ Euro 5:	48	54	57	35
▪ Euro 4:	16	27	17	24
▪ Euro 1-3:	9	7	18	41

* Aske ble tatt inn i tonnasjen fra 2014.

** Annet er blant annet septik som går til kommunale renseanlegg.

Med mindre annet er angitt, omfatter nøkkeltallene i vår bærekraftsrapportering alle virksomheter der Norsk Gjenvinning hadde mer enn 50 prosent eierandel per 31.12.2016.

KAPITTEL

Konsernets årsberetning 2016

”

NORSK GJENVINNING STÅR GODT RUSTET
TIL BÅDE Å UTNYTTE VEKSTMULIGHETENE OG
Å STYRKE LØNNSOMHETEN NÅR MARKEDS-
FORHOLDENE IGJEN STABILISERER SEG.

TEL 04

Styrket posisjon på bærekraft og sirkulærøkonomi

”

Norsk Gjenvinning har i 2016 hatt sterkt fokus på kostnadsreduksjoner kombinert med innsats for å øke oppstrømsprisene for å normalisere marginene.

Norsk Gjenvinning-konsernet er Norges største leverandør av gjenvinnings- og miljøtjenester. Konsernet har en ambisjon om å være gjenvinningsbransjens beste aktør på bærekraftig forretningsutvikling og styrket i 2016 sin posisjon innen bærekraftig utvikling og fremtidens sirkulærøkonomi.

Konsernets samlede driftsinntekter endte på 4.020 millioner kroner som er en reduksjon fra året før. Lavere aktivitet i den norske fastlandsøkonomien hemmet inntektsveksten, med lave råvarepriser og marginpress. Som svar på disse utfordringene, har vi i 2016 hatt sterkt fokus på kostnadsreduksjoner kombinert med innsats for å øke oppstrømsprisene for å normalisere marginene. Gjennom disse tiltakene har vi delvis klart å veie opp for de negative effektene av den økonomiske oppbremsingen. I løpet av sommeren begynte det å se lysere ut med økte tonnasje og priser, og resultatet for

årets siste kvartal ble tilfredsstillende. Driftsresultatet falt fra 140,5 millioner kroner i 2015 til 96,9 millioner kroner i 2016. Årsresultatet endte på 11,0 millioner kroner, mot 31,6 millioner kroner året før.

2016 var et vanskelig driftsår, men med forutsetningene som nå er lagt til rette etter det slutførte kostnadsprogrammet NG200 mener styret at Norsk Gjenvinning står godt rustet til både å utnytte vekstmulighetene og å styrke lønnsomheten når markedsforholdene igjen stabiliserer seg.

Viktige hendelser i 2016

”
Vi har lansert en folkeligjøring av begrepet sirkulær økonomi gjennom slagordet: **Det finnes ikke søppel mer.**

▪ Gjennom flere år har vi bygget en ledende plattform og **solide systemer innen compliance**. I 2016 ba vi BDO om en uavhengig vurdering av vårt compliance-program. BDO konkluderte med at Norsk Gjenvinnings compliance-arbeid er i **samsvar med beste praksis uavhengig av bransje**. Vi jobber nå videre med compliance som en naturlig del av vår kultur og som en viktig kundeverdi.

▪ Norsk Gjenvinning har en god posisjon innen sirkulær økonomi. I 2016 har vi deltatt i utarbeidelsen av «Avfalls- og gjenvinningsbransjens veikart for en sirkulær økonomi». Vi har også fortsatt vårt påvirkningsarbeid gjennom aktiv dialog med Stortinget, regjeringen og andre myndighetsinstanser, samt deltagelser ved konferanser og i nettverk. Vi har lansert en folkeligjøring av begrepet gjennom slagordet: **Det finnes ikke søppel mer.**

▪ I samarbeid med selskapet Multivector har vi utviklet en industriell tørketeknologi for bærekraftig gjenvinning av matavfall. Prosessen etableres ved våre anlegg i Bergen og vil sikre at **ressursene i matavfallet kan utnyttes** videre i form av biogass og biogjødsel. Satsningen bidro til at Norsk Gjenvinning vant den prestisjetunge avtalen om **avfallshåndtering ved Coops ca. 630 butikker**.

▪ De siste årene har konsernet vært gjennom to faser: opprydding og kostnadstilpasning. Nå går vi **inn i en periode med fokus på industrialisering av virksomheten**. I 2016 har vi utarbeidet en treårsplan som vi deretter har operasjonalisert i NG Flyt. NG Flyt er en helhetlig betegnelse på stabil og god drift, med fokus på samhandling og kontinuerlig forbedring. Arbeidet med NG Flyt implementeres løpende i daglig drift fra januar 2017.

▪ I 2016 gjennomførte vi en rekke organisasjonsendringer for å styrke vårt helhetlige kundekonsept ytterligere. Endringene omfattet blant annet at ansvaret for farlig avfall og kommunaltekniske suge- og spyletjenester overføres fra Divisjon Industri & Offshore til Divisjon Gjenvinning. Dette markerer samtidig starten på en styrket **satsning på farlig avfall**, der vi ser på hele verdikjeden og alle roller innen produksjon, salg, nedstrøm, transport og ledelse. I 2017 går satsningen videre med en rettet salgskampanje for farlig avfall.

Generelt om virksomheten

Virksomhet og lokalisering

Norsk Gjenvinning-konsernet er Norges ledende aktør innenfor avfall og gjenvinning. Konsernet driver sine aktiviteter gjennom hel- og deleide selskaper. Virksomheten er landsdekkende, med hovedkontor på Lysaker utenfor Oslo. Konsernet har cirka 1.230 ansatte og har også virksomhet i Sverige, Danmark og Storbritannia.

Årsberetningen omfatter morselskapet Norsk Gjenvinning Norge AS og de hel- og deleide datterselskapene som til sammen utgjør Norsk Gjenvinning-konsernet (i det følgende omtalt som «konsernet»).

Tjenester og satsningsområder

Virksomheten er organisert i tre oppstrømsdivisjoner, en nedstrømsdivisjon og fire fokuserte virksomheter som tilbyr tjenester knyttet til miljøvennlig avfallshåndtering og råvareutvinning gjennom hele næringskjeden. De enkelte divisjoner og nisjeselskaper er nærmere beskrevet i et eget avsnitt (Virksomhetsområder) nedenfor.

Tjenestetilbudet omfatter avfallshåndtering, metallgjenvinning, industri-

service, farlig avfall, husholdningsrenovasjon, riving, miljøsanering, massemottak og sikkerhetsmakulering. Norsk Gjenvinning er den aktøren i bransjen som har størst geografisk dekning, med 48 anlegg. På årsbasis håndteres 1,8 millioner tonn avfall for over 44.000 kunder. Konsernet har renovasjonskontrakter med 38 kommuner og bistår en rekke private virksomheter og offentlige foretak med avfallshåndtering både i Norge, Sverige, Danmark og Storbritannia. Norsk Gjenvinning selger også råvarer til industri i Skandinavia, Europa og Asia.

Nye rammebetingelser driver utviklingen

Etter hvert som omverdenen gradvis har erkjent behovet for bærekraftig avfallshåndtering, har håndteringen av avfall også blitt underlagt stadig nye lover, regler og myndighetskrav. Store deler av næringslivet ønsker også å innfri egne forpliktelser i henhold til ulike miljø- og kvalitetsstandards. I takt med denne utviklingen har tjenestetilbudet hos Norsk Gjenvinning etter hvert blitt en viktig del av landets infrastruktur. Myndighetskravene endres og skjerpes stadig, og Norsk Gjenvinning utvikler sine

tjenester løpende for å hjelpe kundene å ivareta nye krav. Konsernet bruker betydelige midler hvert år for å kunne utvikle stadig nye produkter, tjenester og teknologi som et svar på omverdenens krav og forventninger.

Kunden i fokus

Miljøbevisste løsninger har etter hvert blitt et konkurranseparameter for mange virksomheter.

Norsk Gjenvinning muliggjør bærekraftig avfallshåndtering og gode miljøtiltak for virksomheter over hele landet. Hver eneste dag gjør konsernets medarbeidere en innsats for å gjøre kundenes miljøhverdag enklere, med lokale tjenester som gir globale miljøeffekter. Samtidig frigjøres kundenes tid, slik at de kan konsentrere seg om egen kjernevirksomhet.

Strategisk plattform

Vår visjon er at avfall skal bli løsningen på fremtidens ressursproblem. Konsernets misjon er å arbeide hvileløst for å bli bransjens mest kundeorienterte, effektive og lønnsomme aktør, med mål om å bli oppfattet som Nordens mest betydningsfulle gjenvinningsselskap. Fundamentet for arbeidet er våre fire grunnverdier: kremmerskap, proaktivitet, ansvarlighet og lagånd.

Konsernets overordnede strategiske mål er som følger:

- Størst og best i Norge
 - Tydelig og differensiert posisjon – ledende på bærekraftig utvikling, kundens førstevalg, og kostnadsleder med en industrialisert og effektiv verdikjede
 - Sterk posisjon i Sverige på både innsamling og avsetning av avfall
 - Solid «grunnmur» med gode interne kvalitets-, kontroll- og styringssystemer
- Disse målsettingene innebærer klare føringer for hvilke oppgaver som skal prioriteres i konsernet. Det legges stor vekt på å bygge en sterk internkultur, tuftet på verdigrunnlaget og den strategiske plattformen.

Redegjørelse for konsernets finansielle stilling

Likviditeten i konsernet er god, og det forventes ikke at det vil være behov for ytterligere likviditetstilførsel.

Konsernregnskapet til Norsk Gjenvinning Norge AS er utarbeidet i samsvar med internasjonale regnskapsstandarder (IFRS) og fortolkninger fra IFRS fortolkningskomité (IFRIC), som fastsatt av EU. For det avlagte konsernregnskapet er det ingen forskjeller mellom IFRS som fastsatt av EU og IASB.

Etter styrets oppfatning gir de avlagte resultatregnskap, kontantstrømoppstilling, balanse og noter et rettviseende bilde om selskapets drift og stilling ved årsskiftet.

Årsregnskapet er avlagt under forutsetning om fortsatt drift. Styret bekrefter at forutsetningen om fortsatt drift er til stede.

Resultatregnskap

Konsernets samlede driftsinntekter beløp seg til 4.020,3 millioner kroner (4.091,0 millioner kroner), mens driftskostnadene endte på 3.923,4 millioner kroner (3.950,5 millioner kroner). Reduksjonen i driftsinntekter er i hovedsak drevet frem av lavere ikke-jernholdige metallvolumer og produktmikks i Divisjon Metall, sammen med nedleggelse av aktiviteten på Mongstad og lavere offshoreaktivitet i Divisjon Industri & Offshore. Konsernet har, gjennom kostnadsprogrammet NG200, klart å redusere kostnadsbasen og delvis motvirke de negative effektene som gir fall i driftsinntektene. Konsernets driftsresultat i 2016 falt til 96,9 millioner kroner (140,5 millioner kroner).

Konsernets netto finansposter i 2016 utgjør -85,1 millioner kroner (-103,5 millioner kroner). Finanspostene består primært av renter på lån fra morselskapet VV Holding AS. Reduksjonen i netto finansposter fra 2015 er drevet av valutagevinster.

Konsernets ordinære resultat før skattekostnad ble på 11,8 millioner kroner (37,0 millioner kroner). Konsernets års-

resultat ble 11,0 millioner kroner (31,6 millioner kroner).

Konsernets totalresultat ble på 5,9 millioner kroner (36,1 millioner kroner).

Balanse, finansiering og likviditet

Sum anleggsmidler ved utgangen av 2016 var 1.629,4 millioner kroner (1.609,4 millioner kroner). Immaterielle eiendeler utgjorde 584,0 millioner kroner (561,7 millioner kroner). Konsernet har i 2016 investert i varige driftsmidler for 194,5 millioner kroner (160,8 millioner kroner). Finansielle anleggsmidler var i 2016 totalt 54,6 millioner kroner (40,7 millioner kroner).

Totale omløpsmidler beløp seg til 862,8 millioner kroner (902,3 millioner kroner), hvorav fordringer utgjorde 607,7 millioner kroner (596,2 millioner kroner) og bankinnskudd og kontanter var 166,4 millioner kroner (218,6 millioner kroner).

Konsernets egenkapital per 31. desember var 397,9 millioner kroner (458,2 millioner kroner), tilsvarende en egenkapitalandel på 16,0 prosent (18,2 prosent). Endringer i egenkapitalen følger i hovedsak av avgitt konsernbidrag til morselskapet.

Sum gjeld per 31. desember utgjorde 2.094,3 millioner kroner (2.053,5 millioner kroner). Rentebærende gjeld utgjorde 1.350,8 millioner kroner (1.319,4 millioner kroner), hvorav 1.245,2 millioner kroner i lån fra morselskapet. Lånet forfaller til betaling 14. juli 2019 i sin helhet. Renten er satt til 8 prosent per år.

Likviditeten i konsernet er god, og det forventes ikke at det vil være behov for ytterligere likviditetstilførsel.

Kontantstrøm

Konsernets kontantstrøm fra driftsaktiviteter utgjorde 278,6 millioner kroner

(382,1 millioner kroner). Variasjonen mellom kontantstrømmen fra driftsaktiviteter og konsernets driftsresultat (96,9 millioner kroner) følger i hovedsak av justeringer for periodens av- og nedskrivninger.

Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter var på -170,6 millioner kroner (-136,2 millioner kroner). Endringen i netto kontantstrøm følger av økte investeringer i varige driftsmidler og kjøp av datterselskap, dels motvirket av vederlag ved salg av varige driftsmidler.

Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter var -158,2 millioner kroner (-186,5 millioner kroner). Variasjonen i kontantstrøm kommer av økt opptrekk på leasing-fasiliteten som finansierer investeringer i renovasjonsbiler, og lavere nedbetaling på lån fra morselskapet.

Beholdning av kontanter og kontant-ekvivalenter beløp seg til 166,4 millioner kroner ved utgangen av 2016, mot 218,6 millioner kroner ved utgangen av 2015.

Pågående rettstvister

Norsk Gjenvinning Offshore (NGO) har vært involvert i en rettstvist mot Scomi Oiltools Europe Ltd (Scomi), som ble avgjort i voldgiftsretten i mars 2014. Retten ga NGO medhold på alle punkter. Tvisten gjaldt det økonomiske oppgjøret etter at samarbeidsavtale om aktiviteter i Sandnessjøen ble hevet i februar 2012. Voldgiftsretten dømte Scomi til å betale NGO 56,6 millioner kroner pluss saksomkostninger. Det er en pågående prosess for skotske domstoler gjennom ett fullbyrdelsessøksmål for å sikre beløpet. Se note 24 og 16 til konsernregnskapet for ytterligere informasjon.

Virksomhetsområder

Konsernstrukturen består av fire divisjoner: Gjenvinning, Metall, Industri & Offshore og Downstream. Øvrige virksomhetsområder er definert som nisjeselskaper som rapporterer gjennom sine respektive styrer til konsernets CFO.

Divisjon Gjenvinning – Oslo/Groruddalen Miljøpark.

Virksomheten drives med strenge krav til kvalitet og bærekraft.

DIVISJON GJENVINNING

Gjennom Divisjon Gjenvinning tilbyr konsernet skreddersydde løsninger for kildesortering, innsamling og håndtering av alle typer avfall. Samlet hadde divisjonen 583 ansatte (601 ansatte) og håndterte om lag 1,19 millioner tonn avfall i 2016. De samlede driftsinntektene i 2016 var 2.214,9 millioner kroner (1.965,2 millioner kroner).

Året var preget av fortsatt kostnadskutt, opprydning i anleggsstruktur og over-

takelse og integrering av virksomhet innen farlig avfall og sug-/spyletjenester fra Divisjon Industri & Offshore. Markedsforholdene har fortsatt vært utfordrende i 2016, med hard konkurranse og prispress på nye kontrakter, stabilt lave jernpriser og økte nedstrømskostnader knyttet til energigjenvinning. På tross av utfordrende markedsforhold, klarte divisjonen å opprettholde et akseptabelt inntjeningsnivå i 2016. Dette ble gjort mulig ved store og vellykkede kostnads-kutt, inklusive nedleggelse av flere anlegg, betydelige prisøkninger og økt salg av tilleggstjenester. Farlig avfall og sug-/spyletjenester ble overtatt fra Divisjon Industri i januar og april 2016,

og har blitt integrert i divisjonens verdikjede. Arbeidet med driftsmessige forbedringer i alle ledd av verdikjeden fortsetter inn i 2017, inklusive et omfattende arbeide knyttet til bedre sporbarhet og kontroll.

DIVISJON METALL

Gjenvinning av metall omfatter innsamling, mottak og behandling av stål, metaller, EE-avfall, kabler og aske.

Divisjon Metall har 13 anlegg (inklusive et partneranlegg) for gjenvinning av stål og metaller i Norge. Divisjonen har 143 ansatte (132 ansatte) og håndterte rundt 242.000 tonn stål og metaller samt 50.000 tonn aske i 2016. De samlede driftsinntektene i 2016 var 749,9 millioner kroner, ned fra 805,7 millioner kroner året før.

Divisjon Metall fortsatte sitt arbeid med å rydde i anleggsstrukturen og industrialisere virksomheten.

Markedet for metaller har vært utfordrende i 2016. Jernprisene har svingt kraftig gjennom året, og har sammen med svingningene i valutamarkedet og på metallpriser gjort 2016 til et utfordrende år totalt sett. Årets første kvartal bar preg av lav tilgang til varer i oppstrømsmarkedet. Aktiviteten på jernanleggene tok seg opp gjennom året, mens på metallsiden har markedet i større grad vært preget av stagnasjon og lav aktivitet. Divisjon Metall har samtidig tatt store kostnader

med omstrukturering og nedlegging av anlegg, og er nå rigget for økt konkurransekraft fremover. I tillegg åpnet Divisjon Metall for varestrømmer fra Sverige og kom gjennom første driftsår på volumer over 60.000 tonn jern.

DIVISJON INDUSTRI & OFFSHORE

Industri & Offshore tilbyr et bredt spekter av tjenester innenfor industrirenghøring og innsamling, mottak og behandling av farlig avfall. I 2016 var divisjonens 135 ansatte (210 ansatte) innen industri-service i alt ca. 175.500 timer ute på oppdrag.

I 2016 har divisjonen blitt omorganisert, og farlig avfall og sug-/spyletjenester er overført til Divisjon Gjenvinning. Fra 2017 vil divisjonen konsentrere seg om industriservicetjenester.

De samlede driftsinntektene i 2016 var 305,1 millioner kroner, ned fra 591,3 millioner kroner året før. Nedgangen skyldes i hovedsak stenging av offshore-virksomheten på, og redusert aktivitet i offshoresektoren.

DIVISJON DOWNSTREAM

Downstream fungerer på tvers av konsernet og søker å maksimere utnyttelsen av de råvarene som samles inn og foredles. Divisjonens meglere av råvarer er ledende i Norge og sørger for at konsernet oppnår de rette prisene ved

salg av råvarer til industrien i Skandinavia, Europa og Asia. I tillegg til dette driver divisjonen med begrenset trading-virksomhet: 219.000 tonn (215.000 tonn) i 2016. Divisjonen hadde 38 ansatte (32 ansatte) i 2016.

Divisjon Downstream hadde eksterne tradinginntekter på 174,0 millioner kroner i 2016, mot 145,6 millioner i 2015

Nisjeselskap:

NORSK GJENVINNING RENOVASJON

Norsk Gjenvinning Renovasjon er totalleverandør av renovasjonstjenester for kommuner over hele Norge og er en ledende aktør i dette markedet, som samler inn husholdningsavfall på oppdrag fra kommuner og interkommunale selskaper i 38 kommuner i Norge og Sverige.

Selskapet har 188 egne ansatte (162 ansatte) ved virksomheten i Norge og Sverige, og sysselsetter rundt 200 personer. Det vil si at ca. 6 prosent av de sysselsatte i Divisjon Renovasjon er ansatt hos faste underentreprenører. Av de ca. 120 tunge kjøretøy som kjører i daglig tjeneste for Norsk Gjenvinning Renovasjon går 21 prosent på biogass.

Selskapet har ved utgangen av 2016 i tillegg fire avtaler i Sverige, som driftes av det svenske datterselskapet Nordisk Återvinning Service AB, et selskap som

har hovedkontor i Mölndal rett utenfor Göteborg. Selskapet har ambisjoner om å vokse i det svenske markedet.

De samlede driftsinntektene i 2016 var 323,8 millioner kroner, ned fra 352,7 millioner kroner året før. Det ble i 2016 vunnet nye kontrakter tildelt av Øvre Romerike Innkjøpssamarbeid, Asker Kommune, Sarpsborg Kommune og Västblekinge Miljö AB (Sverige).

Nisjeselskap:

NORSK MAKULERING

Norsk Makulering er Norges ledende leverandør innenfor makulering og destruksjon av sensitivt materiale på papirdokumenter og elektroniske lagringsmedier.

Selskapet har 9 ansatte (14 ansatte), betjener rundt 3.000 kunder og håndterer 4.000 tonn papirdokumenter ved 14 lokasjoner i Norge. De samlede driftsinntektene i 2016 var 54,1 millioner kroner (55,8 millioner kroner i 2015).

Nisjeselskap:

NORSK GJENVINNING M³

Norsk Gjenvinning M³ drifter deponier og massemtak. Alle mottak gjenbraker innleverte masser til nyttige formål som for eksempel terrengarrondering, bygging av nye fylkesveier, igjenfylling av gamle pukkverk til brukbart areal, osv. I 2016 mottok selskapet totalt 465.000 tonn masser ved tre deponier. Selskapet har 7 ansatte (6 ansatte).

De samlede driftsinntektene i 2016 var 77,9 millioner kroner (48,3 millioner kroner i 2015).

Nisjeselskap:

R3 ENTREPRENØR

R3 Entreprenør sine tjenester omfatter i all hovedsak riving, betongsaging, sanering av helseskadelige materialer og miljøkartlegging. Selskapet utfører prosjekter over hele landet og er representert med kontorer i Oslo, Drammen og Skien. Selskapet har 127 ansatte (91 ansatte).

De samlede driftsinntektene i 2016 var 226,5 millioner, opp fra 213,1 millioner kroner året før. Omsetningsøkningen skyldtes særlig høy aktivitet på Oslo Lufthavn Gardemoen samt prosjekt Media City i Bergen.

Divisjon Metall – Fredrikstad/Øra Miljøpark.

Operasjonell risiko og risikostyring

”
Konsernet har
opprettet et eget
compliance-program
som omfatter hele
konsernet.

Risikostyringen i konsernet er en integrert del av all forretningsvirksomhet. Risikostyring er delt mellom de operative enhetene, som har hovedansvaret for relevant operativ og kommersiell risikostyring innenfor sitt virksomhetsområde inkludert etterlevelse, og konsernets finansavdeling som har hovedansvaret for finansiell risikostyring i overensstemmelse med retningslinjer godkjent av styret. Konsernstabene etablerer retningslinjer og rutiner for håndtering av compliance-risiko, og koordinerer og gjennomfører en samlet risikovurdering.

Konsernet har opprettet et eget compliance-program som omfatter hele konsernet. Divisjonene har identifisert risiko for brudd på myndighetskrav og tiltak for å redusere eventuell risiko. Programmet rapporteres kvartalsvis til konsernledelsen.

Nedenfor er en beskrivelse av visse risikoer som kan påvirke vår virksomhet, økonomiske stilling og resultatet av virksomheten fra tid til annen.

Generell markedsrisiko

Konsernet er eksponert for den økonomiske syklusen og makroøkonomiske svingninger som er utenfor konsernets kontroll. Siden en svak økonomi generelt resulterer i reduserte nivåer av industriell aktivitet og forbruk, kan endringer i den generelle økonomiske situasjonen påvirke volumene av avfall og dermed etterspørselen etter konsernets produkter og tjenester. Der hvor konsernet er betalt på grunnlag av kilogram/tonn innsamlet og behandlet avfall, kan en svak økonomi direkte påvirke konsernets inntekter og resultat negativt, mens en sterk økonomi kan ha en motsatt effekt.

Politisk og juridisk risiko

Konsernet opererer i en strengt regulert virksomhet. Endringer i lover eller endringer i planlagt implementering av nye utslippskrav kan ha vesentlig innvirkning på konsernets drift og økonomiske resultater.

Konkurranse i markedet

Bransjer hvor konsernet opererer er

konkurranseutsatte. Selv om konsernet anser seg for å være godt posisjonert i markedet, kan det ikke gis noen garanti med hensyn til fremtidig konkurranse.

Kunderisiko

Konsernet er generelt avhengig av ordrer under rammeavtaler med kunder for salg av sine produkter og tjenester. Dette skaper en usikkerhet med hensyn til fremtidig inntekt. Selv om konsernet har en diversifisert kundebase, kan lavere salgsvolumer knyttet til en eller flere av de eksisterende rammeavtalene, eller tap av kunder eller rammeavtaler uansett grunn, ha betydelig negativ innvirkning på konsernets finansielle resultater. Konsernet er videre avhengig av å delta i, og være tildelt oppdrag i offentlige anbud. Det kan ikke gis noen garantier for at konsernet vil bli tildelt oppdrag under slike offentlige anbud i fremtiden.

Avhengighet av nøkkelpersonell

Videre utvikling av konsernet er avhengig av tilgang på kvalifisert personell, spesielt i sentrale lederstillinger. Tap av nøkkelpersonell kan ha en negativ innvirkning på konsernets driftsresultat og finansielle stilling.

Operasjonell gearing og tap av inntekter

En stor del av konsernets kostnadsbase består av lønn, og store deler av kostnadsbasen bør dermed betraktes som fast på mellomlang sikt. Enhver nedgang i inntekter vil i stor grad påvirke netto resultat før skatt i samme størrelsesorden som brutto bidrag fra slike tapte inntekter.

Forsikringsrisiko

Konsernets forsikringer kan ikke nødvendigvis dekke alle potensielle forpliktelser i konsernet. Det er en risiko for at konsernet vil lide store tap som ikke vil bli dekket av noen forsikring.

Risiko knyttet til immaterielle eiendeler

Konsernet har kun i begrenset grad beskyttet sine intellektuelle eiendeler. Konkurrenter kan derfor kopiere noen av konsernets produkter, noe som igjen

kan ha en negativ effekt på konsernets virksomhet.

Helse, sikkerhet og miljø

Konsernet er involvert i håndtering av industrielt avfall, næringsavfall og husholdningsavfall (både farlig og ikke-farlig), riving og miljøsanering (asbest, PCB etc.). Dermed er de ansatte i konsernet eksponert for helse-, sikkerhets- og miljørisikoer. Slike driftoperasjoner kan føre til betydelig forurensning på bakken og/eller miljø hvor konsernet opererer. Konsernet kan holdes økonomisk ansvarlig for slik miljøforurensning eller skade.

Risiko forbundet med svindel, bestikkelser og korrupsjon

Bransjer hvor konsernet opererer har en iboende risiko forbundet med svindel, bestikkelser og korrupsjon, og konsernet er eksponert for slik risiko spesielt i

forbindelse med sin bruk av agenter i flere jurisdiksjoner, herunder i Asia. Selv om konsernet har og utvikler rutiner og andre sikringstiltak for å forebygge forekomst av svindel, bestikkelser og korrupsjon, vil det ikke være mulig for konsernet å oppdage og/eller hindre alle slike lovbrudd. Påstått eller faktisk involvering i korrupsjon eller andre ulovlige aktiviteter fra konsernets styremedlemmer, ansatte, agenter, samarbeidspartnere eller kunder kan ha en vesentlig negativ innvirkning på konsernets virksomhet, blant annet som følge av sivile eller strafferettslige sanksjoner, utelukkelse fra offentlig anbud og/eller omdømmeskade.

Risiko knyttet til import- og eksportrestriksjoner

Konsernet er eksponert for risiko i forbindelse med riktig anvendelse av import- og eksportforskrifter. Eventuelle brudd på slike regler, som en konse-

kvens av feil klassifisering av produkter eller på annen måte, kan ha en negativ innvirkning på konsernets virksomhet.

Fare for å miste lisenser og konsesjoner

Konsernet har flere lisenser og konsesjoner i ulike jurisdiksjoner, som tillater konsernet å operere i avfallsbransjen og å håndtere, transportere, eksportere og importere ulike typer avfall. Tap av slike lisenser og konsesjoner kan ha en vesentlig negativ innvirkning på virksomheten i konsernet.

Estimatrisiko

Konsernet kan mislykkes i å effektivt beregne risiko, kostnader eller timing ved utarbeidelse av anbud. Feil og mangler i anbudsprosesser kan ha en vesentlig negativ innvirkning på lønnsomheten i konsernet.

Finansiell risiko og risikostyring

Valutarisiko

Konsernet er eksponert for valutarisiko i tilknytning til salg av metaller, plast og papir, samt kjøp av nedstrømsløsninger. Denne risikoen er særlig relevant når det gjelder EUR, SEK, DKK og USD. På større kontrakter inngås terminkontrakter for å eliminere risiko for valutasvingninger.

Renterisiko

Konsernets renterisiko kommer som følge av rentebærende gjeld. Gjeld som er utstedt basert på variable renter medfører at konsernet blir eksponert for renterisiko som påvirker kontantstrømmen. Konsernet håndterer renterisikoen knyttet til kontantstrømmen ved å benytte seg av rentebytteavtaler. Gruppens retningslinjer er å sikre ca. 60 prosent av sine lån inngått med variable renter.

Likviditetsrisiko

Konsernet har begrenset likviditetsrisiko. Virksomheten følger aktivt opp sin likviditetsstyring gjennom budsjetter og løpende prognoser. Konsernets finansieringsbehov er dekket gjennom obligasjonslån.

Kredittrisiko

Kredittrisiko oppstår i hovedsak ved transaksjoner med kunder og innskudd i bank. Selskapet har gjennom flere år hatt beskjedne tap på kundefordringer. Nye

kunder kredittvurderes og godkjennes før det innvilges kreditt. Ansvar for kredittstyring er sentralisert, og rutiner er forankret i virksomhetens kvalitetssystem. Ved utgangen av 2016 er det balanseført totalt 8,4 millioner kroner i avsetning for tap på fordringer.

Prisrisiko

Konsernet er eksponert for prisrisiko knyttet til råvarer. Håndtering av prisrisikoen søkes håndtert ved å inngå sammenfallende nedstrømskontrakter på volum fra oppstrømsaktiviteter der hvor dette er mulig. Prisrisikoen knyttet til papir og metaller som avdekkes under avfallssorteringsprosessen sikres i finansielle markeder ved bruk av derivater. Utvikling i råvarepriser gjennom 2016:

- **Returpapir:** Prisene lå forholdsvis flatt før sterk etterspørsel strammet inn markedet og gav prisvekst i andre og tredje kvartal. Prisene falt noe tilbake i fjerde kvartal.
- **Plast:** Prisene var stabilt stigende gjennom første halvår før det snudde til et fall i andre halvår, drevet av de urolige råvaremarkedene.
- **Stål og metaller:** Metallmarkedet og prisene var nedgående de første tre kvartaler i 2016. I fjerde kvartal snudde dette ekstremt, spesielt for kobber som

økte med over 25 prosent. Hovedårsakene til det er en ny femårsplan med infrastrukturinvesteringer i Kina, regjeringsskifte i USA og gode investeringsprognoser i andre vestlige land. Stålmarkedet hadde en lignende utvikling, med ekstremt lave priser i første kvartal. Dette tok seg sakte men sikkert opp i løpet av året, med stabile priser på et relativt høyt nivå.

- **Returtre:** Markedet i Norge og Skandinavia bar preg av to milde vintre på rad. Økte lagre, prisfall på konkurrerende energiprodukter og nedjustering av etterspørsel førte til fallende priser.
- **Brennbart restavfall:** Markedet i Norge og Skandinavia for brennbart restavfall fortsatte den negative utviklingen i gate-fee fra 2015 inn i første halvår av 2016. Økte mengder importert avfall fra Storbritannia var et resultat av styrket betalingsevne gjennom valutaforhold og mer lønnsom/effektiv logistikk frem til skandinaviske mottaksverk. I tillegg bar markedet preg av store lagre hos mottaksverk. Andre halvår av 2016 representerte en utflating og stabilisering av gate-fee-nivå, blant annet grunnet endring av valutaforhold og lagernivå. For ytterligere informasjon om konsernets risikostyring henvises det til note 23 i årsregnskapet.

Hendelser etter balansedagen

Det er ikke identifisert hendelser etter balansedagen som kan ha vesentlig påvirkning på årsregnskapet.

Redegjørelse for morselskapet årsregnskap

Virksomhetens art

Norsk Gjenvinning Norge AS er morselskapet i konsernet. Morselskapets rolle er å forvalte eierskapet i og å levere administrative og finansielle tjenester til datterselskapene.

Resultatregnskap

Morselskapets samlede driftsinntekter beløp seg til 339,6 millioner kroner mot 327,3 millioner kroner foregående år. Morselskapets driftsresultat økte fra 64,3 millioner i 2015 til 91,5 millioner i 2016.

Morselskapets netto finansposter viser et resultat på -78,2 millioner kroner mot -80,0 millioner kroner foregående år. Netto finansposter består i hovedsak av renter på lån fra morselskapet VV Holding AS.

Investeringer

Morselskapet har investert 164,2 millioner kroner i nye driftsmidler i 2016 mot 137,7 millioner kroner i 2015.

Egenkapital og soliditet

Morselskapets egenkapital er ved utgangen av 2016 på 294,3 millioner

kroner mot 118,3 millioner kroner foregående år. Endring av morselskapets egenkapital følger av disponering av årets totalresultat og innregning av konsernbidrag som mottas fra konsernselskap.

Finansiering og kontantstrøm

Morselskapet er finansiert gjennom et langsiktig aksjonærlån som beløp seg til 1.245,2 millioner kroner ved utgangen av 2016 (inklusive påløpte renter). Morselskapets operasjonelle kontantstrøm utgjorde 282,1 millioner kroner i 2016 mot 245,2 millioner kroner foregående år. Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter utgjorde 11,1 millioner kroner (-110,9 millioner kroner). Økningen skyldes mottatt utbytte fra datterselskap i 2016. Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter utgjorde -339,1 millioner kroner (-83,6 millioner kroner). Endringen skyldes økte betalinger på konsernlån.

Disponering av årets resultat

Styret foreslår at årsresultatet på 8,8 millioner kroner i morselskapet Norsk Gjenvinning Norge AS overføres til annen egenkapital.

Norsk Gjenvinning
bidrar til å løse
kundenenes miljø-
messige utfordringer
forsvarlig og
effektivt.

Redegjørelse om samfunnsansvar

Norsk Gjenvinning bidrar til å løse kundenenes miljømessige utfordringer forsvarlig og effektivt ved å ta hånd om avfall, sortere og foredle det slik at det kan bli råstoff for nye produkter. Konsernet har et ambisiøst mål om å bli anerkjent som Nordens mest betydningsfulle gjenvinningsselskap. Det innebærer å strekke seg lengre enn å håndtere andres avfall på forsvarlig vis. Bærekraft og samfunnsansvar må tas på alvor.

Norsk Gjenvinning støtter FNs Global Compact og har forpliktet seg til å drive virksomheten i henhold til de prinsipper som der er beskrevet.

Konsernet er underlagt rapporteringskrav om samfunnsansvar og utvalgte

ansvarstemaer etter regnskapsloven § 3-3a og § 3-3c. En redegjørelse for konsernets arbeid med disse temaene er presentert i Norsk Gjenvinning-konsernets bærekraftsrapport for 2016 som inngår i denne årsrapporten, under avsnittene:

- Innovasjon side 21
- Menneskene side 22
- Bærekraft i Norsk Gjenvinning side 28
- Compliance side 30
- Sirkulærøkonomi side 32
- Eget fotavtrykk side 34
- Sosialt ansvar side 36

Bærekraftsrapporten i sin helhet er tilgjengelig på konsernets hjemmeside: www.nggroup.no

Redegjørelse om foretaksstyring

Styret sørger for at selskapet og konsernet har passende systemer for internkontroll og risikostyring, basert på omfang og natur av konsernets aktiviteter. Som et ledd i styrets overvåking gjennomføres det kvartalsvis gjennomgang av utviklingen innenfor risiko-områder og identifiserte avvik.

Konsernledelsen har fokus på internkontroll over finansiell rapportering, og styrer gjennom konsernpolicyer og styrerepresentasjon i datterselskaper. Internkontrollrutiner er basert på en organisasjonsinndeling som definerer roller og ansvar for de forskjellige

ledelsesnivåer, og sentrale funksjoner som gir veiledning for praktisering av god internkontroll.

Morselskapet har ikke vedtektsfestet regler og prosedyrer for oppnevning og utskiftning av styremedlemmer. Beslutninger om oppnevning og utskiftning av styremedlemmer treffes av generalforsamlingen. Styret har åtte medlemmer.

Det er ikke vedtektsfestet bestemmelser eller gitt fullmakter som gir styret adgang til å beslutte at foretaket skal kjøpe tilbake eller utstede egne aksjer.

Utsiktene fremover

Konsernet går inn i 2017 med en solid operasjonell plattform og sterk markedsposisjon. Styret forventer å se positive effekter av de senere års forbedringstiltak og at konsernet vil dra nytte av at markedssituasjonen og konjunktorene forbedrer seg.

Konsernet går nå over i en fase med fokus på industrialisering av virksomheten, som skal sikre stabil drift, god samhandling og kontinuerlig forbedring. Styret anser at forutsetningene ligger til rette for målrettet og lønnsom organisk vekst, og fortsatt fokus på leveransekvallitet og innovasjon til det beste for kundene. Det forventes et stadig sterkere fokus på utvikling av bærekraftige gjenvinningsløsninger, i tråd med EUs pakke for sirkulær økonomi og den kommende stortingsmeldingen om sirkulær økonomi, og konsernet er godt posisjonert for å dra nytte av denne utviklingen

Lysaker, 27. juni 2017

Ole Enger
Styrets leder

Per-Anders Hjort
Styrets nestleder

Erik Osmundsen
Administrerende direktør

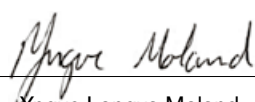
Hugo Lund Maurstad
Styremedlem

Maria Tallaksen
Styremedlem

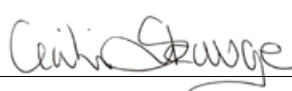
Pål Stampe
Styremedlem

Yngve Longva Moland
Styremedlem

Lasse Stenskrog
Styremedlem

Cecilie Skauge
Styremedlem

KAPITTEL

Regnskap med noter og revisjonsberetning

Del 1
Norsk Gjenvinning-konsernet

Del 2
Norsk Gjenvinning Norge AS

TEL 05

DEL 1

Konsernregnskap Norsk Gjenvinning- konsernet

Konsolidert oppstilling av resultat

01.01–31.12

(NOK'000)	Note	2016	2015
Salgsinntekt	4, 5	3 996 934	4 084 582
Andre driftsinntekter	6	23 365	6 412
Sum driftsinntekter		4 020 299	4 090 994
Varekostnad	15	1 995 383	2 026 665
Lønnskostnad	7	982 850	978 833
Av- og nedskrivninger	12, 13	215 365	222 915
Andre driftskostnader	8	728 228	725 373
Netto andre gevinster(-)/tap	9	1 581	(3 242)
Driftsresultat		96 892	140 450
Finansinntekter	10	15 758	2 179
Finanskostnader	10	105 273	115 318
Netto resultat/gevinst fra tilknyttede selskap	14	4 378	9 599
Resultat før skattekostnad		11 755	36 909
Skattekostnad	11	784	5 321
Årsresultat		10 971	31 589
ÅRSRESULTATET TILORDNES:			
Aksjonærene i morselskapet	19	5 027	27 993
Ikke kontrollerende eierinteresser	27	5 944	3 596

Konsolidert oppstilling av totalresultat

01.01–31.12

(NOK'000)	Note	2016	2015
Årsresultat		10 971	31 589
POSTER SOM IKKE VIL BLI REKLASSIFISERT TIL RESULTAT:			
Estimatavik pensjonsforpliktelse (etter skatt)	19	-	50
POSTER SOM KAN BLI REKLASSIFISERT TIL RESULTAT:			
Omregningsdifferanser	19	(5 106)	4 420
Netto andre inntekter/kostnader (-)		(5 106)	4 470
Totalresultat		5 865	36 059
TOTALRESULTATET TILORDNES:			
Aksjonærene i morselskapet	19	(79)	32 463
Ikke-kontrollerende eierinteresser	27	5 944	3 596

Konsolidert oppstilling av finansiell posisjon

Eiendeler

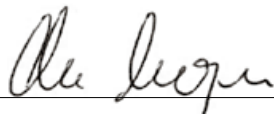
(NOK'000)	Note	31.12.16	31.12.15
ANLEGGSMIDLER			
Varige driftsmidler	13	990 748	1 006 968
Immaterielle eiendeler	12	35 674	45 282
Goodwill	12	507 592	501 165
Utsatt skattefordel	11	40 788	15 266
Investeringer i tilknyttede selskaper	14	15 119	12 393
Andre langsiktige fordringer	16	39 487	28 338
Sum anleggsmidler		1 629 408	1 609 413
OMLØPSMIDLER			
Varelager	15	85 065	87 536
Kundefordringer	16	484 561	470 490
Andre fordringer	16	123 103	125 716
Andre finansielle eiendeler	25	3 581	-
Kontanter og kontantekvivalenter	17	166 443	218 597
Sum omløpsmidler		862 752	902 339
Sum eiendeler		2 492 160	2 511 752

Konsolidert oppstilling av finansiell posisjon

Egenkapital og gjeld

(NOK'000)	Note	31.12.16	31.12.15
EGENKAPITAL			
Egenkapital tilhørende eiere av morselskapet	18, 19	379 941	443 474
Ikke-kontrollerende eierinteresse	27	17 952	14 765
Sum egenkapital		397 893	458 239
LANGSIKTIG GJELD			
Lån	20	1 324 535	1 297 106
Utsatt skatt	11	4 620	7 873
Pensjoner og lignende forpliktelser	7	7 919	7 265
Andre avsetninger for forpliktelser	21	93 531	102 312
Sum langsiktig gjeld		1 430 606	1 414 555
KORTSIKTIG GJELD			
Leverandørgjeld		238 540	230 963
Annen kortsiktig gjeld	22	369 767	371 328
Betalbar skatt	11	8 632	1 960
Lån	20	26 266	22 254
Andre finansielle forpliktelser	25	-	3 999
Andre avsetninger for forpliktelser	21	20 456	8 454
Sum kortsiktig gjeld		663 661	638 958
Sum gjeld		2 094 267	2 053 513
Sum egenkapital og gjeld		2 492 160	2 511 752

Lysaker, 27. juni 2017

Ole Enger
Styrets leder

Per-Anders Hjort
Styrets nestleder

Erik Osmundsen
Administrerende direktør

Hugo Lund Maurstad
Styremedlem

Maria Tallaksen
Styremedlem

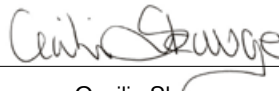
Pål Stampe
Styremedlem

Yngve Longva Moland
Styremedlem

Lasse Stensborg
Styremedlem

Cecilie Skauge
Styremedlem

Konsolidert kontantstrømoppstilling

01.01–31.12

(NOK'000)	Note	2016	2015
Resultat før skattekostnad		11 755	36 909
JUSTERT FOR:			
Betalte skatter		(1 579)	(10 101)
Av- og nedskrivninger	12, 13	215 365	222 915
Gevinst(-)/tap ved salg av varige driftsmidler	6, 13	(22 788)	(4 078)
Finansposter uten kontanteffekt		(11 498)	(2 249)
Urealisert gevinst (-)/tap på valuta på driftsaktiviteter		(353)	(677)
Poster klassifisert som investerings- eller finansieringsaktiviteter		97 172	85 773
Forskjell mellom kostnadsført og betalt pensjon	7	654	1 544
Endring i avsetninger for andre forpliktelser	21	3 222	(15 815)
Endring i varelager	15	2 905	32 939
Endring i kundefordringer og andre kortsiktige fordringer	16	(19 121)	29 336
Endring i leverandør-, annen kortsiktig gjeld og tidsavgrensningsposter	22	2 906	5 556
Netto kontantstrøm fra driftsaktiviteter		278 640	382 053
Kjøp av anleggsmidler	12, 13	(200 923)	(164 683)
Salg av varige driftsmidler	13	40 883	10 982
Kjøp av datterselskap og tilknyttede selskap	26, 14	(12 600)	-
Salg av datterselskap og tilknyttede selskap	6, 14	-	15 957
Utbytte fra tilknyttede selskaper	14	2 002	1 500
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		(170 638)	(136 244)
Utbetalinger ved nedbetalinger av lån		(96 111)	(180 749)
Endring i finansielle leieavtaler		23 705	(2 808)
Utbetaling av utbytte til ikke-kontrollerende eierinteresse	27	(2 757)	(1 575)
Netto konsernbidrag mottatt/betalt (-)	18, 19	(80 548)	1 068
Betalte renter		(2 510)	(2 481)
Kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter		(158 221)	(186 545)
Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter		(50 219)	59 264
Effekt av endringer i valutakurser		(1 934)	948
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter 01.01	17	218 597	158 385
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter 31.12		166 443	218 597

Konsolidert oppstilling over endringer i egenkapital

(NOK'000)	Aksje- kapital	Overkurs	Annen innskutt egen- kapital	Annen egen- kapital	Sum	Ikke kon- trollerende eier- interesse	Sum egenkapital
Per 01.01.2016	87 687	42 051	644	313 092	443 474	14 765	458 239
Årsresultat	-	-	-	5 027	5 027	5 944	10 971
Årets utvidede resultat	-	-	-	(5 106)	(5 106)	-	(5 106)
Årets totalresultat	-	-	-	(79)	(79)	5 944	5 865
Mottatt konsernbidrag	-	-	-	5 990	5 990	-	5 990
Avgitt konsernbidrag	-	-	-	(69 444)	(69 444)	-	(69 444)
Utbytte til ikke-kontrollerende eierinteresse	-	-	-	-	-	(2 757)	(2 757)
Sum transaksjoner med aksjonærene	-	-	-	(63 454)	(63 454)	(2 757)	(66 211)
Egenkapital 31.12 2016	87 687	42 051	644	249 559	379 941	17 952	397 893
Egenkapital 01.01.2015	89 843	63 617	644	314 894	468 998	14 218	483 216
Årsresultat	-	-	-	27 993	27 993	3 596	31 589
Årets utvidede resultat	-	-	-	4 470	4 470	-	4 470
Årets totalresultat	-	-	-	32 463	32 463	3 596	36 059
Mottatt konsernbidrag	-	-	-	6 647	6 647	-	6 647
Avgitt konsernbidrag	-	-	-	(7 661)	(7 661)	-	(7 661)
Transaksjoner med ikke kontrollerende eierinteresse	-	-	-	1 024	1 024	(1 024)	-
Utbytte til ikke kontrollerende eierinteresse	-	-	-	-	-	(2 025)	(2 025)
Sum transaksjoner med aksjonærene	-	-	-	10	10	(3 049)	(3 039)
Kapitalnedsettelse i forbindelse med fisjon	(2 156)	(21 566)	-	23 722	-	-	-
Kontinuitetsdifferanse	-	-	-	(57 997)	(57 997)	-	(57 997)
Sum andre transaksjoner	(2 156)	(21 566)	-	(34 275)	(57 997)	-	(57 997)
Egenkapital 31.12.15	87 687	42 051	644	313 092	443 474	14 765	458 239

Jf. note 18 og 19 for ytterligere informasjon om egenkapital tilordnet aksjonærene i morselskapet, og note 27 for informasjon knyttet til ikke-kontrollerende eierinteresse.

Del 1

NOTER

Note Navn

Note 1	Generell informasjon.....	62
Note 2	Sammendrag av de viktigste regnskapsprinsippene.....	62
Note 3	Viktige regnskapsestimer og skjønnsmessige vurderinger.....	68
Note 4	Segmentinformasjon.....	69
Note 5	Nærstående parter.....	71
Note 6	Annen driftsinntekt.....	71
Note 7	Lønnskostnader.....	72
Note 8	Andre driftskostnader.....	73
Note 9	Netto andre gevinster(-)/tap.....	74
Note 10	Finanskostnader og -inntekter.....	75
Note 11	Skattekostnad.....	76
Note 12	Immaterielle eiendeler.....	78
Note 13	Varige driftsmidler.....	80
Note 14	Investeringer i tilknyttede selskaper.....	81
Note 15	Varer.....	83
Note 16	Kundefordringer og andre fordringer.....	83
Note 17	Kontanter og kontantekvivalenter.....	84
Note 18	Aksjekapital og overkurs.....	84
Note 19	Annen egenkapital.....	85
Note 20	Lån og finansielle leieavtaler.....	86
Note 21	Andre avsetninger for forpliktelser.....	88
Note 22	Annen kortsiktig gjeld.....	89
Note 23	inansiell risikostyring.....	89
Note 24	Finansielle instrumenter.....	91
Note 25	Andre finansielle eiendeler- og forpliktelser.....	93
Note 26	Virksomhetssammenslutninger.....	95
Note 27	Ikke-kontrollerende eierinteresse.....	96
Note 28	Hendelser etter balansedagen.....	97

1. Generell informasjon

Norsk Gjenvinning Norge AS er et heleid datterselskap av VV Holding AS, som er kontrollert av Altor Fund III. Norsk Gjenvinning Norge AS og datterselskapene utgjør til sammen Norsk Gjenvinning konsern. VV Holding AS eier alle aksjer i Norsk Gjenvinning Norge AS.

Norsk Gjenvinning er Norges største leverandør av gjenvinnings- og miljø-tjenester. Tjenestetilbudet omfatter avfallshåndtering, metallgjenvinning,

industriservice, farlig avfall, nedstrømsløsninger, husholdningsrenovasjon, rivning, miljøsanering og sikkerhetsmakulering. Hovedkontoret er på Lysaker utenfor Oslo, og konsernet har virksomhet i Norge, Sverige, Danmark og Storbritannia.

Konsernregnskapet ble godkjent av styret i Norsk Gjenvinning Norge AS 27. juni 2017.

2. Sammendrag av de viktigste regnskapsprinsippene

Nedenfor gjengis de viktigste regnskapsprinsippene som er benyttet ved utarbeidelsen av konsernregnskapet. Disse prinsippene er benyttet på samme måte for alle periodene som er presentert, dersom ikke annet fremgår.

2.1 Rammeverk for regnskapsavleggelsen

Konsernregnskapet til Norsk Gjenvinning Norge AS er utarbeidet i samsvar med internasjonale regnskapsstandarter (IFRS) og fortolkninger fra IFRS fortolkningskomité (IFRIC), som fastsatt av EU. For det avlagte konsernregnskapet er det ingen forskjeller mellom IFRS som fastsatt av EU og IASB.

Konsernregnskapet er basert på et modifisert historisk kostprinsipp. Avvikene gjelder i hovedsak verdiregulering av finansielle eiendeler og forpliktelser til virkelig verdi over resultatet.

Utarbeidelse av regnskaper i samsvar med IFRS krever bruk av estimater. Videre krever anvendelse av selskapets regnskapsprinsipper at ledelsen må utøve skjønn. Områder med stor grad av skjønnsmessige vurderinger, høy kompleksitet, eller områder hvor forutsetninger og estimater er vesentlige for regnskapet, er beskrevet i note 3.

Konsernregnskapet er avlagt under forutsetningen om fortsatt drift.

2.1.1 Nye standarder og fortolkninger som ennå ikke er tatt i bruk

En rekke nye standarder, endringer til standardene og fortolkninger er pliktige for fremtidige årsregnskap. Blant de som konsernet ikke har valgt å anvende for pliktig tidspunkt, er de vesentligste opplyst om nedenfor.

IFRS 15 Inntekter fra kontrakter med kunde

Standarden etablerer en fem-steps modell for å regnskapsføres inntekter som oppstår fra kontrakter med kunder. Under IFRS 15 skal inntekt regnskapsføres til det beløpet som reflekterer vederlaget konsernet forventer å ha krav på i bytte for overføring av varer eller tjenester til en kunde. Den nye inntektsføringsstandarden vil erstatte alle nåværende kriterier for inntektsføring under IFRS. Enten en full retroaktiv eller modifisert retroaktiv bruk er krevd for regnskapsår som starter på eller etter 1. januar 2018. Konsernet har på dette stadiet ikke besluttet hvilken metode som skal benyttes ved overgangen til ny standard.

Konsernet har i 2016 gjennomført en preliminar vurdering av IFRS 15, som kan endre seg gjennom mer detaljerte analyser i de neste tolv måneder. Videre så vurderer konsernet avklaringer som ble utgitt av IASB i April 2016, og vil overvåke den videre utviklingen. Kjerneaktivitetene i konsernet er relatert til avfallshåndtering, salg av gjenvunnet materiale og tilhørende tjenester. Innledende analyser av konsernets kundekontakter har ikke gitt indikasjoner på at det er områder hvor regnskapsføringen av inntekter vil endre seg vesentlig.

IFRS 15 introduserer mer detaljerte krav til presentasjon og noteopplysninger sammenlignet med gjeldende IFRS. Presentasjonskravene representerer en vesentlig endring fra nåværende praksis og øker vesentlig volumet på noteopplysninger som kreves i konsernets årsregnskap. Mange av notekravene i IFRS 15 er helt nye. Konsernet jobber med etableringen av nødvendige systemer, internkontroll og retningslinjer for å samle inn og presentere påkrevd informasjon etter IFRS 15. På nåværende tidspunkt kan ikke konsernet estimere effekten av de nye reguleringene på konsernets årsregnskap. Standarden er obligatorisk for regnskapsår som starter på eller etter 1. januar 2018. Forventet tidspunkt for anvendelse i konsernet er 1. januar 2018.

IFRS 16 Leieavtaler

Standarden ble ugitt i januar 2016. Standarden vil resultere i at nesten alle leieavtaler blir innregnet i balansen, ved at skillet mellom operasjonelle og finansielle leieavtaler blir visket ut. Under den nye standarden så vil en eiendel (bruksrettighet til leid objekt) og en finansiell forpliktelse til å betale leie, bli innregnet i balansen. Det eneste unntaket er kortsiktige- og lav-verdi leieavtaler. Regnskapsføringen av leieavtaler for utleier vil ikke endres vesentlig.

Standarden vil påvirke i hovedsak regnskapsføringen av dagens operasjonelle leieavtaler. På balansedagen 31. desember 2016, så har konsernet minimum operasjonelle leieforpliktelser på NOK 1.595 millioner, se note 8. Konsernet har ikke vurdert i hvilken grad disse leieforpliktelsene vil resultere i innregning av en eiendel og forpliktelse for fremtidige leiebetalinger og hvordan dette vil påvirke konsernets resultater og klassifisering av kontantstrøm.

Noen av forpliktelsene kan bli dekket av unntaksreglene for kortsiktige- og lav-verdi leieavtaler, og noen av forpliktelsene kan relatere seg til forhold som ikke kvalifiserer for leieavtaledefinisjonen i IFRS 16.

Standarden er obligatorisk for regnskapsår som starter på eller etter 1. januar 2019. På nåværende tidspunkt har ikke konsernet planlagt å anvende standarden før obligatorisk dato.

IFRS 9 Finansielle instrumenter

Standarden adresserer klassifisering, måling og fraregning av finansielle eiendeler og forpliktelser, introduserer nye regler for sikringsbokføring og en ny nedskrivningsmodell for finansielle eiendeler. Etter IFRS 9 skal finansielle eiendeler klassifiseres i tre kategorier: virkelig verdi over utvidet resultat, virkelig verdi over resultatet og amortisert kost. Klassifiseringen avhenger av enhetens forretningsmodell for styring av sine finansielle instrumenter og karakteristikkene av kontantstrømmene til det enkelte instrumentet. Den nye nedskrivningsmodellen for forventede kredittap erstatter nåværende modell for pådratte tap under IAS 39.

Konsernet har på nåværende tidspunkt ikke gjennomført en detaljert vurdering av effektene ved implementering av ny standard. Basert på en overordnet vurdering så er det ikke forventet at det vil være vesentlige effekter på balanse eller egenkapital som følge av reglene for klassifisering og måling i IFRS 9.

Utlån og kundefordringer er holdt for å motta faste kontantstrømmer og er forventet å gi opphav til kontantstrømmer som representerer utelukkende betaling av hovedstol og rente. Således forventer konsernet at disse vil fortsette og måles til amortisert kost under IFRS 9. Konsernet forventer at alle eksisterende sikringsforhold som er vurdert å være effektive, vil fortsette å kvalifisere for sikringsbokføring under IFRS 9. Konsernet må gjennomføre mer detaljerte analyser for å vurdere potensiell påvirkning av den nye nedskrivningsmodellen for finansielle eiendeler.

Standarden er obligatorisk for regnskapsår som starter på eller etter 1. januar 2018. Forventet tidspunkt for anvendelse i konsernet er 1. januar 2018.

Det er ingen andre standarder eller fortolkninger som ikke er trådt i kraft som forventes å gi en vesentlig påvirkning på konsernets regnskap. Det er ingen nye standarder for 2016 med effekt for konsernet.

2.2 Konsolidering og investering i tilknyttede selskaper

Følgende selskaper inngår i konsernet 31.12:

Mor- og datterselskaper	Forretningskontor	Eierandel
Norsk Gjenvinning Norge AS (mor)	Lysaker	100 %
Norsk Gjenvinning AS	Lysaker	100 %
Norsk Gjenvinning Metall AS	Lysaker	100 %
Norsk Gjenvinning Offshore AS	Lysaker	100 %
Norsk Gjenvinning Miljøeiendommer AS	Lysaker	100 %
Norsk Gjenvinning Industri AS	Lysaker	100 %
Norsk Gjenvinning Renovasjon AS	Tønsberg	100 %
Norsk Gjenvinning Downstream AS	Lysaker	100 %
Norsk Gjenvinning M3 AS	Lysaker	100 %
Norsk Makulering AS	Lysaker	100 %
NG Vekst AS	Lysaker	100 %
NG Fellestjenester AS	Lysaker	100 %
Norsk Gjenvinning Renovasjon Service AS	Tønsberg	100 %
Nordisk Återvinning Service AB (Sverige)	Göteborg	100 %
Nordisk Återvinning Trading AB (Sverige)	Göteborg	100 %
Nordisk Genanvendelse ApS (Danmark)	Vordingborg	100 %
Humlekjær og Ødegaard AS	Fredrikstad	100 %
Tomwil Miljø AS	Lysaker	100 %
Eivind Koch Rørinspeksjon AS	Lillestrøm	100 %
Wilhelmsen Containerservice AS	Lysaker	100 %
Ødegaard Gjenvinning AS	Fredrikstad	100 %
Løvås Transportfirma AS	Alnabru	100 %
Rivningsspesialisten AS	Lysaker	100 %
Metall & Gjenvinning AS	Lysaker	100 %
IBKA A/S (Danmark)	Vordingborg	100 %
IBKA AB (SE)	Kungälv	100 %
IBKA UK Ltd (Storbritannia)	Cardiff	100 %
Bingsa AS	Lysaker	100 %
Hegstadmoen 7 AS	Lysaker	100 %
Taranrødveien 85 AS	Lysaker	100 %
Opphaugveien 6 AS	Lysaker	100 %
Øra Eiendom Utvikling AS	Lysaker	100 %
Asak Masseinntak AS	Lysaker	100 %
Løvenskiold Masseinntak AS	Lysaker	100 %
Kopstad Masseinntak AS	Lysaker	100 %
Borge Masseinntak AS	Lysaker	100 %
Skjørtan Masseinntak AS	Lysaker	100 %
Solli Masseinntak AS	Lysaker	100 %
Sortera Norge AS	Lysaker	100 %
Norsk Gjenvinning Renovasjon Stab AS	Tønsberg	100 %
Norsk Gjenvinning Renovasjon Ressurs AS	Tønsberg	100 %
Adact AS	Lysaker	100 %
NG Startup X AS	Lysaker	100 %
NG Startup XI AS	Lysaker	100 %
R3 Entreprenør Holding AS	Ensjø	81,25 %
R3 Entreprenør AS	Ensjø	81,25 %
Østfold Gjenvinning AS*	Fredrikstad	66 %
iSekk AS	Oslo	55 %

* Østfold Gjenvinning AS er eid 33 prosent av Norsk Gjenvinning Norge AS og 33 prosent av Humlekjær og Ødegaard AS, som igjen er 100 prosent eid av Norsk Gjenvinning AS. Konsernet har bestemmende innflytelse, og behandler investeringen som et datterselskap.

Tilknyttede selskaper 31.12

Østlandet Gjenvinning AS	50 %
Egersund Omsetningsgård AS	50 %
Heggvin Alun AS	50 %
Pasa AS	38 %

a) Datterselskaper

Datterselskaper er alle enheter (inkludert strukturerte enheter) som konsernet har kontroll over. Kontroll over en enhet oppstår når konsernet er utsatt for variabilitet i avkastningen fra enheten og har evnen til å påvirke denne avkastningen gjennom sin makt over enheten. Datterselskap konsolideres fra dagen kontroll oppstår, frem til tidspunkt hvor kontroll opphører.

Ved oppkjøp av virksomhet anvendes oppkjøpsmetoden. Vederlaget måles til virkelig verdi av overførte eiendeler, pådratte forpliktelser og utstedte egenkapitalinstrumenter. Inkludert i vederlaget er også virkelig verdi av alle eiendeler eller forpliktelser som følge av avtale om betinget vederlag. Identifiserbare eiendeler, gjeld og betingede forpliktelser regnskapsføres til virkelig verdi på oppkjøpstidspunktet. Ikke-kontrollerende eierinteresser i det oppkjøpte foretaket måles fra gang til gang enten til virkelig verdi, eller til sin andel av det overtatte foretakets nettoeiendeler.

Utgifter knyttet til oppkjøp kostnadsføres når de påløper.

Når oppkjøpet skjer i flere trinn verdsettes eierandel fra tidligere kjøp til virkelig verdi på kontrolltidspunktet med føring av verdiendringen over resultat.

Betinget vederlag måles til virkelig verdi på oppkjøpstidspunktet. Etterfølgende endringer i virkelig verdi av det betingede vederlaget resultatføres eller føres som en endring i det utvidete resultatregnskapet så langt det er klassifisert som en eiendel eller gjeld. Det foretas ikke ny verdimåling av betingede vederlag klassifisert som egenkapital, og etterfølgende oppgjør føres mot egenkapitalen.

Dersom vederlaget (inkludert eventuelle ikke-kontrollerende interesser og virkelig verdi av tidligere eierandeler) overstiger virkelig verdi av identifiserbare eiendeler og gjeld i oppkjøpet regnskapsføres dette som goodwill. Dersom vederlaget (inkludert eventuelle ikke-kontrollerende interesser og virkelig verdi av tidligere eierandeler) utgjør mindre enn virkelig verdi av netto eiendeler i datterselskapet som følge av et kjøp på gunstige vilkår, føres differansen som gevinst i resultatregnskapet.

Konserninterne transaksjoner, mellomværender og urealisert gevinst/tap mellom konsernselskaper elimineres. Rapporterte tall fra datterselskapene omarbeides om nødvendig for å oppnå samsvar med konsernets regnskapsprinsipper.

b) Endring i eierinteresser i datterselskaper uten tap av kontroll

Transaksjoner med ikke-kontrollerende eiere i datterselskaper som ikke medfører tap av kontroll behandles som egenkapitaltransaksjoner. Ved ytterligere kjøp føres forskjellen mellom vederlaget og aksjenes forholdsmessige andel av balanseført verdi av nettoeiendeler i datterselskapet mot egenkapitalen til morselskapets eiere. Gevinst eller tap ved salg til ikke-kontrollerende eiere føres tilsvarende mot egenkapitalen.

c) Avhending av datterselskaper

Ved tap av kontroll måles eventuell gjenværende eierinteresse til virkelig verdi med endring over resultatet. Virkelig verdi utgjør deretter anskaffelseskost for den videre regnskapsføring, enten som investering i tilknyttet selskap, felleskontrollert virksomhet eller finansiell eiendel. Beløp som tidligere er ført i utvidet resultat relatert til dette selskapet behandles som om konsernet hadde avhendet underliggende eiendeler og gjeld. Dette vil kunne innebære at beløp som tidligere er ført i utvidet resultat omklassifiseres til resultatet.

d) Tilknyttede selskaper

Tilknyttede selskaper er selskaper der konsernet har betydelig innflytelse, men ikke kontroll. Betydelig innflytelse foreligger normalt der konsernet har mellom 20 og 50 prosent av stemmerettene. Investeringer i tilknyttede selskaper regnskapsføres etter egenkapitalmetoden. Investeringen regnskapsføres på kjøpstidspunktet til anskaffelseskost, og konsernets andel av resultatet i etterfølgende perioder inntektsføres eller kostnadsføres. Balanseført beløp inkluderer eventuell implisitt goodwill identifisert på kjøpstidspunktet.

Ved reduksjon av eierandel i tilknyttet selskap hvor konsernet opprettholder

betydelig innflytelse, omklassifiseres kun en forholdsmessig andel av beløp som tidligere er ført i utvidet resultat til resultatet.

Konsernets andel av over- eller underskudd i tilknyttede selskaper resultatføres og tillegges balanseført verdi av investeringen. Konsernets andel av utvidet resultat i det tilknyttede selskapet føres i utvidet resultat i konsernet og tillegges også balanseført beløp for investeringene. Konsernet resultatfører ikke andel av underskudd hvis dette medfører at balanseført beløp av investeringen blir negativt (inklusive usikrede fordringer på enheten), med mindre konsernet har pådratt seg forpliktelser eller foretatt betalinger på vegne av det tilknyttede selskapet.

Konsernet avgjør ved slutten av hver regnskapsperiode hvorvidt det foreligger nedskrivningsbehov på investeringen i det tilknyttede selskapet. I så fall beregnes nedskrivningsbeløpet som forskjellen mellom gjennvinnbart beløp av investeringen og dens bokførte verdi, og resultatfører differansen på egen linje sammen med regnskapslinjen «Netto resultat/gevinst fra tilknyttede selskaper».

Dersom det oppstår gevinst eller tap på transaksjoner mellom konsernet og dets tilknyttede selskaper regnskapsføres kun den forholdsmessige andelen som knytter seg til aksjonærer utenfor konsernet. Urealiserte tap elimineres med mindre det foreligger et nedskrivningsbehov på eiendelen som var gjenstand for transaksjonen. Der det har vært nødvendig er regnskapene i de tilknyttede selskapene omarbeidet for å oppnå samsvar med konsernets regnskapsprinsipper.

Gevinster og tap ved utvanning av eierandeler i tilknyttede selskaper er resultatført.

2.3 Segmentrapportering

Driftssegmenter rapporteres på samme måte som ved intern rapportering til selskapets øverste beslutningstaker. Selskapets øverste beslutningstaker, som er ansvarlig for allokering av ressurser til og vurdering av inntjening i driftssegmentene, er definert som konsernet ledergruppe.

2.4 Omregning av fremmed valuta

a) Funksjonell valuta og presentasjonsvaluta

Regnskapet til de enkelte enheter i konsernet måles i den valuta som benyttes der enheten i hovedsak opererer (funksjonell valuta). Konsernregnskapet presenteres i norske kroner (NOK) som både er den funksjonelle valutaen til morselskapet og presentasjonsvalutaen til konsernet.

b) Transaksjoner og balanseposter

Transaksjoner i fremmed valuta omregnes til den funksjonelle valutaen til transaksjonskurs. Realisert valutagevinst eller -tap ved oppgjør og omregning av pengeposter i fremmed valuta til kursen på balansedagen resultatføres.

Valutagevinster og -tap knyttet til lån, kontanter og kontantekvivalenter presenteres (netto) som finansinntekter eller finanskostnader. Valutagevinster og -tap knyttet til drift presenteres på linjen for «Netto andre gevinster (-) og tap».

c) Konsernselskaper

Resultatregnskap og balanse for konsernselskaper (ingen med hyperinflasjon) med funksjonell valuta forskjellig fra presentasjonsvalutaen regnes om på følgende måte:

(a) Balansen er omregnet til balansedagens kurs.

(b) Resultatregnskapet er regnet om til gjennomsnittskurs (dersom gjennomsnitt ikke totalt sett gir et rimelig estimat på bruk av transaksjonskurs, brukes transaksjonskursen).

(c) Omregningsdifferanser føres over utvidet resultat og spesifiseres separat i egenkapitalen som egen post.

2.5 Varige driftsmidler

Tomter og bygninger består hovedsakelig av produksjonsanlegg, lagerlokasjoner og kontorer. Varige driftsmidler regnskapsføres til anskaffelseskost, med

fradrag for avskrivninger. Anskaffelseskost inkluderer kostnader direkte knyttet til anskaffelsen av driftsmidlet. Anskaffelseskost omfatter også gevinster eller tap overført fra egenkapital på kjøpstidspunktet, som skyldes sikring av kontantstrøm i fremmed valuta ved kjøp av driftsmidler.

Etterfølgende utgifter legges til driftsmidlenes balanseførte verdi eller balanseføres separat, når det er sannsynlig at fremtidige økonomiske fordeler tilknyttet utgiften vil tilflyte konsernet, og utgiften kan måles pålitelig. Balanseført beløp knyttet til utskiftede deler resultatføres. Øvrige reparasjons- og vedlikeholds-kostnader føres over resultatet i den perioden utgiftene pådras.

Tomter avskrives ikke. Andre driftsmidler avskrives lineært, slik at anleggs-midlenes anskaffelseskost, eller verdiregulert verdi, avskrives til restverdi over forventet utnyttbar levetid, som er:

- Bygninger og annen fast eiendom 10–50 år.
- Maskiner og anlegg 3–15 år.
- Driftsløsøre, inventar, verktoy, kontormaskiner og lignende 3–10 år.

Driftsmidlenes utnyttbare levetid, samt restverdi, vurderes på hver balansedag og endres hvis nødvendig.

Hvis balanseført verdi på et driftsmiddel er høyere enn estimert gjenvinnbart beløp, skrives verdien ned til gjenvinnbart beløp.

Gevinst og tap ved avgang resultatføres, og utgjør forskjellen mellom salgspris og balanseført beløp.

Varige driftsmidler som er forventet realisert gjennom salg i stedet for fortsatt bruk, presenteres separat som holdt for salg dersom det er tilgjengelig for umiddelbart salg i sin nåværende tilstand og det er høyst sannsynlig at ett salg vil bli gjennomført. Varige driftsmidler holdt for salg måles til det laveste av bokført verdi og virkelig verdi fratrukket salgskostnader.

2.6 Immaterielle eiendeler

a) Goodwill

Goodwill oppstår ved kjøp av virksomhet og utgjør overført vederlag fratrukket konsernets andel av virkelig verdi av netto identifiserbare eiendeler og forpliktelser i den overtatte virksomheten. I tillegg kan goodwill oppstå ved oppkjøp når man velger å måle ikke-kontrollerende interesser på oppkjøpstidspunktet til virkelig verdi. Negativ goodwill inntektsføres øyeblikkelig.

For etterfølgende nedskrivningstesting tilordnes goodwill de kontantgenererende enheter eller grupper av kontantgenererende enheter som forventes å få fordeler av oppkjøpet hvor goodwill oppstod. Hver enhet eller gruppe av enheter hvor goodwill har blitt allokert representerer det laveste nivået i foretaket hvor goodwill følges opp for interne ledelsesformål.

Nedskrivning vurderes årlig, eller oftere om det forekommer hendelser eller endrede omstendigheter som indikerer et mulig verdifall. Balanseført verdi sammenlignes med gjenvinnbart beløp, som er det høyeste av bruksverdi og virkelig verdi fratrukket salgsutgifter. Eventuell nedskrivning kostnadsføres og blir ikke reversert i påfølgende perioder.

b) Kundekontrakter og -relasjoner

Kundekontrakter og -relasjoner oppstår ved kjøp av virksomhet. Verdien på kundeforholdene er beregnet basert på forventet omsetning, justert for kontraktsfestet omsetning og redusert for forventet kundeavgang. Balanseførte kundekontrakter og -relasjoner avskrives lineært over forventet utnyttbar levetid på mellom 5–10 år.

c) Programvare

Utgifter til vedlikehold av programvare kostnadsføres etter hvert som de påløper. Utviklingsutgifter som er direkte henførbare til design og testing av en identifiserbar og unik programvare som kontrolleres av konsernet, blir balanseført som en immateriell eiendel når alle følgende kriterier er oppfylt:

- det er teknisk mulig å ferdigstille programvaren slik at den vil være tilgjengelig for bruk,
- ledelsen har til hensikt å ferdigstille programvaren og bruke eller selge den,

- det er mulig å bruke eller selge programvaren,
- tilstrekkelige tekniske, finansielle og andre ressurser er tilgjengelige for å ferdigstille og ta i bruk eller selge programvaren og
- utgiftene kan måles pålitelig.

Andre utviklingsutgifter som ikke oppfyller disse kriteriene kostnadsføres når de påløper. Utviklingsutgifter som er kostnadsført kan ikke senere balanseføres.

Balanseført programvare avskrives lineært over forventet utnyttbar levetid (maksimalt over seks år).

2.7 Verdifall på ikke-finansielle eiendeler

Immaterielle eiendeler med ubestemt utnyttbar levetid og goodwill avskrives ikke, men testes årlig for verdifall. Varige driftsmidler og immaterielle eiendeler som avskrives vurderes for verdifall når det foreligger indikatorer på at fremtidig inntjening ikke kan forsvare eiendelens balanseførte beløp. Forskjellen mellom balanseført verdi og gjenvinnbart beløp nedskrives. Gjenvinnbart beløp er det høyeste av virkelig verdi fratrukket salgsutgifter og bruksverdi. Ved vurdering av verdifall grupperes anleggsmidlene på det laveste nivået der det er mulig å skille ut uavhengige inngående kontantstrømmer (kontantgenererende enheter). Ved hver rapporteringsdato vurderes mulighetene for reversering av tidligere nedskrivninger på ikke-finansielle eiendeler (unntatt goodwill).

2.8 Finansielle eiendeler

2.8.1 Klassifisering

Konsernet har finansielle eiendeler klassifisert i følgende kategorier: utlån og fordringer og finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet. Klassifiseringen ved første gangs innregning avhenger av hensikten med eiendelen. Ledelsen klassifiserer finansielle eiendeler på tidspunkt for anskaffelse.

a) Utlån og fordringer

Utlån og fordringer er finansielle eiendeler som ikke er derivater og som har faste eller bestembare betalinger, og som ikke omsettes i et aktivt marked. De klassifiseres som omløpsmidler, med mindre de forfaller mer enn 12 måneder etter balansedagen. Utlån og fordringer består av kundefordringer og andre fordringer, samt kontanter og kontantekvivalenter i balansen (note 2.13 og 2.14).

b) Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet

Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet er finansielle eiendeler holdt for handelsformål. En finansiell eiendel klassifiseres i denne kategorien dersom den primært er anskaffet med henblikk på å gi fortjeneste fra kort-siktige prissvingninger. Derivater klassifiseres som holdt for handelsformål, med mindre de er en del av en sikring. Eiendeler i denne kategorien klassifiseres som omløpsmidler dersom det forventes at de vil bli gjort opp innen 12 måneder, ellers klassifiseres de som anleggsmidler.

2.8.2 Regnskapsføring og måling

Vanlige kjøp og salg av investeringer regnskapsføres på avtaletidspunktet, som er den dagen konsernet forplikter seg til å kjøpe eller selge eiendelen. Alle finansielle eiendeler som ikke regnskapsføres til virkelig verdi over resultatet, balanseføres første gang til virkelig verdi med tillegg av transaksjonsutgifter. Finansielle eiendeler som føres til virkelig verdi over resultatet regnskapsføres ved anskaffelsen til virkelig verdi og transaksjonskostnader resultatføres. Finansielle eiendeler fjernes fra balansen når rettighetene til å motta kontantstrømmer fra investeringen opphører eller når disse rettighetene er blitt overført og konsernet i hovedsak har overført all risiko og hele gevinstpotensialet ved eierskapet. Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet måles i etterfølgende perioder til virkelig verdi. Utlån og fordringer måles til amortisert kost ved bruk av effektiv rente.

Gevinst eller tap fra endringer i virkelig verdi av eiendeler klassifisert som «finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet» medtas i resultatregnskapet under regnskapslinjen «Netto andre gevinster og tap» i den perioden de oppstår.

2.9 Verdifall på finansielle eiendeler

Konsernet vurderer ved hver balansedato om det finnes objektive bevis på at en finansiell eiendel, eller en gruppe av finansielle eiendeler, har falt i verdi. Tap ved verdifall av en finansiell eiendel eller en gruppe av finansielle eiendeler resultatføres bare dersom det er objektive bevis på verdifall som et resultat av én eller flere hendelser som har inntruffet etter førstegangs balanseføring (en «tapshendelse») og denne tapshendelsen (eller hendelsene) påvirker fremtidige estimerte kontantstrømmer på en måte som kan måles pålitelig.

Dersom verdifall senere reduseres, og reduksjonen objektivt kan knyttes til en hendelse (for eksempel en forbedring av debitors kredittverdighet) som inntreffer etter at verdifallet ble innregnet, skal det tidligere resultatførte verdifallet reverseres i resultatregnskapet.

2.10 Derivat og sikring

Derivat balanseføres til virkelig verdi på det tidspunkt derivatkontraktene inngås, og deretter løpende til virkelig verdi. Regnskapsføringen av tilhørende gevinster og tap avhenger av hvorvidt derivatet er utpekt som et sikringsinstrument og eventuelt type sikring. Konsernet øremerker enkelte derivater til sikring av variabilitet i kontantstrømmer knyttet til en særskilt risiko i en balanseført eiendel, forpliktelse eller svært sannsynlig planlagt transaksjon (kontantstrømsikring).

Ved inngåelse av sikringsforholdet dokumenterer konsernet sammenhengen mellom sikringsinstrumentene og sikringsobjektene, i tillegg til formålet med risikostyringen og strategien bak de forskjellige sikringstransaksjonene. Konsernet dokumenterer også sin vurdering av hvorvidt derivatene som benyttes er svært effektive i å utligne endringene i virkelig verdi eller kontantstrøm knyttet til sikringsobjektene. Slike vurderinger dokumenteres både ved inngåelse av sikringsforholdet og løpende i sikringsperioden.

Virkelig verdi av derivatene brukt i sikringsrelasjoner er vist i note 25. Endringer i egenkapitalen som følge av sikring er ført over utvidet resultat. Virkelig verdi av et sikringsderivat klassifiseres som anleggsmiddel eller langsiktig gjeld dersom gjenværende løpetid på sikringsobjektet er lenger enn 12 måneder og som omløpsmiddel eller kortsiktig gjeld dersom gjenværende løpetid på sikringsobjektet er mindre enn 12 måneder. Derivatet holdt for handelsformål klassifiseres som omløpsmiddel eller kortsiktig gjeld.

Rentebytteavtaler knyttet til langsiktig finansiering føres som kontantstrømsikring. Den effektive delen av endring i virkelig verdi på derivater som øremerkes og kvalifiseres som sikringsinstrument i en kontantstrømsikring, regnskapsføres over utvidet resultat. Gevinst og tap på den ineffektive delen resultatføres som «andre gevinster og tap».

Sikringsgevinster eller -tap som er ført over utvidet resultat og akkumulert i egenkapitalen omklassifiseres til resultatregnskapet i den perioden sikringsobjektet påvirker resultatet (for eksempel når det planlagte sikrede salget finner sted). Gevinster eller tap som knytter seg til den effektive del av rentebytteavtaler som sikrer lån med flytende rente resultatføres under «Finanskostnader». Gevinsten eller tapet som knytter seg til den ineffektive delen resultatføres som «Andre gevinster og tap». Når den planlagte transaksjonen som sikres fører til balanseføring av en ikke-finansiell eiendel (for eksempel varer eller varige driftsmidler), omklassifiseres gevinst og tap som tidligere er ført over utvidet resultat som justering av anskaffelseskost for eiendelen. Til slutt blir beløpet resultatført i form av varekostnad eller som avskrivning av varige driftsmidler.

Når et sikringsinstrument utløper eller selges, eller når en sikring ikke lenger tilfredsstiller kriteriene for sikringsbokføring, forblir samlet gevinst eller tap ført over utvidet resultat i egenkapitalen og blir omklassifisert til resultatet samtidig med at den sikrede transaksjonen blir resultatført. Hvis en sikret transaksjon ikke lenger forventes å bli gjennomført omklassifiseres balanseført beløp i egenkapitalen umiddelbart til resultatregnskapet på linjen «Netto andre gevinster (-)/tap».

Metallderivat knyttet til sikring av risiko i råvarepriser regnskapsføres til virkelig verdi over resultatet. Endringer i virkelig verdi av derivatene presenteres på regnskapslinjen «Netto andre gevinster (-)/tap». Derivatene presenteres som finansielle eiendeler når virkelig verdi er positiv og som finansielle forpliktelser når verdien er negativ.

2.11 Varer

Varelager av råvarer er verdsatt til laveste av gjennomsnittlig anskaffelseskost og virkelig verdi. Ferdigvarer verdsettes til laveste av full tilvirkningskost og virkelig verdi.

2.12 Deponi

Investeringer knyttet til deponier for inerte masser på leid grunn, hvor investeringen faller tilbake til grunneier etter leieperioden, behandles som leiekostnad og periodiseres over leieperioden. Fra tidspunkt hvor igangsettelsesgodkjenning mottas avsettes det for kontraktfestede forpliktelser knyttet til fremtidige investeringer i forbindelse med deponier på leid grunn. Kostnaden periodiseres over leieperioden og klassifiseres som forskuddsbetaling eller etterskuddsbetaling avhengig av faktisk kontantstrøm knyttet til investeringen.

Kostnader knyttet til etterdrift av deponier avsettes for løpende og inngår som del av avsetning for miljøforpliktelse.

2.13 Kundefordringer

Kundefordringer oppstår ved omsetning av varer eller tjenester som er innenfor den ordinære driftssyklusen. Dersom oppgjør forventes innen ett år eller mindre, klassifiseres fordringene som omløpsmidler. Dersom dette ikke er tilfelle, klassifiseres fordringene som anleggsmidler.

Kundefordringer føres opp i balansen etter fradrag for avsetning til forventede tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av individuell vurdering av fordringene og en tilleggsavsetning som skal dekke øvrige påregnelige tap. Vesentlige økonomiske problemer hos kunden, sannsynligheten for at kunden vil gå konkurs eller gjennomgå økonomisk restrukturering, og utsettelse og mangler ved betalinger anses som indikatorer på at kundefordringer må nedskrives.

2.14 Kontanter og kontantekvivalenter

Kontanter og kontantekvivalenter består av kontanter, bankinnskudd, andre kortsiktige, lett omsettelige investeringer med maksimum tre måneders opprinnelig løpetid og trekk på kassekreditt. I balansen er kassekreditt inkludert i lån under kortsiktig gjeld.

2.15 Aksjekapital, overkurs og annen innskutt egenkapital

Ordinære aksjer klassifiseres som egenkapital. Utgifter som knyttes direkte til utstedelse av nye aksjer eller opsjoner med fradrag av skatt, føres som reduksjon av mottatt vederlag i egenkapitalen.

Annen innskutt egenkapital er kapital innskutt fra eiere, men som ikke inngår i aksjekapital og overkurs. Mottatte konsernbidrag fra eiere i samme skattekonsern føres som fond og inngår i annen innskutt egenkapital.

2.16 Leverandørgjeld

Leverandørgjeld er forpliktelser til å betale for varer eller tjenester som er levert fra leverandørene til den ordinære driften. Leverandørgjeld er klassifisert som kortsiktig dersom den forfaller innen ett år eller kortere. Dersom dette ikke er tilfelle, klassifiseres det som langsiktig.

Leverandørgjeld måles til virkelig verdi ved førstegangs balanseføring. I etterfølgende perioder regnskapsføres gjeld til amortisert kost.

2.17 Lån

Lån regnskapsføres til virkelig verdi når utbetaling av lånet finner sted, med fradrag for transaksjonskostnader. I etterfølgende perioder regnskapsføres lån til amortisert kost. Forskjellen mellom det utbetalte lånebeløpet (fratrullet transaksjonskostnader) og innløsningsverdien resultatføres over lånets løpetid som del av effektiv rente.

Ved etterfølgende måling, måles gjeldsdelen av et sammensatt instrument til amortisert kost ved å benytte effektiv rente. Egenkapitaldelen av det sammensatte instrumentet måles ikke på nytt.

2.18 Lånekostnader

Lånekostnader fra generell og spesifikk finansiering knyttet til anskaffelse, konstruksjon eller produksjon av kvalifiserende eiendeler, som er eiendeler som det vil ta en betydelig periode å ferdigstille for tiltenkt bruk eller salg, aktiveres som en del av anskaffelseskosten for eiendelen, frem til tidspunktet når eiendelen i all hovedsak er klar for tiltenkt bruk eller salg.

Alle andre rentekostnader kostnadsføres i den perioden de påløper.

2.19 Betalbar og utsatt skatt

Skattekostnaden består av betalbar skatt og utsatt skatt. Skatt blir resultatført, bortsett fra når den relaterer seg til poster som er ført over utvidet resultat eller direkte mot egenkapitalen. Hvis det er tilfellet, blir skatten også ført over utvidet resultat eller direkte mot egenkapitalen.

Betalbar skatt for perioden beregnes i samsvar med de skattelover og skatteregler som er vedtatt, eller i hovedsak vedtatt på balansedagen i de land der selskapet og datterselskaper opererer og genererer skattepliktig inntekt. Ledelsen vurderer løpende de standpunkter som er hevdet i selvangivelsene der gjeldende skattelover er gjenstand for fortolkning. Basert på ledelsens vurdering, foretas avsetninger til forventede skattebetalinger der dette anses nødvendig.

Det er beregnet utsatt skatt på midlertidige forskjeller mellom skattemessige og konsoliderte regnskapsmessige verdier på eiendeler og gjeld. Utsatt skatt beregnes ikke på goodwill. Dersom en midlertidig forskjell oppstår ved første gangs balanseføring av en gjeld eller eiendel i en transaksjon, som ikke er en virksomhetssammenslutning, og som på transaksjonstidspunktet verken påvirker regnskaps- eller skattemessig resultat, blir utsatt skatt ikke balanseført. Utsatt skatt fastsettes ved bruk av skattesatser og skattelover som er vedtatt eller i det alt vesentlige er vedtatt på balansedagen, og som antas å skulle benyttes når den utsatte skattefordelen realiseres eller når den utsatte skatten gjøres opp.

Utsatt skattefordel balanseføres i den grad det er sannsynlig at fremtidig skattepliktig inntekt vil foreligge der de skattereduserende midlertidige forskjellene kan utnyttes.

Utsatt skatt beregnes på midlertidige forskjeller fra investeringer i datterselskaper og tilknyttede selskaper, bortsett fra når konsernet har kontroll over tidspunktet for reversering av de midlertidige forskjellene, og det er sannsynlig at de ikke vil bli reversert i overskuelig fremtid.

Utsatt skattefordel og utsatt skatt motregnes dersom det er en juridisk håndhevbar rett til å motregne eiendeler ved betalbar skatt mot forpliktelser ved betalbar skatt, og utsatt skattefordel og utsatt skatt gjelder inntektsskatt som ilegges av samme skattemyndighet for enten samme skattepliktige foretak eller forskjellige skattepliktige foretak som har til hensikt å gjøre opp forpliktelser og eiendeler ved betalbar skatt netto.

2.20 Ansattøyelser

Selskapet har flere pensjonsordninger, både innskuddsordninger og ytelsesordninger. Konsernet er underlagt de norske kravene om obligatorisk tjenestepensjon. Konsernet har pensjonsordninger som oppfyller kravene.

a) Pensjonsforpliktelser

I en innskuddsordning innbetaler selskapet til offentlige eller private ordninger det de har forpliktet seg til ved avtale, er forpliktet til ved lov eller på frivillig basis skyter inn. Selskapet har ikke ytterligere forpliktelser utover denne innbetalingen. Innskuddet føres som lønnskostnad når de påløper. Forskuddsbetalinger balanseføres som en eiendel i den grad de kan brukes til å dekke fremtidige premier eller bli tilbakebetalt.

Deler av innskuddspensjonen innbetales ikke til en ordning, men avsettes som pensjonsforpliktelse inntil pensjonen skal utbetales.

En ytelsesordning er definert som en ordning som ikke er en innskuddsordning. Regnskapsmessig forpliktelse for ytelsesordningene er nåverdien av forpliktelsen på balansedagen, med fradrag for virkelig verdi av pensjonsmidlene. Bruttoforpliktelsen diskonteres til nåverdi ved bruk av renten på høykvalitets bedriftsobligasjoner utstedt i den valuta som forpliktelsen skal utbetales, og med tilnærmet lik løpetid som utbetalingshorisonten av forpliktelsen. I land som ikke har et likvid marked i slike obligasjoner anvendes markedsrenten på statsobligasjoner.

Periodens kostnad ved pensjonsopptjening føres som en lønnskostnad. Denne kostnaden inkluderer økningen i pensjonsforpliktelsen som følge av opptjening i inneværende år, endringer, avkortning og oppgjør. Virkningen på tidligere opptjente rettigheter som følge av endringer i ordningenes ytelser resultatføres umiddelbart. Gevinster og tap som oppstår ved rekalkulering av forpliktelsen som følge av erfaringsavvik og endringer i aktuariemessige forutsetninger føres mot egenkapitalen via utvidet resultat i perioden de oppstår.

b) Sluttvederlag

Sluttvederlag kommer til utbetaling når ansettelsesforholdet blir avsluttet av selskapet før normal pensjonsalder, eller når ansatte frivillig godtar nedbemanning mot en kompensasjon. Konsernet innregner sluttvederlaget på det tidligste av de følgende tidspunkter: a) når tilbud om sluttvederlag ikke lenger kan trekkes tilbake; eller b) når selskapet innregner kostnadene i forbindelse med restrukturering slik dette er definert i IAS 37 og restruktureringen inkluderer sluttvederlag. I tilfeller der tilbud om sluttvederlag gis for å oppmuntre til frivillig avgang, måles forpliktelsen basert på antall ansatte som forventes å akseptere tilbudet.

2.21 Avsetninger

Konsernet regnskapsfører avsetninger for miljøforpliktelser, tapskontrakter, restruktureringer og rettslige krav når det eksisterer en juridisk eller selvpålagt forpliktelse som følge av tidligere hendelser, det er sannsynlighetsovervekt for at forpliktelsen vil komme til oppgjør ved en overføring av økonomiske ressurser, og forpliktelsens størrelse kan estimeres med tilstrekkelig grad av pålitelighet.

I tilfeller hvor det foreligger flere forpliktelser av samme natur, fastsettes sannsynligheten for at forpliktelsene vil komme til oppgjør ved å vurdere forpliktelser av denne typen under ett. Det gjøres derfor en avsetning selv om sannsynligheten for oppgjør knyttet til det enkelte forholdet kan være lav.

For mottatt avfall som ikke er levert endelig nedstrømsløsning gjøres det avsetning for pådratt behandlings- og nedstrømskostnad. Dette blir i regnskapet klassifisert som annen kortsiktig gjeld.

2.22 Inntektsføring

Inntekter måles til virkelig verdi av vederlaget, netto etter fradrag for returer og merverdiavgift, rabatter og andre avslag. Inntekt resultatføres når den kan måles pålitelig, det er sannsynlig at de økonomiske fordelene vil tilflyte foretaket og kriteriene knyttet til de ulike formene for inntekt beskrevet nedenfor er oppfylt. Estimatenes for inntektsføring er basert på historikk, vurdering av type kunde og transaksjon samt spesifikke forhold knyttet til den enkelte transaksjon.

a) Positive avfallstyper

Konsernet bearbeider og selger en rekke avfallstyper som gir nedstrøms inntekter. Dette er i hovedsak metaller, papir, plast og trevirke. Positive fraksjoner inntektsføres på leveringstidspunktet, når risiko og kontroll har gått over til kjøper.

b) Negative avfallstyper

Konsernet bearbeider og selger en rekke avfallstyper som gir nedstrøms kostnader. Dette er i hovedsak næringsavfall, farlig avfall og inerte masser. Negative fraksjoner inntektsføres på mottakstidspunkt, hvor konsernet overtar risiko for videre behandling og nedstrømsløsning.

c) Tjenester

Konsernet leverer renovasjon- og transporttjenester, industriservice samt rivning og miljøsanering. Tjenester inntektsføres i takt med utførelsen.

d) Leieinntekter

Leieinntekter er i hovedsak knyttet til utleie av container og utstyr samt husleie. Leieinntekter inntektsføres lineært over leieperioden.

2.23 Renteinntekter

Renteinntekter resultatføres i henhold til effektiv rente. Ved nedskrivning av lån og fordringer, reduseres fordringens balanseførte verdi til gjenvinnbart beløp.

2.24 Utbytte

Utbyttebetalinger og konsernbidrag til morselskapets aksjonær klassifiseres som gjeld fra og med det tidspunkt utbyttet er fastsatt av generalforsamlingen. Utbytteinntekter resultatføres når rett til å motta betaling oppstår.

2.25 Leieavtaler

Leieavtaler der en vesentlig del av risiko og avkastning knyttet til eierskap fortsatt ligger hos utleier, klassifiseres som operasjonelle leieavtaler. Leiebetaling ved operasjonelle avtaler (med fradrag for eventuelle økonomiske insentiver fra utleier) kostnadsføres lineært over leieperioden.

Leieavtaler knyttet til varige driftsmidler hvor konsernet i hovedsak innehar all risiko og avkastning knyttet til eierskapet, blir klassifisert som finansielle leieavtaler. Finansielle leieavtaler blir ved leieperiodens begynnelse regnskapsført til det laveste av driftsmiddelets virkelig verdi og minsteleiens nåverdi.

Hver leiebetaling blir fordelt mellom forpliktelsen og finanskostnader for å oppnå en konstant periodisk rente på forpliktelsens gjestående saldo. Den korresponderende leieforpliktelsen (med fradrag for finanskostnader) blir inkludert i annen langsiktig gjeld. Renteelementet i finanskostnaden kostnadsføres over leieperioden for å oppnå en konstant periodisk rente på forpliktelsens gjenværende saldo for hver periode. Varige driftsmidler under finansielle leieavtaler avskrives over den korteste av perioden for eiendelens utnyttbare levetid og leieavtalens løpetid.

3 Viktige regnskapsestimater og skjønnsmessige vurderinger

Estimater og skjønnsmessige vurderinger evalueres løpende og er basert på historisk erfaring og andre faktorer, inklusive forventninger om fremtidige hendelser som anses å være rimelige under nåværende omstendigheter. Konsernet utarbeider estimater og gjør antakelser/forutsetninger knyttet til fremtiden. De regnskapsestimater som følger av dette vil pr. definisjon sjelden være fullt ut i samsvar med det endelige utfall. Estimater og antakelser/forutsetninger som representerer en betydelig risiko for vesentlige endringer i balanseført verdi på eiendeler og gjeld i løpet av neste regnskapsår, drøftes nedenfor.

Estimert verdifall på goodwill og immaterielle eiendeler

Konsernet gjennomfører årlig tester for å vurdere verdifall på goodwill og immaterielle eiendeler, jf. note 2.6. Gjenvinnbart beløp fra kontantgenererende enheter er fastsatt ved beregninger av bruksverdi. I beregning av framtidige kontantstrømmer er det benyttet budsjetter, samt beregnet terminalverdier for evig framtidig kontantstrømmer. I beregning av nåverdi for framtidige kontantstrømmer har ledelsen estimert diskonteringsrente. Se note 12 for detaljer knyttet til estimatet og sensitivitetsberegninger.

Utsatt skatt/skattefordel

Konsernet balansefører utsatt skattefordel knyttet til framførbare underskudd

som oppstår når konsernet har høyere skattemessige kostnader enn skattemessige inntekter. Balanseføring forutsetter at framtidig inntjening muliggjør utnyttelsen av underskuddet. I ledelsens vurdering av framtidig utnyttelse av framførbare underskudd er det brukt budsjetter som estimerer framtidige inntekter og kostnader. Budsjettene er basert på gjeldene strategiske planer for de kommende tre år og budsjetter for de påfølgende to år. Det er betydelig usikkerhet knyttet til estimatet hva gjelder framtidige budsjetter og tidfesting av forventet tidspunkt for utnyttelsen av framførbare underskudd. Se note 11 for spesifisering av midlertidige forskjeller og antatt tidfesting for utnyttelse av utsatt skattefordel.

Avsetning for miljøforpliktelser

Konsernet har aktiviteter som over tid kan påvirke landområder med tanke på miljøeffekter. Dette vil kunne gi opphav til opprydningsforpliktelser som må gjennomføres i fremtiden. Avsetningene for disse forpliktelsene er basert på ledelsens vurdering av sannsynligheten for at det foreligger en forpliktelse for opprydding og beste estimat på framtidig kostnad knyttet til forholdet. Det er knyttet betydelig usikkerhet til vurderingen av hvorvidt det foreligger en opprydningsforpliktelse, og til estimater for forventet framtidig kostnad, samt tidfestingen av når denne kommer til oppgjør. Se note 21 for ytterligere informasjon om avsetningene for miljøforpliktelser ved årsslutt.

4 Segmentinformasjon

Konsernledelsen utgjør konsernets øverste beslutningstaker. Driftssegmentene baseres på den rapporteringen konsernledelsen styrer etter når den tilordner ressurser og vurderer lønnsomhet.

Konsernledelsen vurderer segmentene ut fra det samlede tjenestetilbudet innenfor satsningen gjenvinning og miljøtjenester. Konsernet er inndelt i divisjonene Gjenvinning, Metall, Industri & Offshore og Downstream. Samt

fokuserte forretningsområder gjennom Renovasjon, Vekst, Entreprenør og Annet. Andre forretningsområder består av Downstream, Vekst og Entreprenør. Hovedkontoret, eiendomsselskapene og eliminerings er slått sammen til HK og eliminerings.

Inntekter fra eksterne kunder rapporteres til konsernledelsen basert på prinsippene beskrevet i note 2 og er konsistent med resultatregnskapet.

Inntekter per segment 2016:

(NOK'000)	Eksterne inntekter	Inter segment inntekter	Sum segment inntekter
Gjenvinning	1 836 348	378 544	2 214 892
Metall	746 817	3 066	749 882
Renovasjon	319 599	4 240	323 839
Industri & Offshore	299 963	5 110	305 073
Andre forretningsområder	784 964	38 385	823 348
HK og eliminerings	9 244	(429 345)	(420 100)
Sum	3 996 934	-	3 996 934

Inntekter per segment 2015:

(NOK'000)	Eksterne inntekter	Inter segment inntekter	Sum segment inntekter
Gjenvinning	1 613 534	351 649	1 965 182
Metall	797 654	8 083	805 737
Renovasjon	351 614	1 106	352 720
Industri & Offshore	573 927	17 366	591 292
Andre forretningsområder	740 962	291 294	1 032 257
HK og eliminerings	6 891	(669 498)	(662 606)
Sum	4 084 582	-	4 084 582

Konsernledelsen vurderer resultatene fra segmentene basert på EBITDA før allokering av hovedkontor kostnader. Renteinntekter og -kostnader allokteres ikke til segmenter ettersom disse aktivitetene styres av en sentral finansavdeling som håndterer konsernets likviditet.

EBITDA før interne belastninger:

(NOK'000)	2016	2015
Gjenvinning	211 250	174 973
Metall	1 245	104 345
Renovasjon	44 882	34 454
Industri & Offshore	5 827	59 057
Andre forretningsområder	65 602	41 080
HK og eliminerings	(16 550)	(50 544)
Sum	312 256	363 365
Avskrivninger	(215 365)	(222 915)
Finansinntekter	15 758	2 179
Finanskostnader	(105 273)	(115 318)
Netto gevinster fra tilknyttede selskap	4 378	9 599
Resultat før skatt	11 755	36 909

Konsernet har ingen enkeltkunder som utgjør mer enn 10 prosent av salget. Tabellen under presenterer inntekter fra eksterne kunder basert på kundens hjemland.

Salgsinntekter per land:

(NOK'000)	2016	2015
Norge	3 135 135	3 221 747
Sverige	225 825	295 199
Nederland	243 086	174 565
Danmark	100 661	84 300
Hong Kong	99 546	106 901
Kina	59 506	75 883
Andre	133 175	125 988
Sum salgsinntekter	3 996 934	4 084 582

Det rapporteres ikke konsoliderte balanseverdier til konsernledelsen på segmentnivå. I anleggsmidler inngår driftsmidler, immaterielle eiendeler og goodwill fordelt på land.

Operasjonelle anleggsmidler per land:

(NOK'000)	2016	2015
Norge	1 472 745	1 501 425
Danmark	13 630	17 361
Sverige	47 638	34 629
Sum operasjonelle anleggsmidler	1 534 014	1 553 416

5 Nærstående parter

I transaksjoner med nærstående parter benyttes samme priser og vilkår som ovenfor ekstern tredjepart. Transaksjonene relaterer seg til salg/kjøp av varer og tjenester med tilknyttede selskaper og innleie av ledende personell i datterselskap.

Konsernet har hatt følgende transaksjoner med nærstående parter:

Transaksjoner og balanser mot nærstående parter:

(NOK'000)	2016	2015
Driftsinntekter	13 811	10 611
Driftskostnader	36 025	39 164
Kundefordringer og andre fordringer	1 856	3 580
Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld	2 480	3 571

Fordringer på nærstående parter forfaller til betaling én måned etter salgstidspunktet. Fordringene er usikrede og ikke rentebærende. Det er ikke avsatt for tap på fordringer på nærstående parter.

Ledende ansatte omfatter konsernledelsen og styrets medlemmer. Se note 7 for ytterligere informasjon.

Lån fra konsernselskap:

(NOK'000)	2016	2015
Balanseført verdi 01.01	1 245 575	1 269 901
Opptrekk på lån i løpet av året	158 500	58 032
Tilbakebetalinger av lån i løpet av året	(253 500)	(177 500)
Påløpte rentekostnader	94 658	95 141
Balanseført verdi 31.12	1 245 233	1 245 575

Lånebetingelser er omtalt i note 20.

6 Annen driftsinntekt

(NOK'000)	2016	2015
Gevinst ved salg av virksomhet	-	2 333
Gevinst ved salg av varige driftsmidler	23 365	4 078
Sum andre driftsinntekter	23 365	6 412

Gevinst ved salg av virksomhet

Konsernet solgte i 2016 tre eiendommer med bokført verdi på 8,2 millioner kroner mot ett samlet vederlag på 25,5 millioner kroner. Øvrige gevinster kommer fra salg av biler, maskiner og utstyr. Se note 13 for ytterligere informasjon om årets avganger.

Gevinst ved salg av virksomhet

Konsernet solgte alle aksjene i det tidligere datterselskapet Tomwil Transport AS i 2015 for ett vederlag på 8 millioner kroner.

7 Lønnskostnader

(NOK'000)	2016	2015
Lønn	794 010	814 397
Arbeidsgiveravgift	102 407	104 436
Pensjonskostnader	24 261	21 896
Andre ytelser	62 172	38 105
Sum lønnskostnader	982 850	978 833
Gjennomsnittlig antall ansatte	1 353	1 447

Balanseført pensjonsforpliktelse 31.12:

(NOK'000)	2016	2015
Ytelsespensjon	1 187	1 187
Avsatt innskuddspensjon	6 732	6 078
Sum pensjonsforpliktelse	7 919	7 265

Konsernledelsen i Norsk Gjenvinning Norge AS er definert som ledende ansatte.

Ytelser til ledende ansatte 2016:

(NOK'000)	Lønn	Bonus	Pensjons- utgifter	Annen godtgjørelse	Sum ytelser	Etterlønn
Erik Osmundsen (CEO)	3 068	1 295	215	194	4 772	12 mnd
Dean Zuzic (CFO)	2 020	418	215	186	2 839	6 mnd
Hans Fredrik Wittusen (Direktør Strategi og Bærekraft)	1 378	287	215	186	2 066	6 mnd
Egil Lorentzen (Direktør Gjenvinning og Metall)	1 500	324	215	229	2 268	12 mnd
Jon Tarjei Bergan (Direktør Downstream)	1 687	264	215	178	2 344	9 mnd
Ingrid Bjørdal (Direktør organisasjonsutvikling og compliance)	1 265	89	163	166	1 683	12 mnd
Runa Opdal Kerr*	665	-	62	238	965	Ingen
Jon Ola Stokke*	1 687	237	160	131	2 215	Ingen

Ytelser til ledende ansatte 2015:

(NOK'000)	Lønn	Bonus	Pensjons- utgifter	Annen godtgjørelse	Sum ytelser	Etterlønn
Erik Osmundsen (CEO)	2 989	1 125	209	233	4 556	12 mnd
Dean Zuzic (CFO)	1 948	396	209	173	2 726	6 mnd
Runa Opdal Kerr (Juridisk direktør)	1 473	294	209	296	2 272	12 mnd
Hans Fredrik Wittusen (Direktør Strategi og Bærekraft)	1 347	198	209	191	1 945	6 mnd
Jon Ola Stokke (Direktør Gjenvinning)	1 549	188	209	191	2 137	12 mnd
Egil Lorentzen (Direktør Metall)	1 471	282	209	216	2 178	12 mnd
Ivar Hagemoen (Direktør Industri & Offshore)	1 293	66	171	172	1 701	Ingen
Jon Tarjei Bergan (Direktør Downstream)	1 662	236	209	186	2 293	9 mnd

* Juridisk direktør og Direktør Divisjon Gjenvinning forlot begge konsernet i løpet av 2016.

Det er ikke gitt lån/sikkerhetsstillelse til daglig leder eller styrets leder. Det er ikke gitt aksjeverdbasert godtgjørelser eller lån til fordel for ledende ansatte. Ledende ansatte eier aksjer direkte i POS Holding AS, som er Norsk Gjenvinning Norge AS sitt morselskap, og/eller indirekte gjennom eierskap i GN Invest AS.

Ytelser til medlemmer av konsernstyret

Medlemmene av konsernstyret har mottatt styrehonorar og annen godtgjørelse fra Norsk Gjenvinning Norge AS. Ytelser for vederlag ved ansettelse er ikke inkludert i tabellen.

(NOK'000)		Styrehonorar	Annen godtgjørelse	2016	2015
Ole Enger	Styrets leder ⁽¹⁾	-	-	-	-
Per-Anders Hjort	Styrets nestleder og leder av revisjonskomiteen (AC) ⁽²⁾	500	445	945	-
Hugo Lund Maurstad	Styremedlem ⁽³⁾	-	-	-	-
Pål Stampe	Styremedlem og medlem AC ⁽⁴⁾	-	-	-	-
Maria Tallaksen	Styremedlem og medlem AC ⁽³⁾	-	-	-	-
Yngve Longva Moland	Styremedlem, ansatterepresentant ⁽³⁾	-	-	-	-
Lasse Stenskrog	Styremedlem, ansatterepresentant ⁽³⁾	-	-	-	-
Cecilie Skauge	Styremedlem, ansatterepresentant ⁽³⁾	-	-	-	-
Håkon Jahr	Styremedlem og medlem AC ⁽⁵⁾	250	-	250	250
Ylva Lindberg	Styremedlem og medlem AC ⁽⁵⁾	250	-	250	250
Reynir Kjær Indahl	Styremedlem og medlem AC ⁽⁶⁾	250	250	500	1 000
		1 250	695	1 945	1 500

⁽¹⁾ fra februar 2017, ⁽²⁾ var styreleder fra mars 2016 til februar 2017, ⁽³⁾ fra august 2016, ⁽⁴⁾ fra mars 2016, ⁽⁵⁾ til august 2016, ⁽⁶⁾ til mars 2016

8 Andre driftskostnader

Andre driftskostnader fordeler seg på følgende hovedkategorier:

(NOK'000)	2016	2015
Lokalkostnader*	216 522	193 147
Kostnader til driftsmateriell	310 106	319 628
Fremmedtjenester	54 657	59 655
Forsikringer	27 508	22 704
Tap på fordringer og kontrakter	4 360	11 153
Andre kostnader	115 074	119 085
Sum andre driftskostnader	728 228	725 373

* I 2015 reverserte konsernet en avsetning for forpliktelse fra 2014 på 10,9 millioner som er presentert som en negativ kostnad på lokalkostnader. Avsetningen gjaldt en tingretts dom fra 2014 hvor konsernet ble dømt til å betale ett regresskrav. Denne dommen ble reversert i 2015 gjennom en anke til lagmannsretten hvor konsernet vant frem.

Kostnadsført godtgjørelse til revisor (eks. mva):

(NOK'000)	2016	2015
Lovpålagt revisjon (inkl. teknisk bistand med årsregnskap)	4 770	4 867
Andre attestasjonstjenester	531	600
Skatterådgivning (inkl. teknisk bistand med ligningspapirer)	1 260	2 169
Annen bistand	882	1 276
Sum godtgjørelse til revisor	7 444	8 912

Operasjonelt leasede driftsmidler

Konsernet leier en rekke driftsmidler på operasjonelle leieavtaler. Årlig leiekostnad inngår som leiekostnad i regnskapslinjen «Andre driftskostnader». Leiekostnaden er fordelt på følgende kategorier:

Operasjonelle leieavtaler – årlig leiekostnad:

(NOK'000)	2016	2015
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	167 569	162 328
Maskiner, anlegg og biler	55 136	63 425
Øvrig driftsløsøre	1 010	1 432
Sum årlige leiekostnader	223 715	227 185

Tomter, bygninger og annet fast inventar leies på avtaler som går fra 1 til 20 år. Leie av maskiner, anlegg og biler skjer på 1–8 års avtaler. Øvrig driftsløsøre som inventar, kontormaskiner ol leies på 1 til 3 års avtaler.

Operasjonelle leieavtaler – fremtidig minimumsleie:

(NOK'000)	2016	2015
Forfall innen 1 år	195 320	178 276
Forfall mellom 1 og 5 år	569 720	548 223
Forfall senere enn 5 år	829 028	685 671
Sum fremtidig minimumsleie operasjonell leasing	1 594 069	1 412 170

9 Netto andre gevinster(-)/tap

(NOK'000)	2016	2015
FINANSIELLE EIENDELER TIL VIRKELIG VERDI OVER RESULTATET:		
Metallderivater	(942)	2 649
NETTO VALUTA KNYTTET TIL DRIFT:		
Valutagevinst	(10 621)	(21 754)
Valutatap	13 144	15 863
Netto andre gevinster(-)/tap	1 581	(3 242)

Valutagevinster og –tap i driftsselskapene klassifiseres på regnskapslinjen netto andre gevinster(-)/tap i oppstillingen av resultat.

10 Finanskostnader og –inntekter

Konsernets finanskostnader er primært knyttet til renter på langsiktig finansiering gjennom aksjonærlån fra VV Holding AS. Videre har konsernet en kredittfasilitet for leasing. Se note 20 for beskrivelse og betingelser knyttet til de forskjellige lånene.

(NOK'000)	2016	2015
Renter på kortsiktig gjeld mot kredittinstitusjoner	1 271	992
Renter på aksjonærlån	94 658	95 141
Renter på finansielle leieavtaler	4 759	2 792
Annen rentekostnad	3 970	2 615
Netto valutatap	-	12 963
Annen finanskostnad	615	815
Sum finanskostnader	105 273	115 318

(NOK'000)	2016	2015
Renteinntekter	2 163	1 736
Netto valutagevinst	13 590	-
Annen finansinntekt	5	443
Sum finansinntekter	15 758	2 179

11 Skattekostnad

Spesifikasjon av midlertidige forskjeller:

(NOK'000)	2016	2015
Merverdier konsern fra oppkjøp (immaterielle eiendeler)	19 250	31 488
Driftsmidler	(234 268)	(123 193)
Fordringer	3 330	7 467
Leasing	1 981	(1 960)
Gevinst- og tapskonto	168 543	185 888
Regnskapsmessige avsetninger	(126 485)	(146 223)
Netto pensjonsmidler	(7 919)	(7 265)
Finansielle instrumenter	942	(3 999)
Konsernbidrag	187 087	70 214
Netto midlertidige forskjeller	12 461	12 417
Avskåret rentefradrag	(50 916)	(18 867)
Underskudd til fremføring	(112 246)	(23 125)
Grunnlag for utsatt skatt	(150 701)	(29 575)
Utsatt skatt forpliktelse	4 620	7 873
Utsatt skattefordel	(40 788)	(15 266)
Netto utsatt skattefordel (-) i balansen	(36 168)	(7 393)

Utsatt skatt forpliktelse knytter seg i sin helhet til merverdier konsern fra oppkjøp.

Spesifikasjon aldersfordeling utsatt skatt:

(NOK'000)	2016	2015
UTSATT SKATT FORPLIKTELSE		
Forventes gjort opp innen 12 måneder	2 658	3 383
Forventes gjort opp senere enn 12 måneder	1 962	4 490
UTSATT SKATTEFORDEL		
Forventes gjort opp innen 12 måneder	-	-
Forventes gjort opp senere enn 12 måneder	(40 788)	(15 266)
Netto utsatt skattefordel (-) i balansen	(36 168)	(7 393)

Endring i netto utsatt skattefordel i balansen:

(NOK'000)	2016	2015
Inngående balanse	(7 394)	(11 822)
Skatteeffekt av oppkjøp i regnskapsåret	(4 374)	-
Skatteeffekt av konsernbidrag	(17 094)	-
Skatteeffekt av estimatavvik pensjon ført mot utvidet resultat	-	17
Endring utsatt skatt i skattekostnad	(7 297)	4 412
Omregningsdifferanser	(10)	-
Netto utsatt skattefordel (-) i balansen	(36 168)	(7 393)

Betalbar skatt i balansen:

(NOK'000)	2016	2015
Betalbar skatt	11 116	5 601
Forskuddsskatt og øvrig til gode skatt	(2 484)	(3 641)
Betalbar skatt i balansen	8 632	1 960

Fordeling av skattekostnaden:

(NOK'000)	2016	2015
Betalbar skatt	11 116	5 601
For mye/for lite avsatt tidligere år	(3 035)	(4 691)
Endring i utsatt skatt	(7 297)	4 412
Skattekostnad	784	5 321

Forklaring av skattekostnaden:

(NOK'000)	2016	2015
Resultat før skattekostnad	11 755	36 909
Skatt beregnet med nominell skattesats på resultat	2 939	9 965
Skattemessig ikke fradragsberettigede kostnader/skattepliktige inntekter	(574)	(1 294)
Effekt av endret skattesats	1 456	591
Effekt av forskjellige skatteregimer	(171)	-
Justering estimert skattekostnad tidligere år	(2 866)	(3 942)
Skattekostnad	784	5 320
Veid gjennomsnittlig skattesats	6,7 %	14,4 %

12 Immaterielle eiendeler

Immaterielle eiendeler 2016:

(NOK'000)	Kundekontakter og relasjoner	Andre immaterielle eiendeler	Goodwill	Sum
Anskaffelseskost 01.01	88 341	71 219	501 165	660 725
Virksomhetssammenslutninger*	-	-	6 427	6 427
Tilganger	-	6 429	-	6 429
Reklassifiseringer	661	-	-	661
Anskaffelseskost 31.12	89 002	77 648	507 592	674 242
Akkumulerte avskrivninger 01.01	56 822	57 454	-	114 276
Avskrivninger	12 930	3 770	-	16 700
Akkumulerte avskrivninger 31.12	69 752	61 224	-	130 976
Bokført verdi 31.12.	19 250	16 424	507 592	543 266
Estimert levetid	5–10 år	3–5 år		
Avskrivningsmetode	Lineær	Lineær		

* Konsernet har i 2016 kjøpt 100 prosent av aksjene i Sortera Norge AS, jf. note 26.

Immaterielle eiendeler 2015:

(NOK'000)	Kundekontakter og relasjoner	Andre immaterielle eiendeler	Goodwill	Sum
Anskaffelseskost 01.01	93 699	51 545	501 165	646 409
Tilganger gjennom året	-	4 200	-	4 200
Reklassifiseringer	(5 358)	15 473	-	10 116
Anskaffelseskost 31.12	88 341	71 219	501 165	660 725
Akkumulerte avskrivninger 01.01	48 487	40 694	-	89 181
Avskrivninger	13 693	15 896	-	29 589
Reklassifiseringer	(5 358)	864	-	(4 494)
Akkumulert avskrivninger 31.12	56 822	57 454	-	114 276
Bokført verdi 31.12.	31 519	13 765	501 165	546 448
Estimert levetid	5–10 år	3–5 år		
Avskrivningsmetode	Lineær	Lineær		

Kundekontrakter og relasjoner

I forbindelse med oppkjøp ble det identifisert verdier knyttet til kundekontrakter og kunderelasjoner. Kundekontrakter består av spesifikke kontrakter innen konsernets ulike forretningsområder, hvor det er gjort en konkret vurdering av alle større langtidskontrakter.

Videre er det identifisert vesentlige verdier knyttet til konsernets kunde-relasjoner. Det er identifisert et betydelig antall kunder, og analyser av historiske data viser at konsernet opplever en høy kundelojalitet og lav avgang av kunder. Verdien på kundeforholdene er beregnet basert på forventet

omsetning, justert for kontraktsfestet omsetning og redusert for forventet kundeavgang

Andre immaterielle eiendeler

Posten består i hovedsak av aktiverte kostnader knyttet til implementering av ERP-systemer for konsernet.

Goodwill

Goodwill er allokert per segment. Segmentene er valgt som nivå for testing av nedskrivning av goodwill. Konsernets inndeling i segmenter fremgår av note 4. Under vises hvordan goodwill er allokert per driftssegment.

Goodwill per segment 2016:

(NOK'000)	01.01	Tilgang	Avgang	Nedskrivning	Andre justeringer	31.12
Gjenvinning	363 562	6 427	-	-	35 246	405 235
Metall	50 153	-	-	-	-	50 153
Industri & Offshore	48 079	-	-	-	(35 246)	12 833
Andre forretningsområder	39 371	-	-	-	-	39 371
Sum goodwill	501 165	6 427	-	-	-	507 592

I 2016 ble virksomhetsområdene Farlig avfall og Kommunalteknisk overdratt fra Divisjon Industri & Offshore til Divisjon Gjenvinning.

Goodwill per segment 2015:

(NOK'000)	01.01	Tilgang	Avgang	Nedskrivning	Andre justeringer	31.12
Gjenvinning	363 562	-	-	-	-	363 562
Metall	50 153	-	-	-	-	50 153
Industri & Offshore	48 079	-	-	-	-	48 079
Andre forretningsområder	39 371	-	-	-	-	39 371
Sum goodwill	501 165	-	-	-	-	501 165

Nedskrivningstest goodwill

Konsernet har foretatt en nedskrivningstest på balanseført verdi av goodwill som følge av at disse eiendelene har udefinert levetid. Bruksverdi ble benyttet som mål på gjenvinnbart beløp. Testen omfatter netto nåverdianalyse av forventet framtidig kontantstrøm fra kontantgenererende enheter. Konsernet har identifisert virksomhet organisert i segmenter som respektive enheter for nedskrivningstest av goodwill. Nedskrivningstesten avdekket ikke behov for nedskrivning.

Kontantstrømmodell

Modellen er basert på fem års prognose av diskonterte kontantstrømmer basert på konsernets forretningsplan, tillagt en terminalverdi kalkulert med Gordons formel. Netto diskontert kontantstrøm er kalkulert før skatt. Modellen er basert på følgende antagelser:

Kontantstrøm

Med utgangspunkt i markedsutviklingen de siste årene, business planen ved

oppkjøpet av Veolia Miljø og Veidekke Gjenvinning, samt føringer gitt av styret og eierne er det utarbeidet en strategisk plan for konsernet for årene 2017–2019. Den strategiske planen for kommende tre år (NG Flow) er fokusert på en industrialisering mot foregående plan hvor kostnadskutt har stått i fokus (NG 200). Terminalleddet er beregnet med en årlig vekstrate på 2 prosent.

WACC (Weighted average cost of capital)

For å beregne diskonteringsrente har konsernet benyttet CAPM som metode, og WACC er beregnet til 12,4 prosent før skatt. Egenkapitalkostnad er beregnet basert på norske 10 års statsobligasjoner, justert for en risikopremie og en illikviditetspremie knyttet til konsernet. Gjeldskostnad er beregnet basert på konsernets langsiktige finansiering og mål for gjeldsgrad.

En reduksjon på 1 prosent i årlig vekstrate i terminalleddet vil ikke påvirke konklusjonen i nedskrivningstesten. Tilsvarende gjelder en 1 prosent økning i WACC.

13 Varige driftsmidler

Varige driftsmidler 2016:	Tomter, bygninger og annen fast eiendom	Maskiner og anlegg	Driftsløsøre, inventar, verktøy, kontormaskiner og lignende	Anlegg under utførelse	Sum
(NOK'000)					
Anskaffelseskost 01.01	389 425	1 002 612	358 152	20 721	1 770 910
Virksomhetssammenslutninger*	-	11 040	233	-	11 273
Tilganger	33 064	92 933	57 625	10 872	194 494
Reklassifiseringer	3 308	13 388	525	(17 882)	(661)
Salg	(18 230)	(37 396)	(457)	-	(56 084)
Utrangering	(38 432)	(219 323)	(91 137)	-	(348 892)
Omregningsdifferanse	(41)	(10 313)	(206)	2	(10 558)
Anskaffelseskost 31.12	369 094	852 941	324 735	13 713	1 560 483
Akkumulerte av- og nedskrivninger 01.01	115 624	503 527	144 791	-	763 942
Avskrivninger	32 633	102 657	57 366	-	192 656
Nedskrivninger	3 429	2 232	348	-	6 009
Salg	(7 111)	(30 528)	(349)	-	(37 988)
Utrangering	(38 432)	(219 323)	(91 137)	-	(348 892)
Omregningsdifferanse	(28)	(5 819)	(146)	-	(5 992)
Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12	106 115	352 746	110 873	-	569 735
Bokført verdi 31.12	262 978	500 194	213 862	13 713	990 748
Estimert levetid	10 år til evig	5–10 år	3–10 år		
Avskrivningsmetode	Lineær	Lineær	Lineær		

Varige driftsmidler 2015:	Tomter, bygninger og annen fast eiendom	Maskiner og anlegg	Driftsløsøre, inventar, verktøy, kontormaskiner og lignende	Anlegg under utførelse	Sum
(NOK'000)					
Anskaffelseskost 01.01	376 758	946 364	324 413	7 279	1 654 814
Tilganger gjennom året	15 352	82 503	49 506	13 442	160 803
Reklassifiseringer	(2 724)	2 508	(15 257)	-	(15 473)
Salg	-	(24 818)	(248)	-	(25 066)
Salg av selskaper/virksomhet	-	(13 609)	(451)	-	(14 060)
Omregningsdifferanse	39	9 664	190	-	9 893
Anskaffelseskost 31.12	389 425	1 002 612	358 152	20 721	1 770 910
Akkumulerte av- og nedskrivninger 01.01	79 474	415 214	96 125	-	590 813
Avskrivninger gjennom året	33 853	101 994	49 253	-	185 100
Nedskrivninger	2 273	5 604	349	-	8 226
Salg	-	(17 727)	(43)	-	(17 770)
Salg av selskaper/virksomhet	-	(7 293)	(173)	-	(7 466)
Reklassifiseringer	-	-	(864)	-	(864)
Omregningsdifferanse	24	5 735	144	-	5 903
Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12	115 624	503 527	144 791	-	763 942

Bokført verdi 31.12	273 801	499 085	213 361	20 721	1 006 968
Estimert levetid	10 år til evig	5–10 år	3–10 år		
Avskrivningsmetode	Lineær	Lineær	Lineær		

* konsernet har i 2016 kjøpt alle utestående aksjer i Sortera Norge AS. Se note 26 for ytterligere informasjon knyttet til virksomhetssammenslutningen.

Konsernet har inngått avtaler som gir framtidige investeringsforpliktelser knyttet til anleggsmidler. Inngåtte kontrakter på investeringer som ikke har begynt å løpe per 31.12:

Investeringsforpliktelser:

(NOK'000)	2016	2015
Varige driftsmidler	21 921	34 812
Sum investeringsforpliktelser	21 921	34 812

Finansielt leasede driftsmidler

Konsernet leaser en rekke forskjellige maskiner og kjøretøy under finansiell lease. Driftsmidlene inngår i kategorien maskiner og anlegg med følgende balanseført verdi.

Finansiell leasing – bokført verdi:

(NOK'000)	2016	2015
Anskaffelseskost – balanseført leieavtale	224 977	226 205
Akkumulert avskrivning	(123 416)	(161 081)
Balanseført verdi 31.12	101 561	65 124

For ytterligere informasjon knyttet til finansielle leieavtaler se note 20.

Konsernet vurderer løpende strategiske- og finansielle muligheter for å optimalisere verdien på konsernets eiendomsmasse. Dette inkluderer vurderinger av potensielle salg- og tilbakeleie kontrakter for enkelte av eiendommene som konsernet besitter. På tidspunkt for avleggelse av dette årsregnskapet er alle eiendommer og anlegg som potensielt kan inngå i fremtidige transaksjoner klassifisert som varige driftsmidler.

14 Investeringer i tilknyttede selskaper

Konsernet har interesser i fire tilknyttede selskap. Opplyst eierandel tilsvarer stemmeandel.

(NOK'000)	Forretningskontor	Eierandel 2016
Østlandet Gjenvinning AS	Hamar	50 %
Egersund Omsetningsgård AS	Egersund	50 %
Pasa AS	Porsgrunn	38 %
Heggvin Alun AS	Hamar	50 %

Følgende tabell viser bevegelsen i balanseført verdi av konsernets andel i de tilknyttede selskapene:

(NOK'000)	01.01	Investering	Utbytte	Andel av resultat	31.12
Østlandet Gjenvinning AS	9 271	-	(2 002)	4 375	11 644
Egersund Omsetningsgård AS	2 113	-	-	16	2 129
Pasa AS	664	-	-	26	690
Heggvin Alun AS	345	350	-	(38)	657
Sum	12 393	350	(2 002)	4 378	15 119

Salg av eierandel

Eierandelen i Retura Norge AS (30 prosent) ble solgt i 2015. Vederlaget ved transaksjonen var 8,5 millioner kroner.

Interessen i Østlandet Gjenvinning AS er vurdert å være vesentlig for konsernet. Østlandet Gjenvinning AS har kontroll over selskapene Litra Containerservice AS og Retura Glåma AS. Følgende tabell oppsummerer finansielle nøkkeltal for konsernet Østlandet Gjenvinning AS (100 prosent). Årsresultat er for konsernet som helhet – både aksjonærer i morselskapet og minoritet i datterselskapene.

Finansielle nøkkeltall Østlandet Gjenvinning med døtre:

(NOK'000)	2016	2015
Driftsinntekter	174 276	169 488
Årsresultat	8 554	7 239
Omløpsmidler	56 092	49 916
Anleggsmidler	43 517	48 445
Sum eiendeler	99 609	98 361
Egenkapital	41 662	38 352
Kortsiktig gjeld	31 553	29 455
Langsiktig gjeld	26 394	30 554
Sum egenkapital og gjeld	99 609	98 361

15 Varer

(NOK'000)	2016	2015
Råvarer	46 504	42 399
Ferdig tilvirkede varer	33 362	36 438
Reservedeler	5 199	8 698
Sum varelager	85 065	87 536

(NOK'000)	2016	2015
Varebeholdning vurdert til anskaffelseskost	85 065	87 536
Sum varelager	85 065	87 536

Varelager består av positive fraksjoner hvor konsernet kjøper produktene fra oppstrømsleverandører. I linjen varekostnad inngår kostnad knyttet til innkjøp av positive fraksjoner som er solgt i regnskapsåret.

Det er innregnet varekostnader fra solgte varer i 2016 med 589,152 millioner kroner (2015: 452,668 millioner kroner). Disse varekostnadene er inkludert på regnskapslinjen varekostnader. Nedskrivninger til netto realiserbar verdi er inkludert i varekostnad fra solgte varer med 4,756 millioner kroner (2015: 0). Regnskapslinjen varekostnad i oppstillingen av resultat består av kostnader knyttet til innkjøpte varer som beskrevet over, og varekostnader knyttet til nedstrømsløsninger for negative fraksjoner.

16 Kundefordringer og andre fordringer

(NOK'000)	2016	2015
Kundefordringer (brutto)	492 957	475 114
Avsetning for tap på kundefordringer	(8 397)	(4 624)
Sum kundefordringer	484 561	470 490

(NOK'000)	2016	2015
Forskuddsbetalinger	23 656	27 080
Opptjent ikke fakturert	73 980	76 194
Scomi-fordring	9 397	10 147
Andre kortsiktige fordringer	16 069	12 295
Sum andre fordringer	123 103	125 716

(NOK'000)	2016	2015
Forskuddsbetalt deponileie	33 117	21 291
Andre langsiktige fordringer	6 370	7 047
Sum andre langsiktige fordringer	39 487	28 338

Virkelig verdi av kundefordringer og andre fordringer er vurdert å ikke være vesentlig forskjellig fra bokført verdi. Forfallstabell og endring i avsetning for tap i kundefordringer er spesifisert i note 24.

Konsernet drifter deponier på leid grunn, og har påtatt seg kontraktsfestede investeringsforpliktelser i infrastruktur, lukking av deponi og øvrige installasjoner som tilfaller grunneier. Gjennomføring av investeringene er kontraktsfestet, men det er usikkerhet knyttet til størrelse på investeringen og tidfesting. Beste estimat på framtidige investeringer er:

(NOK'000)	Mindre enn ett år	Mellom ett og fem år	Mer enn fem år
Fremtidige investeringsforpliktelser	6 818	27 025	-

Som en del av offentlige godkjenninger til deponi, plikter konsernet å avsette for etterdrift av deponiene. Avsetning på 1,086 millioner kroner inngår i regnskapslinjen andre avsetninger for forpliktelser. Kostnader knyttet til investeringer og etterdrift regnskapsføres som annen driftskostnad i takt med fyllingsgrad i deponiene. I tillegg til investeringer plikter konsernet å betale en deponileie til grunneier, grunneieravgift, basert på mottatt masser og lønnsomhet i prosjektene. Det er ikke avsatt for denne løpende forpliktelsen.

17 Kontanter og kontantekvivalenter

(NOK'000)	2016	2015
Kontanter og bankinnskudd	165 696	218 210
Skattetrekkskonto	747	386
Sum kontanter og kontantekvivalenter	166 443	218 597

(NOK'000)	2016	2015
NOK	130 974	195 156
DKK	(5 014)	5 947
EUR	29 540	(86)
USD	11 930	1 210
SEK	(6 421)	16 171
GBP	5 434	199
Sum kontanter og kontantekvivalenter	166 443	218 597

18 Aksjekapital og overkurs

Alle aksjer i Norsk Gjenvinning Norge AS har like rettigheter og alle aksjer er eid av VV Holding AS.

	2016	2015
Antall aksjer 31.12	17 968 600	17 968 600
Pålydende	4,88	4,88

(NOK'000)	2016	2015
Aksjekapital	87 687	87 687
Overkurs	42 051	42 051
Annen innskutt egenkapital*	644	644

*Annen innskutt egenkapital knytter seg til konsernbidrag Norsk Gjenvinning Norge AS har mottatt fra morselskap (VV Holding AS).

19 Annen egenkapital

Bevegelse i annen egenkapital 2016:

(NOK'000)	Omregningsdifferanse	Pensjon	Opptjent kapital	Sum annen egenkapital
Balanseført verdi 01.01	8 996	(1 233)	305 329	313 092
Årsresultat	-	-	5 027	5 027
ÅRETS UTVIDEDE RESULTAT				
Omregningsdifferanser knyttet til valuta	(5 106)	-	-	(5 106)
TRANSAKSJONER MED AKSJONÆRENE				
Mottatt konsernbidrag	-	-	5 990	5 990
Avgitt konsernbidrag	-	-	(69 444)	(69 444)
Balanseført verdi 31.12	3 890	(1 233)	246 902	249 559

Bevegelse i annen egenkapital 2015:

(NOK'000)	Omregningsdifferanse	Pensjon	Opptjent kapital	Sum annen egenkapital
Balanseført verdi 01.01	4 576	(1 283)	311 601	314 894
Årsresultat	-	-	27 993	27 993
ÅRETS UTVIDEDE RESULTAT				
Omregningsdifferanser knyttet til valuta	4 420	-	-	4 420
Estimatavvik pensjon	-	114	-	114
Skatt knyttet til estimatavvik	-	(29)	-	(29)
Skatt effekt av endring i skattesats	-	(36)	-	(36)
TRANSAKSJONER MED AKSJONÆRENE				
Transaksjoner med ikke kontrollerende eierinteresse	-	-	1 024	1 024
Mottatt konsernbidrag	-	-	6 647	6 647
Avgitt konsernbidrag	-	-	(7 661)	(7 661)
ANDRE TRANSAKSJONER				
Fisjon	-	-	23 722	23 722
Kontinuitetsdifferanse	-	-	(57 997)	(57 997)
Balanseført verdi 31.12	8 996	(1 233)	305 329	313 092

20 Lån og finansielle leieavtaler

(NOK'000)	2016	2015
Gjeld til foretak i samme konsern	1 245 233	1 245 575
Finansielle leieavtaler	75 078	46 304
Gjeldsbrevlån og andre lån	4 224	5 227
Sum langsiktige lån	1 324 536	1 297 106

(NOK'000)	2016	2015
Finansielle leieavtaler	26 266	22 254
Sum kortsiktige lån	26 266	22 254

Sum lån	1 350 802	1 319 360
----------------	------------------	------------------

(NOK'000)	Balanseført verdi		Virkelig verdi	
	2016	2015	2016	2015
Gjeld til foretak i samme konsern	1 245 233	1 245 575	1 169 705	1 247 305
Gjeldsbrev og andre lån	4 224	5 227	4 224	5 227
Finansielle leieavtaler	101 344	68 558	101 344	68 558
Sum lån	1 350 802	1 319 360	1 275 273	1 321 090

Se påfølgende informasjon for hver type av lån for beskrivelse av grunnlaget for beregningene av virkelig verdi.

Gjeld til foretak i samme konsern

Gjeld til foretak i samme konsern er konsernintern finansiering fra morselskapet VV Holding AS. Lånet forfaller 14. juli 2019. Lånet renteberegnes med en fast rente på 8 prosent som legges til hovedstol en gang i året. Virkelig verdi av gjelden er beregnet ved å neddiskontere fremtidig beløp til forfall 14. juli 2019 med implisitt markedsrente på morselskapets børsnoterte obligasjon per 20.12.2016 – 10,77 prosent.

Finansielle leieavtaler

Konsernet har en ramme på 270 millioner kroner som kan benyttes til å leie driftsmidler på finansielle leieavtaler. Finansielle leieavtaler renteberegnes med 3 måneders NIBOR + 200 basispunkter.

(NOK'000)	2016	2015
Mindre enn ett år	29 109	24 781
Mellom ett og fem år	62 127	46 050
Mer enn fem år	17 631	3 069
Sum fremtidig minimumsleie	108 867	73 901
Fremtidige finanskostnader på finansielle leieavtaler	7 523	5 343
Nåverdi av finansielle leieavtaler	101 344	68 558

Rentekostnad knyttet til finansiell leasing fremkommer av note 10.

Nåverdi av finansielle leieavtaler fordelt på forfallsintervaller:

(NOK'000)	2016	2015
Mindre enn ett år	26 266	22 254
Mellom ett og fem år	58 648	43 289
Mer enn fem år	16 429	3 015
Sum nåverdi av finansielle leieavtaler	101 344	68 558

Virkelig verdi av finansielle leieavtaler er forventet å tilsvare regnskapsført verdi da renten er vurdert å være markedsrente på tilsvarende kontrakter.

Gjeldsbrevlån og andre lån

Gjeldsbrevlån og andre lån er flere mindre lån fra kredittinstitusjoner og selskaper, samt påløpte renter på rentebytteavtaler. Lånene er tatt opp på markedsvilkår som er på nivå med øvrig finansiering. Virkelig verdi av lånene og påløpte renter er vurdert å være tilsvarende regnskapsført verdi da avtalt rente er på markedsmessige vilkår.

Sikkerhetsstillelse og garantier

Som del av finansieringen av konsernet har følgende selskaper stilt påkravsgaranti for obligasjonslånet og kredittfasiliteter, Norsk Gjenvinning Norge AS, Norsk Gjenvinning AS, Norsk Gjenvinning Industri AS, Norsk Gjenvinning Metall AS, Norsk Gjenvinning Miljøeiendommer AS, Norsk Gjenvinning Renovasjon AS, Norsk Gjenvinning Downstream AS, NG Vekst AS, Norsk Makulering AS, Bingsa AS, Hegstadmoen 7 AS, Opphaugveien 6 AS, Taranrødveien 85 AS, Øra Eiendom Utvikling AS, Humlekjær & Ødegaard AS, Norsk Gjenvinning M3 AS, Løvaas Transportfirma AS og Nordisk Återvinning Service AB.

(NOK'000)	Balanseført verdi	Pant
Aksjer	-	3 500 000
Varige driftsmidler	973 084	3 500 000
Varelager	426 862	3 500 000
Kundefordringer	82 715	3 500 000

Konsernet har følgende garantier per 31.12:

(NOK'000)	2016	2015
Driftsgarantier	77 506	76 366
Husleiegaranti	12 114	6 100
Kontraktsgaranti	38 357	30 453
Skattetrekksgaranti	39 050	39 100

21 Andre avsetninger for forpliktelser

2016:

(NOK'000)	Leiefordel	Taps- kontrakt	Miljø- og opprydnings forpliktelser	Andre avsetninger	Sum
Balanseført verdi 01.01	77 500	9 200	16 737	7 328	110 765
Tilkommet nye avsetninger	-	606	14 404	3 579	18 589
Tilbakeføring ubenyttede avsetninger	-	-	(3 000)	-	(3 000)
Beløp benyttet i løpet av året	(5 000)	(3 066)	(451)	(3 850)	(12 367)
Balanseført verdi 31.12	72 500	6 740	27 690	7 057	113 987

KLASSIFISERT SOM:

▪ langsiktig	67 500	4 142	18 929	2 960	93 531
▪ kortsiktig	5 000	2 598	8 761	4 097	20 456

2015:

(NOK'000)	Leiefordel	Taps- kontrakt	Miljø- og opprydnings forpliktelser	Andre avsetninger	Sum
Balanseført verdi 01.01	82 500	-	25 931	18 150	126 581
Tilkommet nye avsetninger	-	9 200	410	2 031	11 641
Tilbakeføring ubenyttede avsetninger	-	-	(4 750)	-	(4 750)
Beløp benyttet i løpet av året	(5 000)	-	(4 854)	(12 853)	(22 706)
Balanseført verdi 31.12	77 500	9 200	16 737	7 328	110 766

KLASSIFISERT SOM:

▪ langsiktig	77 500	9 200	15 338	274	102 312
▪ kortsiktig	-	-	1 399	7 054	8 454

Usikre forpliktelser innbefatter estimatusikkerhet og er regnskapsført som beste estimat med utgangspunkt i tilgjengelig informasjon per datoen for avleggelse av årsregnskapet.

Leiefordel

Norsk Gjenvinning Norge AS leier Haraldrudveien 31–35 av Haraldrudveien Eiendom AS. 30.6.2011 ble leieavtalen reforhandlet, og leien ble justert fra opprinnelig leie til ny markedsleie. Norsk Gjenvinning Norge AS mottok 100 millioner kroner fra utleier som en kompensasjon for justering av leien. Denne kompensasjonen blir periodisert lineært som en reduksjon av leiekostnader over gjenværende leietid på ny leieavtale. Utløpsdato på opprinnelig leieavtale var 30.08.2021. Ny leieavtale løper til 30.6.2031.

Tapskontrakt

Konsernet identifiserte i 2015 en tapskontrakt i

Renovasjonsdivisjonen som løper frem til august 2019, med en opsjon på to års forlengelse for motparten. Ved utgangen av 2016 er det avsatt 6,1 millioner kroner knyttet til denne tapskontrakten, som er målt til neddiskontert verdi av fremtidig forventning til netto uunngåelige kostnader. Det er lagt til grunn en forventning om at opsjonen vil bli utøvd. Det har i 2016 tilkommet en avsetning på 0,6 millioner kroner knyttet til leieavtaler på nedlagte anlegg hvor det er forventet at minimum leieforpliktelser overgår økonomiske fordeler.

Miljø- og oppryddingsforpliktelser

Konsernet har gjennom sin virksomhet forpliktelser knyttet til lovpålagte etterdriftsfond tilknyttet avfallsdeponier, oppryddingsansvar og potensielt ansvar tilknyttet til miljøfarlig utslipp. I den grad det foreligger en juridisk eller selvpålagt forpliktelse, avsetter konsernet forventet verdi på forpliktelsene.

Andre avsetninger

Posten andre avsetninger for forpliktelser inkluderer avsetninger for betingede forpliktelser fra oppkjøp i 2013 og avsetninger for andre forhold. Resterende betingede forpliktelser kommer til oppgjør i 2017.

Betingede forpliktelser

Norsk Gjenvinning Offshore AS har mottatt en kompensasjon fra Veolia Propreté som følge av usikre fordringer mot Scomi (se note 24). Norsk Gjenvinning Offshore AS er pliktig å tilbakebetale inntil 12,5 millioner kroner til Veolia Propreté betinget at kravet mot Scomi innbetales. Det er ikke innregnet noen forpliktelse knyttet til dette forholdet per 31.12.2016.

22 Annen kortsiktig gjeld

(NOK'000)	2016	2015
Påløpte kostnader	250 806	226 770
Offentlige avgifter	85 176	87 878
Avsatte nedstrømskostnader*	23 443	44 730
Annen kortsiktig gjeld	10 342	11 951
Sum annen kortsiktig gjeld	369 767	371 328

* Avsatte nedstrømskostnader: For mottatt avfall som ved periodeslutt ikke er levert til endelig nedstrømsløsning avsetter konsernet for forventede utgifter til transport og behandling.

23 Finansiell risikostyring

Risikostyring i konsernet er en integrert del av virksomhetens aktiviteter. Risikostyring er splittet mellom operasjonelle enheter som har hovedansvaret for relevant operasjonell og kommersiell risikostyring innenfor deres virksomhetsområder, og konsernledelsen som har hovedansvaret for finansiell risikostyring i henhold til retningslinjer satt av styret.

Administrasjonen etablerer retningslinjer og prosedyrer for å styre risiko og koordinere og implementere en overordnet risikovurdering for konsern. Under følger en beskrivelse av relevante risikoer som til enhver tid kan påvirke konsernet operasjonelt og finansielt.

23.1 Finansielle risikofaktorer

Konsernets virksomhet medfører at det blir eksponert for flere finansielle risikoer: markedsrisiko (inkludert valutarisiko, renterisiko og prisenisiko), kredittrisiko og likviditetsrisiko. Konsernets overordnede risikostyringsprogram fokuserer på det uforutsigbare i de finansielle markedene og tilstreber å minimere potensiell negativ effekt på konsernets finansielle tall. Konsernet bruker finansielle instrumenter i form av derivater for å sikre seg mot en viss risikoeksponering.

Finansiell risikostyring håndteres av finansavdelingen etter retningslinjer som er satt av styret. Finansavdelingen identifiserer, evaluerer og sikrer finansiell risiko i nært samarbeid med konsernets operasjonelle enheter. Styret utarbeider prinsipper for overordnet risikostyring, inkludert retningslinjer som dekker spesifikke områder som for eksempel valutarisiko, renterisiko og bruken av finansielle instrumenter i form av derivater.

23.1.1 Markedsrisiko

Valutarisiko

Konsernet har internasjonale virksomheter og er eksponert for valutarisiko som oppstår som følge av transaksjoner i flere typer valutaer. Dette er primært NOK, SEK, DKK, EUR og USD. Valutarisiko oppstår som følge av transaksjoner knyttet til drift, eiendels- og gjeldsposter i utenlandsk valuta og nettoinvesteringer i utenlandske virksomheter. Særlig nedstrøms transaksjoner er eksponert mot valuta. Enhver vesentlig endring i valutaen nevnt over kan potensielt påvirke konsernet negativt.

Håndtering av valutarisiko utføres av finansavdelingen. Konsernselskaper estimerer deres totale eksponering mot valutarisiko på en seks til tolv måneders rullerende basis. Valutarisiko oppstår som følge av transaksjoner knyttet til drift, eiendels- eller gjeldsposter er utført i en valuta som ikke er selskapets funksjonelle valuta. Basert på konsernselskapenes estimerer utfører

finansavdelingen beregninger på forventet netto kontantstrøm (i hovedsak eksport, kjøp av varer og investeringer i eiendeler) i hver enkelt vesentlige utenlandske valuta for de påfølgende seks til tolv månedene. Finansavdelingens retningslinjer for risikostyring er å sikre mellom 50–100 prosent av forventet kontantstrøm seks til tolv måneder frem i tid.

Konsernet har ulike investeringer i utenlandske virksomheter, hvor netto eiendeler er eksponert mot utenlandsk valutarisiko. Slike valutaeksponeringer er ikke vurdert å ha vesentlig påvirkning, og er dermed ikke sikret. Tabellen under oppsummerer påvirkningen en økning/reduksjon i de utenlandske valutaene som selskapet er eksponert for, har på konsernets resultat etter skatt. Analysen er basert på forutsetningen om at salg i utenlandsk valutakurs er økt/reduert med 10 prosent i gjennomsnitt gjennom året i forhold til NOK, med alle andre variabler holdt konstant og med ingen bruk av sikring. Konsernets reelle valutarisiko er begrenset av både naturlig sikring (inntekter og kostnader i valuta) samt bruk av derivater.

(NOK'000)	2016	2015
NOK/USD	18 151	15 589
NOK/EUR	31 953	30 010
NOK/SEK	-4 572	14 076
NOK/DKK	676	605

Renterisiko

Konsernets renterisiko kommer som følge av langsiktig gjeld. Gjeld som er utstedt basert på variable renter medfører at konsernet blir eksponert for renterisiko som påvirker kontantstrømmen. Konsernet håndterer renterisikoen knyttet til kontantstrømmen ved å benytte seg av rentebytteavtaler. Rentebytteavtalene har den økonomisk effekt gjennom at de konverterer flytende renter til faste renter. Generelt låner konsernet langsiktig til flytende rente og «bytter» dem til faste renter til lavere faste renter enn det konsern låner til i markedet. I en rentebytteavtale inngår konsern en avtale med motpart om å bytte differansen mellom faste og flytende renter til nominelle verdier hvert kvartal. Det benyttes sikringsbokføring knyttet til rentebytteavtaler. Gruppens retningslinjer er å sikre ca. 60 prosent av sine lån inngått med variable renter. Rentebytteavtaler er spesifisert i note 25.

Dersom rentene på gjeld og bankinnskudd i gjennomsnitt hadde vært 10 basispunkter høyere/lavere gjennom året, gitt at alle andre variabler hadde vært holdt konstant, ville resultat etter skatt blitt 0,7 millioner kroner

lavere/høyere. Sensitivitetsberegningen tar hensyn til åpne rentebytteavtaler. Effekt på resultatet skyldes i hovedsak høyere/lavere renter på lån inngått med variabel rentesats uten sikring.

Prisrisiko

Konsern er eksponert for prisrisiko knyttet til råvarer. Prissvingninger i råvarer har generelt økt signifikant de senere år og kan ha vesentlig påvirkning på vårt operasjonelle resultat. Vårt operasjonelle resultat er primært påvirket av prisutviklingen på våre hovedprodukter, jernholdige og ikke-jernholdige metaller, papir, plast, treflis og avfallsutvunnet brennstoff. Videre påvirkes drifts-kostnadene av prisutviklingen på elektrisitet og drivstoff.

Vår hovedstrategi knyttet til risikostyringen er å begrense eksponeringen for prisendringer. Dette oppnås ved å inngå sammenfallende nedstrømskontrakter på volum fra oppstrømsaktiviteter der hvor dette er mulig. Prisrisiko som knytter seg til papir og metall som avdekkes under avfallssorteringsprosessen (det er ikke mulig å sikkert estimere disse volumene) sikres i finansielle markeder på månedlig basis. Disse sikringene baseres på estimerte volumer og tidfesting, og er således ikke en perfekt sikring og effekten føres over resultatregnskapet. Elektrisitet kjøpes på fastpriskontrakter frem til 2017. Diesel kjøpes til priser som følger Plattspris-indeksen.

En indikasjon på sensitiviteten knyttet til prissvingninger på våre hovedprodukter er vist i tabellen under. Årlig sensitivitet er basert på normalt volum gjennom et år og basert på forutsetningen om at råvarepriser knyttet til nedstrøm øker/redueres med 10 prosent, gitt at alle andre variabler holdes konstant. Effekter knyttet til metallderivater er ikke hensyntatt.

(NOK'000)	2016	2015
Papir	33 131	31 607
Ikke jernholdige metaller	41 535	42 543
Jernholdige metaller	32 568	32 925

31.12.2016

(NOK'000)	Under 1 år	Mellom 1 og 5 år	Senere enn 5 år
Lån (eksklusive finansielle leieavtaler)	1 110	1 513 652	-
Finansielle leieavtaler	29 109	62 127	17 631
Leverandør- og annen gjeld	248 882	-	-
Finansielle garantier	28 135	-	-

31.12.2015

(NOK'000)	Under 1 år	Mellom 1 og 5 år	Senere enn 5 år
Lån (eksklusive finansielle leieavtaler)	-	1 250 802	-
Finansielle leieavtaler	24 781	46 050	3 069
Leverandør- og annen gjeld	242 914	-	-
Finansielle garantier	28 419	-	-

Lån som forfaller i perioden 1–5 år består i hovedsak av aksjonærlån inkl. fremtidige rente som forfaller i sin helhet 14. juli 2019.

Kreditrisiko

Kreditrisiko er håndtert på konsernnivå. Kreditrisiko oppstår fra blant annet bankinnskudd, finansielle instrumenter og innskudd i banker og finansinstitusjoner. I tillegg oppstår risikoen gjennom eksponering overfor kunder, inkludert utestående fordringer og kontraktsfestede transaksjoner. For banker og finansinstitusjoner er det kun individuelle parter med en rate på minimum «A» som aksepteres. Kreditrisiko knyttet til hver enkelt nye kunde er analysert og vurdert før det gis et tilbud om betalings- og leveringsvilkår. Hvis kunder er vurdert individuelt i sin kredittscore, er det disse vurderingene som legges til grunn. Hvis det ikke eksisterer noen individuell kredittvurdering vil man vurdere kredittkvaliteten gjennom å ta hensyn til kundens finansielle posisjon, tidligere erfaringer og andre relevante faktorer. Individuelle risikogrenser er fastsatt basert på interne og eksterne ratinger i henhold til retningslinjer fastsatt av konsern. Utnyttelsen av kredittgrensene blir jevnlig overvåket.

Det er kreditrisiko knyttet til derivater. Denne risikoen er begrenset ved at det kun gjøres handler med finansinstitusjoner med kredittrating AA eller bedre.

Likviditetsrisiko

Estimering av fremtidige kontantstrømmer utføres av finansavdelingen felles for konsern. Finansavdelingen overvåker rullerende prognoser for konsernets likviditetskrav for å sikre at man har et tilfredsstillende nivå på kontantbeholdningen for å møte operasjonelle behov, samt til enhver tid opprettholde en tilfredsstillende margin på den utnyttede lånefasiliteten for å sikre at konsern ikke er i brudd med kravene som er satt i låneavtalen. Slik estimering av fremtidige kontantstrømmer tar hensyn til konsernets planer for gjeldsfinansiering, lånavtalevilkår og etterlevelse av interne krav til forholdstall i balansen. Overskuddslikviditet hos hvert enkelt selskap, utover de krav som settes til arbeidskapitalen, er innskudd på rentebærende konti hos finansinstitusjoner.

Tabellen nedenfor spesifiserer konsernets finansielle forpliktelser som ikke er derivater klassifisert i henhold til forfallsstrukturen. Klassifisering er gjennomført i henhold til forfallstidspunktet i kontrakten. Beløpene i tabellen er avtalte udiskonterte kontantstrømmer.

23.2 Kapitalforvaltning

Norsk Gjenvinning- konsernet inngår i VV Holding-konsernet og kapitalforvaltningen i konsernet er en integrert del av kapitalforvaltningen i VV Holding AS.

Konsernets målsetting knyttet til kapitalforvaltning er å sikre konsernets mulighet for fortsatt drift for å kunne gi eierne og andre interessenter avkastning på investeringen, samt å opprettholde en optimal kapitalstruktur for å redusere kapitalkostnaden.

For å kunne opprettholde eller justere kapitalstrukturen, vil konsern kunne dele ut kapital til eierne, utstede nye aksjer eller selge eiendeler for å redusere gjelden. Konsern overvåker kapitalen basert på gjeldsgraden. Gjeldsgraden er beregnet som netto gjeld delt på justert EBITDA. Gjeldsgraden i konsernet følges opp på VV Holding konsernnivå.

24 Finansielle instrumenter

Finansielle instrumenter etter kategori:

31.12.2016

(NOK'000)	Lån og fordringer	Virkelig verdi over resultatet	Sum
EIENDELER			
Kundefordringer	484 561	-	484 561
Derivater	-	3 581	3 581
Andre fordringer eksklusive forskuddsbetalinger	105 817	-	105 817
Kontanter og kontantekvivalenter	166 443	-	166 443
Sum eiendeler	756 820	3 581	760 401
FORPLIKTELSE			
Lån (eksklusive finansielle leieavtaler)	1 249 457	-	1 249 457
Finansielle leieavtaler	101 344	-	101 344
Leverandørgjeld	238 540	-	238 540
Annen gjeld eksklusive lovpålagte forpliktelser	284 591	-	284 591
Sum forpliktelser	1 873 933	-	1 873 933

31.12.2015

(NOK'000)	Lån og fordringer	Virkelig verdi over resultatet	Sum
EIENDELER			
Kundefordringer	470 490	-	470 490
Andre fordringer eksklusive forskuddsbetalinger	105 684	-	105 684
Kontanter og kontantekvivalenter	218 597	-	218 597
Sum eiendeler	794 771	-	794 771
FORPLIKTELSE			
Lån (eksklusive finansielle leieavtaler)	1 250 802	-	1 250 802
Finansielle leieavtaler	68 558	-	68 558
Derivater	-	3 999	3 999
Leverandørgjeld	230 963	-	230 963
Annen gjeld eksklusive lovpålagte forpliktelser	283 451	-	283 451
Sum forpliktelser	1 833 773	3 999	1 837 773

Kredittverdighet i finansielle eiendeler

Kredittrisiko i finansielle instrumenter som ikke er forfalt eller som ikke har vært gjenstand for nedskrivning vises ved bruk av eksterne kredittvurderinger (der slike er tilgjengelige) eller intern klassifisering av historisk informasjon om brudd på kredittbetingelser.

Alle nye kunder kredittvurderes ved inngåelse av kundeforhold. Videre deles kunder inn i tre grupper:

- Gruppe 1 – kunder som ikke har forfalt eller innen 30 dager over forfall.
- Gruppe 2 – kunder som ligger mellom 31 og 90 dager over forfall.
- Gruppe 3 – kunder over 91 dager eller som er sendt til inkasso.

(NOK'000)	2016	2015
Gruppe 1	467 673	431 597
Gruppe 2	17 173	39 701
Gruppe 3	8 111	3 816
Sum kundefordringer (brutto)	492 957	475 114

Forfalte ikke nedskrevne kundefordringer:

(NOK'000)	2016	2015
Inntil 3 måneder	105 435	116 902
3 til 6 måneder	2 707	814
Sum forfalte ikke nedskrevne kundefordringer	108 141	117 716

Basert på historiske data benytter konsernet en sjablong for avsetning til tap på kundefordringer. I tillegg gjøres det en individuell vurdering av fordringsmassen. Avsetning til tap er vurdert å dekke de faktiske tapene som forventes knyttet til kundefordringer.

Regnskapsført verdi av konsernets kundefordringer per valuta:

(NOK'000)	2016	2015
NOK	398 475	428 103
DKK	9 631	9 346
EUR	37 445	2 819
USD	19 391	14 931
SEK	24 885	18 442
Andre valutaer	3 129	1 473
Sum kundefordringer (brutto)	492 957	475 114

Bevegelse i avsetning for nedskrivning på kundefordringer:

(NOK'000)	2016	2015
Avsetning til tap på krav 01.01	4 624	3 890
Avsetning for nedskrivning av fordringer	9 616	5 372
Fordringer som er avskrevet i løpet av året	(4 992)	(3 047)
Innkomet på tidligere avskrevne fordringer	(851)	(1 591)
Avsetning til tap på krav 31.12	8 397	4 624

Avsetningen for og reverseringen av tap på kundefordringer er inkludert i andre driftskostnader i resultatregnskapet. Beløp ført mot avsetningskontoen er avskrevet når det ikke er noen forventning om å inndrive ytterligere kontanter.

De øvrige klasser innen kundefordringer og andre fordringer inneholder ikke nedskrevne eiendeler.

Maksimal eksponering for kredittrisiko på balansedagen er lik bokført verdi av hver klasse av kundefordringer som beskrevet ovenfor. Konsernet har ingen pant som sikkerhet.

Scomi-fordring

I 2009 ble det inngått et samarbeid mellom Norsk Gjenvinning Offshore AS (NGO) og Scomi Oiltools (Europe) Limited NUF (Scomi) primært for å ivareta forpliktelser knyttet til behandlingen av borekaks og avfallsvann generert fra BPs boreoperasjoner på Skarv-feltet i Nordland. NGO har hatt en pågående tvist med Scomi i forhold til forståelse av avtalen og gjennomføringen av prosjektet. Forholdet har vært oppe til voldgift hvor dom forelå mars 2014, og Norsk Gjenvinning Offshore AS er tilkjent 40 millioner kroner pluss renter og saksomkostninger. Per 31.12.2016 er 9,4 millioner kroner balanseført som andre fordringer (2015: 10), se note 16.

25 Andre finansielle eiendeler- og forpliktelser

31.12. (NOK'000)	2016		2015	
	Eiendel	Forpliktelse	Eiendel	Forpliktelse
Valutaterminkontrakter	2 639	-	-	3 251
Metallderivater	942	-	-	748
Sum balanseførte verdier	3 581	-	-	3 999
Herav langsiktige poster	-	-	-	-
Herav kortsiktige poster	3 581	-	-	3 999

Hele den virkelige verdien av sikringsinstrumenter er klassifisert som langsiktig eiendel eller forpliktelse hvis gjenværende løpetid på sikringsobjektet er mer enn 12 måneder og som kortsiktig eiendel eller forpliktelse hvis gjenværende løpetid på sikringsobjektet er mindre enn 12 måneder.

Valutaterminer

Valutaterminer benyttes for å redusere eksponering mot valutasvingninger knyttet til konsernets kontantbeholdning. Gevinst og tap (netto) på sikringsinstrument inngår som del av finanskostnad (note 10).

Metallderivater

Metallderivater holdes for handelsformål. Gevinst og tap (netto) inngår i andre gevinster og tap (note 9).

Vurdering til virkelig verdi

Tabellen under viser finansielle instrumenter som måles til virkelig verdi, presentert etter verdsettelsesmetode.

31.12.2016

(NOK'000)	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum
FINANSIELLE EIENDELER/FORPLIKTELSER (-) TIL VIRKELIG VERDI OVER RESULTATET				
Valutaterminer	-	2 639	-	2 639
Metallderivater	-	942	-	942

31.12.2015

(NOK'000)	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum
FINANSIELLE EIENDELER/FORPLIKTELSER (-) TIL VIRKELIG VERDI OVER RESULTATET				
Valutaterminer	-	(3 251)	-	(3 251)
Metallderivater	-	(748)	-	(748)

Det var ingen overføringer mellom nivåene i løpet av året. Virkelig verdi på finansielle instrumenter som ikke handles i et aktivt marked (for eksempel unoterte derivater) fastsettes ved å benytte bankens beregnede verdi på instrumentet (MTM-verdi). Konsernet vurderer og velger metoder og forutsetninger som så langt som mulig er basert på markedsforholdene på hver balansedag. De ulike nivåene er definert som følger:

(a) Finansielle instrumenter på nivå 1

Virkelig verdi av finansielle instrumenter som handles i aktive markeder er markedspris på balansedagen. Et marked betraktes som aktivt dersom markedskursene er tilgjengelige enkelt og regelmessig fra en børs, megler, næringsgruppering, prissettingstjeneste eller reguleringsmyndighet, og disse prisene representerer faktiske og regelmessige forekommende markeds-transaksjoner på armlengdes avstand. Markedsprisen som benyttes for finansielle eiendeler er gjeldende kjøpskurs.

(b) Finansielle instrumenter på nivå 2

Virkelig verdi av finansielle instrumenter som ikke handles i et aktivt marked (for eksempel enkelte OTC-derivater) bestemmes ved å bruke verdsettelsesmetoder. Disse verdsettelsesmetodene maksimerer bruken av observerbare

data der det er tilgjengelig, og baserer seg minst mulig på konsernets egne estimater. Dersom alle vesentlige data som kreves for å fastsette virkelig verdi av et instrument er observerbare data, er instrumentet inkludert på nivå 2.

(c) Finansielle instrumenter på nivå 3

Dersom én eller flere vesentlige data ikke er basert på observerbare markedsdata, er instrumentet inkludert på nivå 3.

Spesielle verdsettelsesmetoder som brukes til å verdsette finansielle instrumenter inkluderer:

- Notert markedspris eller tilbudt pris for tilsvarende instrumenter.
- Virkelig verdi av rentebytteavtaler er beregnet som nåverdien av estimert fremtidig kontantstrøm basert på observerbar avkastningskurve.
- Virkelig verdi av forwardkontrakter i fremmed valuta er bestemt ved nåverdien av forskjellen mellom avtalt terminkurs og terminkursen for valutaen på balansedagen multiplisert med kontraktens volum i fremmed valuta. Ved beregning av nåverdi er det benyttet balansedagens relevante rente.

Andre teknikker, slik som diskonterte kontantstrømmer, er benyttet for å fastsette virkelig verdi på de resterende finansielle instrumentene.

26 Virksomhetssammenslutninger

7. juni 2016 (oppkjøpstidspunktet) fikk konsernet kontroll over Sortera Norge AS gjennom ett kjøp av alle utestående aksjer i selskapet. Oppkjøpet ble gjennomført primært for å styrke vår posisjon i markedet for avfallssekker.

Ett totalt vederlag på 12,512 millioner kroner ble avtalt og gjort opp ved kontantbetaling. Vederlaget bestod av en nedbetaling av eksisterende aksjonærlån i selskapet og betaling for de utestående aksjene i selskapet. Kontantstrømeffekten er inkludert i linjen Kjøp av datterselskap og tilknyttede selskap, netto etter fratrekk for kontanter og kontantekvivalenter tatt over som

del av transaksjonen (261 000 kroner).

Utgifter pådratt i forbindelse med oppkjøpet er kostnadsført og inngår med TNOK 427 000 kroner i regnskapslinjen andre driftskostnader.

Oppkjøpet er regnskapsført etter oppkjøpsmetoden hvor identifiserbare eiendeler og gjeld er målt til virkelig verdi på oppkjøpstidspunktet. Utsatt skatt fordel er målt til nominell verdi.

(NOK'000)

Kjøpsprisallokering

Utsatt skattefordel	4 374
Varige driftsmidler	11 273
Andre fordringer (langsiktig)	391
Varelager	434
Kundefordringer og andre fordringer	3 460
Kontanter og kontantekvivalenter	261
Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld	(3 069)
Leasing forpliktelse	(11 040)
Netto identifiserte eiendeler	6 085
Goodwill	6 427
Vederlag	12 512

Innregnet goodwill reflekterer de forventede synergierne fra å kombinere driften av Sortera Norge med Divisjon Gjenvinnings aktiviteter i Oslo. Virkelig verdi av fordringene på oppkjøpstidspunktet ble vurdert til 3,851 millioner kroner. Dette samsvarer med brutto fordringer på oppkjøpstidspunktet (4,112 millioner kroner) fratrasket forventede tap (261.000 kroner). Goodwill som følger av transaksjonen er ikke skattemessig fradragsberettiget.

Oppkjøpt virksomhet har bidratt med inntekter på 12,373 millioner kroner og et tap på 1,087 millioner kroner fra oppkjøpstidspunktet frem til 31. desember

2016. Dersom virksomhetssammenslutningen hadde vært gjennomført 1. januar 2016 så hadde konsolidert pro-forma salgsinntekt og tap for året som sluttet 31. desember 2016 vært henholdsvis 4.004,605 millioner kroner og 87,266 millioner kroner.

Det var ingen virksomhetssammenslutninger i regnskapsåret som sluttet 31. desember 2015.

27 Ikke-kontrollerende eierinteresse

Konsernet har kontroll over tre selskaper hvor det foreligger ikke-kontrollerende eierinteresser.

(NOK'000)	Forretnings- kontor	Ikke- kontrollerende eierinteresse	Andel av resultat	Akkumulert eierinteresse 31.12
iSekk AS	Oslo	45 %	5 338	6 616
Østfold Gjenvinning AS	Fredrikstad	34 %	(177)	5 601
R3 Entreprenør Holding AS*	Oslo	18,75 %	783	5 734
Sum			5 944	17 952

* R3 Entreprenør Holding AS kontrollerer 100 prosent av R3 Entreprenør AS. Presenterte beløp gjelder underkonsernet R3 Entreprenør Holding AS med datter (R3 gruppen). Alle beløp er etter eliminerings i underkonsernet, før eliminering av transaksjoner med øvrige konsernselskaper.

Utbytte

Det har i 2016 blitt utbetalt ett utbytte fra iSekk AS på 6,126 millioner kroner (2015: 3,5 millioner kroner), hvorav 2,757 millioner kroner (2015: 1,575 millioner kroner) har blitt utbetalt til ikke-kontrollerende eierinteresse. Utbytte til ikke-kontrollerende interesse er presentert under kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter.

Overordnet finansiell informasjon 2016:

(NOK'000)	iSekk AS	Østfold Gjenvinning AS	R3 Gruppen
RESULTATVERDIER 2016			
Omsetning	80 323	38 419	227 694
Årsresultat	11 862	-520	4 174
BALANSEVERDIER PER 31.12.2016			
Anleggsmidler	2 261	17 522	30 525
Omløpsmidler	24 968	5 791	53 187
Sum eiendeler	27 228	23 313	83 711
Egenkapital	14 790	15 720	37 706
Langsiktig gjeld	717	2 221	9 553
Kortsiktig gjeld	11 721	5 372	36 452
Sum egenkapital og gjeld	27 228	23 313	83 711
Kontantstrøm 2016	6 520	-1 978	13 728

Overordnet finansiell informasjon 2015:

(NOK'000)	iSekk AS	Østfold Gjenvinning AS	R3 Gruppen
RESULTATVERDIER 2015			
Omsetning	60 079	35 591	213 003
Årsresultat	7 137	-1 551	5 165
BALANSEVERDIER PER 31.12.2015			
Anleggsmidler	1 815	18 224	36 738
Omløpsmidler	16 712	8 014	45 636
Sum eiendeler	18 527	26 238	82 374
Egenkapital	8 951	15 822	34 578
Langsiktig gjeld	1 089	3 924	8 037
Kortsiktig gjeld	8 487	6 492	39 758
Sum egenkapital og gjeld	18 527	26 238	82 374
Kontantstrøm 2015	5 886	-4 622	-11 655

28 Hendelser etter balansedagen

Det er ikke identifisert hendelser etter balansedagen som kan ha vesentlig påvirkning på årsregnskapet.

DEL 2

Norsk Gjenvinning Norge AS

Resultatoppstilling

01.01–31.12

(NOK'000)	Note	2016	2015
Salgsinntekt	8,11	324 681	321 295
Andre driftsinntekter	8	14 929	5 996
Sum driftsinntekter		339 610	327 291
Lønnskostnad	9	51 207	59 148
Av- og nedskrivninger	1	156 333	165 272
Annen driftskostnad	9	40 612	38 608
Driftsresultat		91 458	64 264
Inntekt på investering i datterselskap	11	-	20 656
Annen renteinntekt		12 527	16 334
Annen finansinntekt	10	14 732	453
Annen rentekostnad		100 566	104 540
Annen finanskostnad	10,14	4 920	12 868
Resultat før skattekostnad		13 231	(15 699)
Skattekostnad	7	4 387	(1 711)
Årsresultat		8 844	(13 988)
Overført til/fra(-) annen egenkapital		8 844	(13 989)
Sum overføringer		8 844	(13 989)

Balanse

Eiendeler

(NOK'000)	Note	31.12.2016	31.12.2015
ANLEGGSMIDLER			
IMMATERIELLE EIENDELER			
Andre immaterielle eiendeler	1	16 424	13 832
Utsatt skattefordel	7	21 340	20 642
Sum immaterielle eiendeler		37 764	34 474
VARIGE DRIFTSMIDLER			
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	1	94 978	89 343
Maskiner og anlegg	1	341 403	334 911
Driftsløsøre, inventar, verktøy, kontormaskiner o.l.	1	192 628	211 156
Sum varige driftsmidler		629 009	635 410
FINANSIELLE ANLEGGSMIDLER			
Investering i datterselskap	2	904 408	1 052 878
Lån til foretak i samme konsern	3	3 306	3 061
Investeringer i tilknyttede selskaper	2	241	241
Andre langsiktige fordringer		1 582	1 908
Sum finansielle anleggsmidler		909 536	1 058 088
Sum anleggsmidler		1 576 309	1 727 973
FORDRINGER			
Kundefordringer		333	410
Fordringer på konsernselskap	3	248 443	117 810
Andre fordringer		11 142	14 360
Sum fordringer		259 918	132 581
INVESTERINGER			
Andre finansielle instrumenter	14	2 639	-
Sum investeringer		2 639	-
Bankinnskudd, kontanter og lignende	12	128 615	174 332
Sum omløpsmidler		391 172	306 913
Sum eiendeler		1 967 481	2 034 886

Balanse

Egenkapital og gjeld

Norsk Gjenvinning Norge AS
Balanse

(NOK'000)	Note	31.12.2016	31.12.2015
EGENKAPITAL			
Aksjekapital	4, 5	87 687	87 687
Overkurs	4	42 051	42 051
Annen innskutt egenkapital	4	644	644
Annen egenkapital	4	163 869	(12 061)
Sum egenkapital		294 252	118 321
GJELD			
AVSETNINGER FOR FORPLIKTELSE			
Pensjonsforpliktelser	6	7 919	7 265
Andre avsetninger for forpliktelser	13	72 500	77 774
Sum avsetninger for forpliktelser		80 419	85 039
ANNEN LANGSIKTIG GJELD			
Finansiell leasing		62 549	51 376
Gjeld til foretak i samme konsern	3	1 325 855	1 288 029
Sum annen langsiktig gjeld		1 388 405	1 339 404
KORTSIKTIG GJELD			
Leverandørgjeld		13 849	12 160
Gjeld til foretak i samme konsern	3, 12	168 675	458 417
Skyldige offentlige avgifter		4 024	3 959
Annen kortsiktig gjeld		12 771	12 941
Betalbar skatt	7	5 085	-
Andre finansielle forpliktelser	14	-	3 251
Andre avsetninger for forpliktelser		-	1 393
Sum kortsiktig gjeld		204 404	492 122
Sum gjeld		1 673 228	1 916 565
Sum egenkapital og gjeld		1 967 481	2 034 886

Lysaker, 27. juni 2017

Ole Enger
Styrets leder

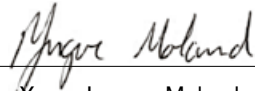

Per-Anders Hjort
Styrets nestleder

Erik Osmundsen
Administrerende direktør

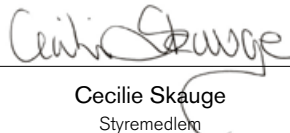

Hugo Lund Maurstad
Styremedlem

Maria Tallaksen
Styremedlem

Pål Stampe
Styremedlem

Yngve Longva Moland
Styremedlem

Lasse Stensborg
Styremedlem

Cecilie Skauge
Styremedlem

Kontantstrømoppstilling

01.01–31.12

(NOK'000)	2016	2015
Resultat før skattekostnad	13 231	(15 700)
JUSTERT FOR:		
Av- og nedskrivninger	156 333	165 272
Gevinst(-)/tap ved salg av varige driftsmidler	(14 929)	(5 189)
Finansposter uten kontanteffekt	98 909	92 729
Forskjell mellom kostnadsført og betalt pensjon	654	1 618
Inntektsført konsernbidrag uten kontanteffekt	-	(20 656)
Endring i kundefordringer og andre fordringer	15 549	35 710
Endring i leverandørgjeld	1 689	1 439
Endring i andre tidsavgreningsposter	10 778	(10 036)
Netto kontantstrøm fra driftsaktiviteter	282 215	245 188
Innbetaling ved utbytte fra datterselskap	148 500	-
Innbetalinger ved salg av datterselskap	120	6 607
Utbetalinger ved stiftelse/kjøp av datterselskap	(150)	-
Utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler	(164 201)	(137 729)
Innbetalinger ved salg av varige driftsmidler	33 228	14 277
Innbetalinger ved likvidasjon/salg av datterselskap	-	1 216
Utbetaling ved kjøp av immaterielle eiendeler	(6 361)	-
Innbetalinger fra utlån til konsernselskaper	-	4 727
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	11 136	(110 902)
Utbetalinger på aksjonærlån	(95 000)	(176 125)
Innbetalinger ved opptak av andre konsernlån	33 918	36 864
Netto endring i kortsiktig konsernlån på konsernkontosystemet	(309 817)	49 094
Endring i finansielle leieavtaler	11 174	(12 774)
Mottatt konsernbidrag	20 656	19 284
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	(339 069)	(83 658)
Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter	(45 718)	50 628
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter 01.01	174 332	123 704
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter 31.12	128 615	174 332

Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapslovens bestemmelser og regler som følger av god regnskapsskikk i Norge.

Salgsinntekter

Selskapet utfører administrative tjenester for selskaper i Norsk Gjenvinning konsernet, samt utleie av driftsmidler til datterselskaper. Selskapets tjenester inntektsføres i takt med utførelsen. Inntektsføring ved gevinst ved salg av anleggsmidler skjer på leveringstidspunktet. De oppgitte beløpene er redusert med merverdiavgift og eventuelle rabatter og andre avslag.

Klassifisering av balanseposter

Eiendeler bestemt til varig eie eller bruk klassifiseres som anleggsmidler. Eiendeler som er tilknyttet varekretsløpet klassifiseres som omløpsmidler. Fordringer for øvrig klassifiseres som omløpsmidler hvis de skal tilbakebetales innen ett år. For gjeld legges analoge kriterier til grunn. Første års avdrag på langsiktige fordringer og langsiktig gjeld klassifiseres likevel ikke som omløpsmiddel og kortsiktig gjeld.

Anskaffelseskost

Anskaffelseskost for eiendeler omfatter kjøpesummen, med fradrag for bonuser, rabatter og lignende, og med tillegg for kjøpsutgifter (frakt, toll, offentlige avgifter som ikke refunderes og andre direkte kjøpsutgifter). Ved kjøp i utenlandsk valuta balanseføres eiendelen til kursen på transaksjonstidspunktet.

For varige driftsmidler og immaterielle eiendeler omfatter anskaffelseskost også direkte utgifter for å klarlegge eiendelen for bruk, for eksempel utgifter til testing av eiendelen. Renter knyttet til tilvirkning av anleggsmidler kostnadsføres.

Immaterielle eiendeler

Utgifter til immaterielle eiendeler balanseføres i den grad det kan identifiseres en fremtidig økonomisk fordel knyttet til utvikling av en identifiserbar immateriell eiendel og utgiftene kan måles pålitelig. I motsatt fall kostnadsføres slike utgifter løpende. Balanseført utvikling avskrives lineært over økonomisk levetid.

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler balanseføres og avskrives lineært til restverdi over driftsmidlenes forventede utnyttbare levetid. Vedlikehold av driftsmidler kostnadsføres løpende som driftskostnader. Påkostninger og forbedringer tillegges driftsmidlets kostpris og avskrives i takt med driftsmidlet. Skillet mellom vedlikehold og påkostning/forbedring regnes i forhold til driftsmidlets stand på anskaffelsestidspunktet.

Leide (leasede) driftsmidler balanseføres som driftsmidler hvis leiekontrakten anses som finansiell.

Investeringer i andre selskaper

Investering i datterselskaper og tilknyttede selskaper føres etter kostmetoden. Kostprisen økes når midler tilføres ved kapitalutvidelse, eller når det gis konsernbidrag til datterselskap. Mottatte utdelinger resultatføres i utgangspunktet som inntekt. Utdelinger som overstiger andel av opptjent egenkapital etter kjøpet føres som reduksjon av anskaffelseskost. Utbytte/konsernbidrag fra datterselskap regnskapsføres det samme året som datterselskapet avsetter beløpet.

Nedskrivning av anleggsmidler

Ved indikasjon på at balanseført verdi av et anleggsmiddel er høyere enn virkelig verdi, foretas det test for verdifall. Testen foretas for det laveste nivå av anleggsmidler som har selvstendige kontantstrømmer. Hvis balanseført verdi er høyere enn både salgsverdi og gjenvinnbart beløp (nåverdi ved fortsatt bruk/eie), foretas det nedskrivning til det høyeste av salgsverdi og gjenvinnbart beløp.

Tidligere nedskrivninger, med unntak for nedskrivning av goodwill, reverseres hvis forutsetningene for nedskrivningen ikke lenger er til stede.

Fordringer

Kundefordringer føres i balansen etter fradrag for avsetning til forventede tap. Avsetning til tap er gjort på grunnlag av individuell vurdering av fordringene og en tilleggsavsetning som skal dekke øvrige påregnelige tap. Vesentlige økonomiske problemer hos kunden, sannsynligheten for at kunden vil gå konkurs eller gjennomgå økonomisk restrukturering og utsettelse og mangler ved betalinger anses som indikatorer på at kundefordringer må nedskrives.

Andre fordringer, både omløpsfordringer og anleggsfordringer, føres opp til det laveste av pålydende og virkelig verdi. Virkelig verdi er nåverdien av forventede framtidige innbetalinger. Det foretas likevel ikke neddiskontering når effekten av neddiskontering er uvesentlig for regnskapet. Avsetning til tap vurderes på samme måte som for kundefordringer.

Utenlandsk valuta

Pengeposter i utenlandsk valuta vurderes etter kursen ved regnskapsårets slutt. Kursgevinster og kurstap knyttet til varesalg og varekjøp i utenlandsk valuta føres som salgsinntekter og varekostnad.

Gjeld

Gjeld, med unntak for enkelte avsetninger for forpliktelser, balanseføres til nominelt gjeldsbeløp.

Pensjoner

Selskapet har ulike pensjonsordninger. Pensjonsordningene er finansiert gjennom innbetalinger til forsikringsselskap. Selskapet har ytelsesplaner.

Ytelsesplaner

En ytelsesplan er en pensjonsordning som ikke er en innskuddsplan. Typisk er en ytelsesplan en pensjonsordning som definerer en pensjonsutbetaling som en ansatt vil motta ved pensjonering. Pensjonsutbetalingen er normalt avhengig av flere faktorer, som alder, antall år i selskapet og lønn. Den balanseførte forpliktelsen knyttet til ytelsesplaner er nåverdien av de definerte ytelsene på balansedagen minus virkelig verdi av pensjonsmidlene (innbetalte beløp til forsikringsselskap), justert for ikke resultatførte estimatavvik og ikke resultatførte kostnader knyttet til tidligere perioders pensjonsopptjening. Pensjonsforpliktelsen beregnes årlig av en uavhengig aktuar ved bruk av en lineær opptjeningsmetode.

Estimatavvik føres direkte mot egenkapitalen.

Skatt

Skattekostnaden i resultatregnskapet omfatter både periodens betalbare skatt og endring i utsatt skatt. Utsatt skatt beregnes med aktuell skattesats på grunnlag av de midlertidige forskjeller som eksisterer mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier, samt eventuelt ligningsmessig underskudd til fremføring ved utgangen av regnskapsåret. Skatteøkende og skattereduserende midlertidige forskjeller som reverserer eller kan reversere i samme periode er utlignet. Oppføring av utsatt skattefordel på netto skattereduserende forskjeller som ikke er utlignet og underskudd til fremføring, begrunnes med antatt fremtidig inntjening. Utsatt skatt og skattefordel som kan balanseføres oppføres netto i balansen.

Skattereduksjon ved avgitt konsernbidrag, og skatt på mottatt konsernbidrag som føres til reduksjon av kostpris eller direkte mot egenkapitalen, føres direkte mot skatt i balansen (mot betalbar skatt hvis konsernbidraget har virkning på betalbar skatt og mot utsatt skatt hvis konsernbidraget har virkning på utsatt skatt).

Utsatt skatt regnskapsføres til nominelt beløp.

Finansiell risiko og sikring

Selskapet bruker terminkontrakter på utenlandsk valuta for å sikre en framtidig vekslingskurs på eksisterende (balanseførte) fordringer/gjeld (verdisikring), eller på rimelig sikre framtidige inn-/utbetalinger i fremmed valuta (kontantstrømsikring).

Regnskapsmessig klassifiseres terminkontraktene som sikringsinstrumenter. Terminkontraktene regnskapsføres til virkelig verdi i balansen. Endringer i virkelig verdi på terminkontrakter som sikrer balanseposter (verdisikring), føres over resultatregnskapet.

Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømoppstillingen utarbeides etter den indirekte metoden. Kontanter og kontantekvivalenter omfatter kontanter, bankinnskudd and andre kortsiktige, likvide plasseringer som umiddelbart og med uvesentlig kursrisiko kan konverteres til kjente kontantbeløp og med gjenværende løpetid mindre enn tre måneder fra anskaffelsesdato.

Del 2

NOTER

Note Navn

Note 1	Immaterielle eiendeler og varige driftsmidler.....	106
Note 2	Datterselskap.....	107
Note 3	Fordringer og gjeld.....	108
Note 4	Egenkapital.....	109
Note 5	Aksjekapital og aksjonærinformasjon	109
Note 6	Pensjon	109
Note 7	Skatt.....	109
Note 8	Driftsinntekter	111
Note 9	Lønnskostnader, antall ansatte, godtgjørelser, lån til ansatte mm.....	111
Note 10	Agio/disagio.....	112
Note 11	Transaksjoner med nærstående parter.....	113
Note 12	Bank.....	113
Note 13	Kompensasjon knyttet til fremtidig leieforpliktelse.....	113
Note 14	Derivat.....	113

Note 1 Immaterielle eiendeler og varige driftsmidler

Immaterielle eiendeler 2016:

(NOK'000)	Software og andre immaterielle eiendeler
Anskaffelseskost 01.01	84 783
Tilgangar gjennom året	6 361
Anskaffelseskost 31.12	91 144
Akkumulerte avskrivninger 01.01	70 951
Avskrivninger gjennom året	3 770
Akkumulerte avskrivninger 31.12	74 721
Bokført verdi 31.12	16 424
Estimert levetid	6 år
Avskrivningsmetode	Lineær

Varige driftsmidler 2016:

(NOK'000)	Tomter og grunnarealer	Bygninger	Maskiner og anlegg	Driftsløsøre og inventar	Anlegg under utførelse	Sum
Anskaffelseskost 01.01	64 720	77 063	606 332	335 241	17 788	1 101 144
Reklassifiseringer	-	3 308	13 388	525	(17 221)	-
Tilgangar gjennom året	-	24 572	76 746	53 936	8 947	164 201
Avgang	-	(7 496)	(34 283)	(98)	(567)	(42 444)
Utrangering	(789)	(37 643)	(213 298)	(91 137)	-	(342 867)
Anskaffelseskost 31.12	63 931	59 804	448 885	298 467	8 947	880 034
Akkumulerte av- og nedskrivninger 01.01	13 069	39 342	271 420	141 902	-	465 733
Avgang	-	(4 806)	(19 563)	(35)	-	(24 404)
Utrangering	(789)	(37 643)	(213 298)	(91 137)	-	(342 867)
Periodens av- og nedskrivninger	4 781	14 803	77 870	55 109	-	152 563
Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12	17 061	11 696	116 429	105 839	-	251 025
Bokført verdi 31.12	46 870	48 108	332 456	192 628	8 947	629 009
Estimert levetid		10 år til evig	5–10 år	3–10 år		
Avskrivningsmetode		Lineær	Lineær	Lineær		

Norsk Gjenvinning Norge AS kjøpte med virkning per 01.01.2013 driftsmidlene til datterselskapene i konsernet. Selskapet har særskilt leieavtale med de ulike datterselskapene hvor man leier driftsmidler fra Norsk Gjenvinning Norge AS for en nærmere angitt periode. Leiekostnaden bygger på de årlige avskrivningene for driftsmidlene tillegg kalkulatorisk rente på 15 prosent.

Årlig leie av ikke balanseførte driftsmidler:

(NOK'000)	Leieperiode	Årlig leie
Transportmidler og printere	2–7 år	980
Husleiekostnader	3 år	7 148

Note 2 Datterselskap

Investeringene i datterselskap regnskapsføres etter kostmetoden.

(NOK'000)	Forretningskontor	Eierandel	Egenkapital siste år	Resultat siste år	Balanseført verdi
Norsk Gjenvinning AS	Oslo	100 %	249 618	(23 603)	311 509
Norsk Gjenvinning Metall AS	Oslo	100 %	115 297	(54 237)	59 326
Norsk Gjenvinning Offshore AS	Oslo	100 %	14 194	(568)	822
Norsk Gjenvinning Miljøeiendommer AS	Oslo	100 %	40 803	3 938	48 310
Norsk Gjenvinning Industri AS	Oslo	100 %	5 905	64 602	36 508
Nordisk Gjenanvendelse ApS	Vordingborg DK	100 %	15 866	(39)	15 230
R3 Entreprenør Holding AS	Oslo	100 %	33 089	(98)	17 106
Norsk Gjenvinning Renovasjon AS	Tønsberg	100 %	37 727	(3 244)	40 110
Norsk Gjenvinning Downstream AS	Oslo	100 %	10 536	8 797	40 040
NG Vekst AS	Oslo	100 %	111 028	(88)	150 030
Metall & Gjenvinning AS	Oslo	100 %	4	(10)	30
NG Fellestjenester AS	Oslo	100 %	30	171	30
Adact AS	Oslo	100 %	26	(4)	30
NG Startup X AS	Oslo	100 %	26	(4)	30
NG Startup XI AS	Oslo	100 %	25	(5)	30
Rivningsspesialisten AS	Oslo	100 %	25	(0)	30
Hegstadmoen 7 AS	Oslo	100 %	13 621	2 383	13 119
Øra Eiendom Utvikling AS	Oslo	100 %	142 442	11 709	140 318
Opphaugveien 6 AS	Oslo	100 %	4 983	1 753	5 000
Taranrødveien 85 AS	Oslo	100 %	10 305	2 980	10 000
Bingsa AS	Oslo	100 %	15 937	1 797	16 800
Østfold Gjenvinning AS*	Fredrikstad	33 %	15 869	(545)	241
Bokført verdi 31.12.					904 649

* Østfold Gjenvinning AS er eid 33 prosent av Humlekjær og Ødegaard AS, som igjen er 100 prosent eid av Norsk Gjenvinning AS. Norsk Gjenvinning Norge AS har dermed bestemmende innflytelse, og behandler investeringen som et datterselskap.

Note 3 Fordringer og gjeld konsernselskaper

(NOK'000)	2016	2015
LANGSIKTIGE FORDRINGER		
Lån til datterselskaper	3 306	3 061
Sum	3 306	3 061
KORTSIKTIGE FORDRINGER		
Fordring på konsernbidrag	167 087	20 656
Lån til datterselskaper	81 356	97 155
Sum	248 443	117 810
LANGSIKTIG GJELD		
Aksjonærlån	1 245 233	1 245 575
Lån fra datterselskaper	80 622	42 454
Sum	1 325 855	1 288 029
KORTSIKTIG GJELD		
Gjeld til døtre gjennom konsernkontosystem	146 185	456 002
Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld	22 490	2 415
Sum	168 675	458 417

Selskapet er har ett langsiktig aksjonærlån fra morselskapet VV Holding AS. Lånet renteberegnes med 8 prosent p.a. som legges på hovedstol en gang i året. Lånet forfaller i sin helhet 14. juli 2019.

Selskapet deltar i en solidarisk selvskyldnerkausjon på 3,5 milliarder kroner. Sikkerheten er etablert i forbindelse med låneavtale som er inngått i forbindelse med finansering av konsernet, gjennom morselskapet VV Holding AS. Varige driftsmidler, investering i datterselskaper og fordringer er pantsatt i favor av selskapets hovedbankforbindelse og Norsk Tillitsmann ASA.

(NOK'000)	2016	2015
VARIGE DRIFTSMIDLER		
Investering i datterselskap	904 408	1 052 878
Fordringer	2 639	132 581
Bank	128 615	174 332
Sum	1 035 662	1 359 791

Det er stilt garantier på 19,542 millioner kroner som knytter seg til husleie (3,394 millioner kroner), skattetrekk (4,5 millioner kroner), drift (7,648 millioner kroner) og kontrakter (4 millioner kroner).

Note 4 Egenkapital

Det har i 2016 vært følgende endring i egenkapitalen:

(NOK'000)	Aksjekapital	Overkurs	Annen innskutt egenkapital	Annen egenkapital	Sum
Balanseført verdi 01.01	87 687	42 051	644	(12 061)	118 322
Mottatt konsernbidrag	-	-	-	167 087	167 087
Årets resultat	-	-	-	8 844	8 844
Balanseført verdi 31.12	87 687	42 051	644	163 870	294 252

Note 5 Aksjekapital og aksjonærinformasjon

Selskapet inngår i konsernet POS Holding AS. Konsernregnskapet vil bli utlevert ved henvendelse til konsernets forretningskontor i Oslo (adresse Lysaker Torg 35, PB 567 Skøyen, 0214 Oslo, telefon 22 12 96 00).

Aksjekapitalen på 87.686.780 kroner består av 17.968.600 aksjer á kroner 4,88. Alle aksjer har like rettigheter, og alle aksjer er eid av VV Holding AS.

Note 6 Pensjon

(NOK'000)	2016	2015
Ytelsespensjon	1 187	1 187
Avsatt innskuddspensjon	6 732	6 078
Sum	7 919	7 265

Selskapets pensjonsordninger tilfredsstiller kravene i lov om obligatorisk tjenestepensjon. Selskapet har en innskuddsbasert pensjonsordning for alle sine ansatte. Selskapet har også en ytelsesbasert ordning inngått i forbindelse med et tidligere oppkjøp.

Note 7 Skatt

Beregning av utsatt skatt/utsatt skattefordel:

(NOK'000)	2016	2015
MIDLERTIDIGE FORSKJELLER		
Driftsmidler	6 981	(4 906)
Balanseførte leieavtaler	990	(2 600)
Saldo gevinst og tapskonto	32 545	32 540
Pensjonsforpliktelse	(7 919)	(7 265)
Finansielle instrumenter	2 639	(3 251)
Forskudd leie	(72 500)	(77 500)
Ikke fradragsførte renter	(50 933)	(18 867)
Netto midlertidige forskjeller	(88 198)	(81 849)
Underskudd til fremføring	(719)	(719)
Grunnlag for utsatt skatt	(88 917)	(82 568)
Utsatt skattefordel i balansen	(21 340)	(20 642)

Grunnlag for skattekostnad, endring i utsatt skatt og betalbar skatt:

(NOK'000)	2016	2015
Resultat før skattekostnad	13 231	(15 700)
Permanente forskjeller	762	2 136
Grunnlag for årets skattekostnad	13 993	(13 565)
Endring i midlertidige resultatforskjeller	6 330	42 216
Endring av IB som følge av fisjon	-	(28 651)
Grunnlag for betalbar skatt i resultatregnskapet	20 322	-
+/- Mottatt/avgitt konsernbidrag	-	-
Skattepliktig inntekt (grunnlag for betalbar skatt i balansen)	20 322	-

Fordeling av skattekostnaden:

(NOK'000)	2016	2015
Betalbar skatt på årets resultat	5 081	-
Sum betalbar skatt	5 081	-
Effekt av utfisjonert selskap	-	7 736
Endring i utsatt skatt/skattefordel	(1 587)	(11 398)
Endring i utsatt skatt/skattefordel som følge av endret skattesats	889	1 651
For mye avsatt skatt tidligere år (SkatteFUNN)	-	329
Utsatt skatt på direkte balanseførte forskjeller	-	(29)
Skattekostnad (- inntekt)	4 387	(1 711)

Avstemming av årets skattekostnad:

(NOK'000)	2016	2015
Regnskapsmessig resultat før skattekostnad	13 231	(15 701)
Beregnet skatt 25/27 %	3 308	(4 239)
Skattekostnad i resultatregnskapet	4 387	(1 711)
Differanse	1 079	2 528

DIFFERANSEN BESTÅR AV FØLGENDE:

27 % av permanente forskjeller	190	577
Endring i utsatt skatt/skattefordel som følge av endret skattesats	889	1 651
Skatt på direkte balanseførte forskjeller	-	(29)
For mye avsatt skatt tidligere år (SkatteFUNN)	-	329
Sum forklart differanse	1 079	2 528

Betalbar skatt i balansen:

(NOK'000)	2016	2015
Betalbar skatt	5 085	-
Skatt til gode (SkatteFUNN)	-	(363)
Betalbar skatt i balansen	5 085	(363)

Note 8 Driftsinntekter

Selskapets driftsinntekter er relatert til utleie av driftsmidler til selskapets datterselskaper og fellestjenester som uføres på vegne av hel og deleide datterselskaper. Alt salg skjer i Norge.

(NOK'000)	2016	2015
Leieinntekter fra utleie av driftsmidler til datterselskaper	221 894	205 560
Inntekter knyttet til tjenester levert til selskaper i samme konsern	102 753	115 692
Gevinst ved salg av driftsmidler	14 929	5 996
Annet	33	43
Sum driftsinntekter	339 610	327 291

Note 9 Lønnskostnader, antall ansatte, godtgjørelser, lån til ansatte mm.

(NOK'000)	2016	2015
Lønn	46 976	45 038
Utleid arbeidskraft	(10 154)	(3 443)
Arbeidsgiveravgift	7 583	7 434
Pensjonskostnader	2 407	2 855
Andre ytelser	4 395	7 264
Sum lønnskostnader	51 207	59 148

Konsernadministrasjonen er ansatt i selskapet. Deler av konsernadministrasjonen blir leid ut til konsernselskapene. Inntekter ved utleie av konsernadministrasjon blir karakterisert som utgifts refusjon og er derfor presentert som en reduksjon av lønnskostnadene.

Selskapet har sysselsatt 44 årsverk i regnskapsåret.

Ytelser til ledende personer:

(NOK'000)	Daglig leder	Styret
Lønn/styrehonorar	3 068	1 250
Bonus/etterlønn	1 295	-
Pensjonsutgifter	215	-
Annen godtgjørelse	194	695

Daglig leder har avtale om 12 måneders etterlønn.

Det er ikke gitt lån/sikkerhetsstillelse til daglig leder eller styrets leder. Ledende ansatte eier indirekte aksjer i POS Holding AS gjennom sitt eierskap i GN Invest AS.

Kostnadsført godtgjørelse til revisor (eks. mva):

(NOK'000)	2016	2015
Lovpålagt revisjon (inkl. teknisk bistand med årsregnskap)	393	1 142
Andre attestasjonstjenester	162	547
Skatterådgivning (inkl. teknisk bistand med ligningspapirer)	192	89
Annen bistand	60	576
Sum godtgjørelse til revisor	806	2 354

Annen bistand inkluderer blant annet spesialrevisjon.

Note 10 Agio/disagio

Netto valutaeffekter:

(NOK'000)	2016	2015
Valutagevinst	(13 828)	(5 317)
Valutatap	238	18 280
Sum netto valutaeffekter	(13 590)	12 963

Note 11 Transaksjoner med nærstående parter

Transaksjoner med nærstående:

(NOK'000)	2016	2015
Utleie av administrativt personell og tjenester	102 753	115 692
Utleie av anleggsmiddel	221 894	205 560

Selskapet har drifts- og administrasjonsavtaler med mor- og søsterselskap i Norsk Gjenvinning Norge konsernet. Dette innebærer at selskapet kjøper og selger varer/tjenester til selskap i samme konsern. Selskapet har inngått en avtale med konsernselskaper for utleie av administrativt personell.

Selskapet har inngått en avtale med konsernselskaper i Norsk Gjenvinning Norge konsernet om utleie av driftsmidler. Dette innebærer at selskapet kjøper og selger driftsmidlene som leies ut til selskap i samme konsern.

Selskapet er finansiert gjennom konsernet. Rentekostnader og -inntekter er spesifisert på egne linjer i resultatregnskapet.

Selskapet har i 2016 innregnet et konsernbidrag uten skatteeffekt på 167,087 millioner kroner fra morselskapet. I 2015 inntektsførte selskapet 20,655 millioner kroner i konsernbidrag fra datterselskaper.

Note 12 Bank

Selskapet har etablert bankgaranti for skattetrekksforpliktelse som lyder på 4,5 millioner kroner.

Selskapet eier konsernets konsernkontoordning. Netto innestående i ordningen er vist som bankbeholdning og utgjorde 128,615 millioner kroner (2015: 174,332 millioner kroner). Datterselskapenes innskudd og trekk er vist som netto gjeld til konsernselskap.

Note 13 Kompensasjon knyttet til fremtidig leieforpliktelse

I forbindelse med reforhandlingen av leieavtalen til Norsk Gjenvinning Norge AS på anlegget i Haraldrudveien mottok selskapet i 2011 kr. 100 millioner som en kompensasjon som skal redusere fremtidig leieforpliktelse.

Denne kompensasjonen blir periodisert lineært som en reduksjon av leiekostnader over leieavtalens løpetid. Utløpsdato ny leieavtale er 30.8.2031.

Note 14 Derivat

Derivater:

(NOK'000)	2016	2015
Valutaterminkontrakter (eiendel)	2 639	-
Valutaterminkontrakter (gjeld)	-	3 251

Til generalforsamlingen i Norsk Gjenvinning Norge AS

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Norsk Gjenvinning Norge AS' årsregnskap som består av:

- selskapsregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2016, resultatregnskap og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper, og
- konsernregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2016, resultatregnskap, utvidet resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening:

- er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter
- gir det medfølgende selskapsregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til Norsk Gjenvinning Norge AS per 31. desember 2016 og av selskapets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.
- gir det medfølgende konsernregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til konsernet Norsk Gjenvinning Norge AS per 31. desember 2016 og av konsernets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet og konsernet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av årsberetningen, redegjørelsene om foretaksstyring og samfunnsansvar, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

PricewaterhouseCoopers AS, Postboks 748 Sentrum, NO-0106 Oslo

T: 02316, org.no.: 987 009 713 MVA, www.pwc.no

Statsautoriserte revisorer, medlemmer av Den norske Revisorforening og autorisert regnskapsførerselskap

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde, for selskapsregnskapet i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge, og for konsernregnskapet i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets og konsernets evne til fortsatt drift og på tilbørlig måte opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for selskapsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for konsernregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvike konsernet eller legge ned virksomheten, eller ikke har noe realistisk alternativ til dette.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.

- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets eller konsernets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifiserer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.
- innhenter vi tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis vedrørende den finansielle informasjonen til enhetene eller forretningsområdene i konsernet for å kunne gi uttrykk for en mening om det konsoliderte regnskapet. Vi er ansvarlige for å lede, følge opp og gjennomføre konsernrevisjonen. Vi alene er ansvarlige for vår revisjonskonklusjon.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen og i redegjørelsene om foretaksstyring og samfunnsansvar om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Oslo 27. juni 2017

PricewaterhouseCoopers AS

A handwritten signature in blue ink, appearing to read "Hallvard Helgetun".

Hallvard Helgetun
Statsautorisert revisor

Design: Nucleus AS
Foto: Morten Brakestad, Thomas Ekstrøm og Marion Haslien

Norsk Gjenvinning Norge AS
www.nggroup.no